

385

Ўттиз учинчи йил чиқиши
Сафар 1440ҳ – Октябрь 2018м

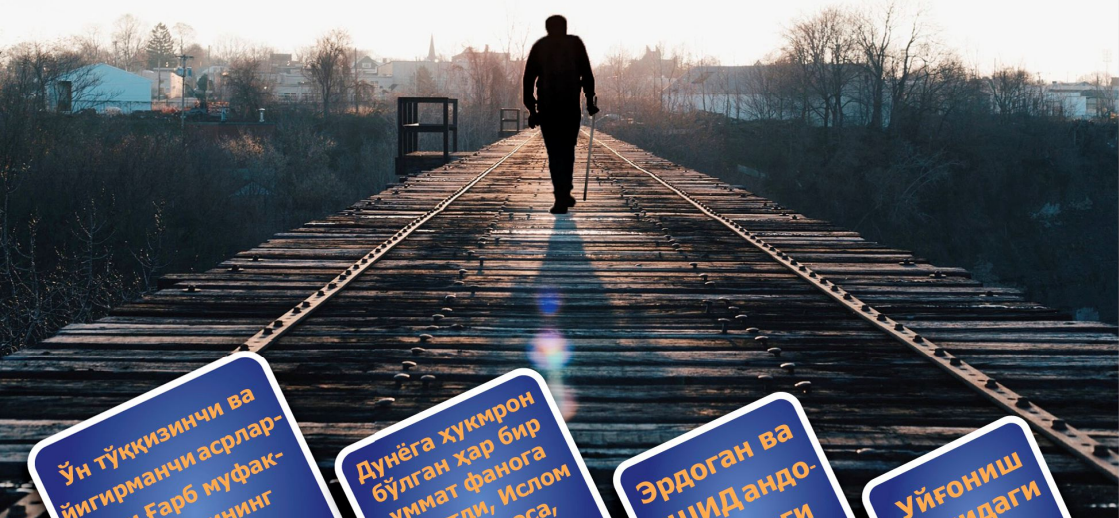

Кенг кўламли,
фикрий, сақофий журнал

Ал-Ваъй

Ал-Ваъй сўзи

Мабдада собит туриш

Ўн тўққизинчи ва
йигирманчи асрлар-
даги Ғарб муфлак-
кирларининг
куч сийёсати
стратегияси

15

Дунёга ҳукмрон
бўлган ҳар бир
уммат фанога
юз тутди, Ислом
Уммати эса,
ҳаргиз
завол топмас

24

Эрдоган ва
ИШИД андо-
засидаги
Ислом

32

Уйғониш
йўлидаги
машъ-
алалар

56

«Исроил» Асаднинг Жўлонга қайтиши хавфсиз-
лигимизнинг қайтишидир, дея хурсанд бўлмоқда

385

Ўттиз учинчи
йил чиқиши
Сафар 1440ҳ
Октябр 2018м

Ушбу сонда

- **Ал-Ваъй сўзи:** Мабдада собит туриш... 3
- Ўн тўққизинчи ва йигирманчи асрлардаги Ғарб муфаккирларининг куч сиёсати стратегияси
Оламни куч билан бошқариш (2)..... 15
- Дунёга ҳукмрон бўлган ҳар бир уммат фанога юз тутди, Ислоҳ Уммати эса, ҳаргиз завоҳ топмас 24
- Бузуқ режимларнинг мусулмонларни адаштириш ва йўлдан уриш учун қўллайдиган чалғитувчи программалари... 32
- Барча мусулмон уламолари: Оҳод ҳадис ақидани ифодаламайди (2)..... 43
- Уйғониш йўлидаги машғалалар 56
- **Олам мусулмонлари хабарлари** 62
- **Қуръони Карим суҳбатида**..... 68
- **Жаннат боғлари:** Раббоний уламоларнинг ҳукмдорлар қаршисидаги позицияси ҳамда ёвуз позицияни эгаллашдан ҳукмдорларни огоҳ этишлари 74
- **Уларнинг ҳидоятларига эргашинг:** Абдуллоҳ ибн Умму Мактум 78
- **Сўнги сўз:** «Исроил» Асаднинг Жўлонга қайтиши хавфсизлигимизнинг қайтишидир, дея хурсанд бўлмоқда..... 83
- Франциядаги мактабларда араб тили дарслиги ўқитилиши ортида нима ётибди?! 84

Ливан 1000 лира
Яман 30 риёл
Туркия 1 доллар
Покистон 1 доллар
Австралия 2,5 доллар
Америка 2,5 доллар
Канада 2,5 доллар
Германия 2.5 евро
Швеция 15 крон
Бельгия 1 евро
Британия 1 евро
Швейцария 2 франк
Австрия 1 евро
Дания 15 крон

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

МАБДАДА СОБИТ ТУРИШ

Абдулкарим Абу Мусъаб

1924 йили Ислом давлатининг кулаши Умнатга қақшатқич зарба бўлди. Натижада, Ислом маҳаллий ва халқаро кураш майдонидан чиқди, халқаро сахнадан четлатилди. Мусулмонлар Ғарбнинг тиз чўктиришга уринишлари қаршисида бир синов майдонига айланиб қолдилар. Маълумки, Ғарб буни динни давлатдан ажратиш номи остида амалга оширишмоқчи бўляпти. Мусулмон юртларидаги бошқарув шакли турли хил бўлса-да, бироқ барчаси капиталистик мабда-система асосида бошқарилмоқда. Ҳатто бутун дунё капитализм асосида бошқарилмоқда, деса ҳам бўлаверади.

Бугун капитализм бутун ҳаётимизга таъсир қилди. Аτροφимиздаги деярли ҳар бир нарсада уни кўриш мумкин. У бизнинг товарлар, ишлар, маҳсулотлар... каби нафақат моддий нарсаларимизга, балки фикрларимиз, тушунчаларимиз ва қабул қилган қадриятларимизга ҳам дахл қилди, ундан фақат Роббим раҳим қилган нарсаларимизгина омон қолди, холос.

Ҳа, динни ҳаётдан ажратиш мафқурасининг бугунги кунда ҳаётга жуда катта таъсири бўлди. Унинг башариятга энг кўп хатар туғдирувчи маҳсули капитализмдир. Чунки капитализм инсоннинг ақлига ҳам, табиатига ҳам зид бўлиб, ахлоқий қадрият ва адолатга батамом ёт нарсадир. Оммавий ахборот воситалари капитализмни ҳарчанд чиройли қилиб, безаб кўрсатмасин, унинг айби ва бузуқлиги яққол кўриниб туради. Шунинг учун бу мабда асосчилари унинг илдизидан емирилиб бораётганини айтишмоқда.

Бу мабдага диққат билан назар солсак, ҳаётга бўлган кўз қараши манфаатни қўлга киритиш йўлидаги курашга асосланганига гувоҳ бўламиз. Шунингдек, ишлаб чиқаришни доим ва узлуксиз равишда кенгайтириш унинг мақсадларидан бири эканини, бу кенгайтиришни истеъмолдан устун

кўйишганини кўрамиз. Шунинг учун капиталистик давлатлар истеъмолчи давлатлар устидан назорат ўрнатишда бир-бири билан курашмасдан туролмайди. Бу нарса бизнинг мана шундай аҳволга тушишимизга олиб келди. Зотан, ушбу давлатлар учун энг муҳим қадрият фойдани кўлга киритишдир. Улар шу қадрият билан барча ахлоқий нормаларни ва фазилатларни йўқ қилиб, уларни такаббурликка, ваҳшийликка асосланган бошқа қадриятларга алмаштиришди. Оқибатда сирти ёлғонга тўла «халқаро рақобат ва кураш» вужудга келиб, тенгсизлик, эксплуатация авж олди, қулдорлик қайтиб келди, фақат ўтмишдаги қулдорликдан шакли фарқ қилади, холос. Инсоният тарихига нисбатан бу манфур капитализм тарихи қисқа бўлишига қармай, афсуски, жиноятчи капиталистлар уни одамларга эргашиладиган намуна қилиб зўрлаб ўтказишга, турган битгани ёлғон сохта фаровонликнинг ягона ҳақиқий мисоли қилиб кўрсатишга муваффақ бўлишди. Минг афсуски, капиталистга айланган кимса очкўзлик, ўзини яхши кўриш, бировларни ўлдириш ва орзу-умидларни синдиришдан бошқа нарсани билмайди. Ҳа, Аллоҳ Таолонинг ушбу каломи улар ва уларга эргашганларга нақадар ҳақ мисол бўлади:

﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى﴾ ﴿قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا﴾ ﴿قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيْتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى﴾

«Ким Менинг эслатмамдан юз ўгирса, бас, албатта унинг учун танг-бахтсиз ҳаёт бўлур ва Биз уни қиёмат кунда кўр ҳолда тирилтиурмиз». У: «Роббим, нега мени кўр қилиб тирилтирдинг, ахир кўрар эдим-ку», деган эди. (Аллоҳ унга) «(Ҳа) шундай, сенга Бизнинг оят-мўъжизаларимиз келганида уларни унутдинг, бугун сен ҳам ана шундай «унутилурсан», деди» [Тоҳа 124-126]

Капитализм динни ҳаётдан ажратиш асосига қурилган ўзининг ақидаси ва бутун башариятга чанг солаётган тузуми ёрдамида ҳамда барча ҳарбий ва иқтисодий имкониятлари орқали ҳаётнинг ҳар бир соҳасини ўз назорати остига олишга уринмоқда. Демак, бундай системадан зарар кўрганлар ўзларини ўзлари ҳимоя қилишга ва бу балодан қутулишга уринишлари табиий. Бу эса, барча нарсага ҳужум қилиб, чанг солаётган капитализмдан ўзини ҳимоя қилаётган кишилардан

унга қарши фикрий курашни талаб қилади. Шунинг учун ўзини ҳимоя қилаётган кишилар аввало капитализмнинг мустамлака қилиш тўғрисидаги фикрларини рад этишлари лозим. Энг асосийси эса, қўлларидаги муҳолиф альтернатив адолатсиз-золим мабдага ҳам, бошқа бирор унга ўхшаш нарсага ҳам мансуб бўлмаслиги керак. Шунингдек, манфаатлар учрашиши, даражама-даража таклифлар каби ялтироқ нарсаларга асосланмаслиги, ўртача ечимга рози бўлмаслиги керак. Агар шундай қилмасалар курашда капитализм ғалаба қозонади. Демак, бир вақтнинг ўзида, жамиятни ўзгартириш масаласида воқени ҳис қилмаган ҳолда, афлотунча фикрлаш ва унга маҳлиё бўлишдан сақланиш, балки, фикр ва лойиҳани капиталистик мабдадан бутунлай тескари нарсага асосламоқ даркор. Шу билан бирга, нафақат Умматнинг барча муаммолари, балки бутун дунё аҳолиси қийналаётган муаммоларнинг ечими бўлиши шарт. Акс ҳолда, касалликни келтириб чиқараётган иллатни даво сифатида истеъмол қилинган бўлади.

Бугунги кунда дунёни бошқараётган мабда капитализмдир. Лекин ҳаётнинг ҳар бир соҳасида тубдан ўзгариш ясовчи бирдан-бир альтернатив Ислом эканига воқенинг ўзи далолат қилмоқда. Зеро, Исломнинг раббоний манҳажи ва тарихи унинг башариятга эзгулик, ҳақ ва раҳмат улашганини кўрсатиб турибди. Капитализм ҳаётнинг ҳар бир соҳасида татбиқ қилиб келган ҳукмлар зулм, эксплуатация ва бузғунчиликни келтириб чиқарди. Бунинг акси ўлароқ, Ислом ҳукмлари эса, яхшиликка даъват қилиб, адолат улашади ҳамда фазилатларни келтириб чиқаради... Шундай қилиб, кимда-ким Ислом даъватини ҳақ-рост етказётган бўлса, бас, Исломни мабда-система сифатида етказсин. Шундай етказсинки, ҳақ билан ноҳақлик, яхшилик билан ёмонлик ўртаси бутунлай-кескин суратда ажралсин, ўртача ҳолда ажралмасин. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿فَذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ﴾

«Бас, мана шу Аллоҳ, (сизнинг) ҳақ Роббингиздир. Ҳақдан кейин эса, фақатгина залолат бор, холос, бас, қай тарафга бурилиб кетмоқдасизлар?!» [Юнус 32]

Ҳа, Исломни оламга етказиш истагида бўлган кишилар Исломни капитализм билан қоришмайдиган ҳазорий альтернатив сифатида қабул қилишлари лозим. Энг аввало,

Исломни мабда сифатида кўтариб чиқишлари ҳамда фаолиятларини биринчи навбатда Исломнинг ўзига хос давлати бўлишига қаратишлари керак. Биз Ислом мабда-системадир, дер эканмиз, ушбу мабдани тиклаш учун зарур бўладиган омилларнинг энг биринчиси, унинг давлатини барпо қилиш эканини таъкидлаймиз. Бу давлат капиталистик мабдадаги давлатдан том маънода ва мутлақо фарқ қилади. Бу Ислом давлати бўлиб, барпо бўлган пайтда унинг қаршисида ҳеч нарса дош беролмайди. Чунки унинг қўлида уни доим ғолиб этувчи моддий-руҳий-маънавий қудрати бўлади... Уни енгиб бўлмайди, негаки унинг самимий фикри ва ҳаётнинг барча соҳасидаги муаммолари учун соғлом ечими бўлади. У фазилат улашиб, адолат ила бошқаради, бузғунчилик ва очкўзлик, деган иллатлардан мутлақо йироқ бўлади.

Бу – капиталистик Ғарб билан Ислом ўртасидаги ҳазорий курашдир. Ғарб унинг мазмун-моҳиятини онгли равишда жуда яхши билади. Бироқ у қадамини тўғрилаш, мустамлакачилик ва бузғунчилик йўлидан қайтиш ўрнига, шу аҳволга баттар ботяпти, Исломга қарши макр қилишда давом этмоқда... У шунингдек, уйғониш калити бўлгани учун Ислом давлатини туғилмасидан туриб бўғизлашга уриняпти... Ғарб ҳақиқий Исломий Халифалик давлатини ва уни барпо этиш лойиҳасини бузиб кўрсатиш учун баъзи башараларнинг майдонга чиқишига рухсат берапти. Ғарб бу башараларга террорист жиноятчи кўринишида намоён бўлишга рухсат берганидан сўнг ва уларнинг жанговар мағлубияти яқинлашгач, энди, исломий ҳаракатларга фикрий жиҳатдан хужум ва босимлар қилиб, уларнинг Исломни мабда сифатида етказишдан узоқ бўлишларини, Исломни Ғарб тариқати бўйича тушунишларини истаяпти. Шу нуқтаи назардан, биз Ғарбнинг турли исломий «шахслар»ни майдонга чиқараётганига, турли исломий ҳаракатларни атрофига тўплаб, ўзига эргаштириб, қўлларига ўзи истаган лойиҳани тутқазаетганига гувоҳ бўляпмиз.

Биз сўз юритаётган кураш мустаҳкам Ислом мабдасининг мавжудлигига бориб тақалади. Ҳақиқатдан ҳам, макр, алдов ва жинояткорликларга қарамай, Ислом мабдаси собит қолди. Ғалаба ва мағлубият эса, мабданинг тўғри ёки нотўғрилигига боғлиқ эмас. Балки мабда аҳлининг Ислом талаб қилган буйруқларни бажаришларига боғлиқдир.

Ғарб мусулмонлар ҳаётида ва уларнинг зехниятида бўлинишни пайдо қилганлиги сабабли Ислом давлатини ағдаришга, бинобарин, Исломни ҳаёт сахнасидан узоқлаштиришга муваффақ бўлди. Шунинг учун Исломни ҳаёт майдонига қайта олиб келиш ва исломий ҳаётни қайта бошлаш ўзгартириш учун бўлган фаолиятнинг илк дамиданоқ Исломни рухий, сиёсий ақида сифатида қабул қилиш билан бўлади. Чунки бу ақида мусулмонлар ва исломий жамоаларнинг ҳамда давлатнинг амалларини ҳаракатлантириб, уларга ҳаёт ҳақидаги нуқтаи назарни белгилаб беради, амаллар ўлчовини ҳалол-ҳаром ва тоат-маъсиятга чеклайди. Зеро, Ғарбнинг муваффақияти мабдада эмас. Балки, унинг мабдаси энг бузуқ мабдадир. Мусулмонлар мағлубияти мабда мағлубияти эмас. Балки, улар мабдани Аллоҳ истаганидек етказмаганлари учун мағлубиятга учрадилар.

Демак, ушбу Ислом мабдаини тўғри етказётган кишилар учун биринчи вазифа капиталистик мабдага зинҳор-базинҳор мансуб бўлмасликдир.

Ислом Умматини тубан воқеликдан Аллоҳ Таоло рози бўлган улуғ воқеликка олиб чиқиш вазифаси айнан мана шундай кишилар зиммасидадир. Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ ءَامَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِّنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ﴾

«(Эй Уммати Муҳаммад), одамлар учун чиқарилган умматларнинг энг яхшиси бўлдингиз. Зеро сиз маъруфга буюриб, мункардан қайтарасиз ва Аллоҳга имон келтирасиз. Агар аҳли китоб ҳам имон келтирганда эди, ўзлари учун яхши бўларди. Улардан мўминлари ҳам бор ва (лекин) уларнинг кўплари итоатсиз кимсалардир» [Оли Имрон 110]

Судди айтади: Умар ибн Хаттоб ушбу оят ҳақида бундай деди: Агар Аллоҳ истаса *أنتم* дер эди ва барчамизга қарата айтилган бўларди. Аммо бундай демай, *كنتم* деди. Яъни, сиз Росулulloҳ ﷺнинг хос асҳобларидан ва улар қилган ишларни қиладиганлардан бўлдингиз, деди. Чунки улар маъруфга буюриб, мункардан қайтарадиган ва инсонлар учун чиқарилган энг яхши Уммат бўлдилар.

Капитализм фикрлари билан суғорилган ҳамда Ғарб томонидан «мўътадил», дея номланган исломий шахс ва

ҳаракатлар билан мабдага асосланган исломий ҳаракатлар ўртасида фарқ бор. Фарқ шундаки, мўътадил исломий ҳаракатлар Ғарбга эргашиш ва унинг этагидан ушлашни ўзларига муносиб кўрган бўлиб, хиёнат ва малайлик ботқоғига ботишган. Улар Ғарб қай кўчага юрса, ўша кўчадан юради ва алалоқибат энг ёмон оқибатни қўлга киритадилар. Аммо мабдани ушлаган исломий ҳаракатлар эса, Ғарб уларга ҳукмрон бўла олмайди. Чунки уларнинг кучи мабдага риоя қилишларидадир, уларнинг тириклиги эса, Ғарбнинг жиноятларини фош этиб, мабдасининг сохта ва ботиллигини, мўътадил исломчилар унинг малайлари эканлигини очиб ташлаётганидадир.

Масалага айна нуктаи назардан қараган киши шунга гувоҳ бўладики, бу икки ҳаракат ўзгартириш ишида бутунлай бошқа-бошқа кўчадан юради ва асло учрашмайди. Ғарб бу мўътадил ҳаракат ва шахсларни Исломни тўғри тушунаётганлар қилиб кўрсатяпти ҳамда ўзининг ва лойиҳасининг тарафдорлари шулар эканини аддао қияпти. Мабдага асосланган ҳаракатларни мана шу мўътадиллар ёрдамида экстремистик, террористик, фундаменталистик ҳаракат, дея сифатляпти.

Биз исломий сиёсий фаолият олиб бораётган ҳаракатлар воқеига назар соладиган бўлсак, улар ичида мўътадил исломий ҳаракатлар жуда кўплигини кўраемиз. Бироқ мабдага асосланган исломий ҳаракат фақат битталигини, у олим мужтаҳид шайх Тақийюддин Набаҳоний таъсис этган Ҳизб ут-Тахрир ҳаракати эканига гувоҳ бўламиз. Дарҳақиқат, ушбу Ҳизб Исломни мабдаий тарзда тубдан илғор равишда тушунди, Умнат воқеини ҳамда унинг жон томирига Ғарб томонидан захар юборилганини англади. Сўнг Росулulloҳ ﷺнинг ўзгартиришда тутган тариқатларини ўзига намуна қилиб олди, ўз фаолияти билан боғлиқ аҳкомларни истинбот қилишда шаръий ижтиҳод йўлига таянди. Ҳизб ўз мақсадини мусулмонларда уйғонишни пайдо қилишга қаратди. Зотан, бу уйғонишнинг энг эътиборли томони унинг кенгайиб, бутун оламга ёйилишидир. Қисқа қилиб айтганда, Ҳизб Пайғамбарлик минҳожи асосидаги рошид Халифалик давлатини барпо этиш учун фаолият олиб бормоқда. Зеро, Исломга даъват қилиш орқали амалга ошириш мумкин бўлган энг яхши мақсад рошид Халифаликни қайтариш мақсади бўлиб, Абу Бакр, Умар, Усмон ва Али رضي الله عنهمлар халифалиги каби

халифаликни олиб келади. Зотан, Росулulloҳ ﷺ бир ҳадисларида уни

«عَصُوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ»

«Оғиз тишларингиз билан маҳкам тишланг», деган бўлсалар, яна бир ҳадисларида

«تُمْ تَكُونُ خِلَافَةً رَاشِدَةً»

«Кейин рошид Халифалик бўлади», дея у ҳақда башорат қилдилар.

Росулulloҳ ﷺнинг башоратлари ҳақ, унга қалбимиз тўридан ишонамиз, уни амалга оширишга бутун жону танимиз билан ҳаракат қиламиз. Ваъдасига ҳаргиз хилоф қилмайдиган Роббимизга ва Унинг ваъдасига қалбимиздан имон келтирганмиз. Зеро, Аллоҳнинг ваъдаси ва Росулнинг башорати мўтадил исломий ҳаракатлар лойиҳасининг омадсизликка маҳкумлигини, лойиҳа ҳам, унинг эгалари ҳам беҳуда зое кетишларини англатмоқда.

Ҳизб ут-Таҳрир ўз олдига исломий ҳаётни қайта бошлашни мақсад қилиб олди. Ҳизб бу дунёю охират учун яхшилик бўлган раббоний мусаффо манҳажни ҳукмрон қилиш учун Росулulloҳ ﷺнинг йўллариغا эргашди. У мабдада собит туриб, ҳеч кимга хушомад ва ялтоқлик қилмай, фақат Парвардигор раҳматидан умид қилиб, Ундангина нусрат кутган ҳолда, Росулulloҳ ﷺнинг йўлидан қилча ҳам четга чиқмай, ҳаракат қилмоқда. Ҳизб аъзолари тўла қаноатланган ҳолда ҳамда Аллоҳ Ўзига ёрдам берган бандасига албатта нусрат-ёрдам беришига қалблари тўридан имон келтириб, фаолият қилмоқдалар... Зеро, йўл ҳар қанча машаққатли бўлиб, умидлар узилса-да, Аллоҳнинг арқони узун ташлангандир. Ҳақ устида собит турган кишилар олдида Унинг йўли ҳаргиз узилмайди, нусрати албатта келади. Лекин у осонгина кафтга келиб тушадиган нарса эмас. Балки, унга етишиш йўлида синовлар келади, қалбларда нималар бору дилларда нималар яширинганлиги имтиҳон қилинади. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ

وَالضَّرَاءُ وَوَزِلْهُمْ حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهُ ۗ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ﴾

«Ёки (эй мўминлар), сизлардан илгари ўтган зотлар ибрати сизларга келмай туриб жаннатга киришни ўйладингизми? Уларга бало ва мусибатлар (устма-уст) келиб, шундай ларзага тушган эдиларки, ҳатто пайғамбар ва мўминлар: «Ахир қачон Аллоҳнинг ёрдами келади?» дейишган эди. (Шунда) уларга бундай жавоб бўлган эди: «Огоҳ бўлингизким, Аллоҳнинг нусрат-ёрдами яқиндир» [Бақара 214]

Кундан-кунга юзлардаги никоблар тушмоқда. Исломиё шахс ва ҳаракатлардан қай бири набавий имон билан қуролланмаган бўлса, биз уларнинг башарасига гувоҳ бўляпмиз. Зеро, улар ўз йўлларини ўзгартириб, турли рангларга киришяпти, воқега таслим бўлиб, унинг бир қисмига айланишяпти... Кейин эса, ундайларга «мўътадил», деган тамға уриляпти... Исломнинг биринчи рақамли душмани бўлган Ғарб осонгина уларга вазифаларини белгилаб бериб, Аллоҳнинг ҳақ дини-Исломга қарши курашда ўшалардан фойдаланяпти.

Шубҳасиз, бундай мўътадил исломий шахс ва ҳаракатлар Ислом учун унинг очик душманидан кўра хатарлироқдир. Чунки улар ўз динлари тўғрисида Ғарб нима деса, ўшани тасдиқлашмоқда... Яъни уларнинг Ислом башариятни қутқаришга яроқли дин эмас, динни ҳаётдан ажратиш асосида қурилган кофир капитализмгина ягона ҳақдир, ҳазоратлар курашида капитализм ғалаба қозонади, деган сўзларига ишонишяпти.

Ҳа, ҳамманинг асл башараси фош бўлгандан сўнг, бугунги кунда майдонда фақат Ҳизб ут-Таҳрир қолди. Унинг мабда билан чегараланган йигитлари фикр ва тариқатларини заррача ўзгартирмай, ҳеч кимга хушомад ва ялтоқлик қилмай, маломатчиларнинг маломатларига парво қилмай, даъват машаққатларини елкаларида ортиб бормоқдалар. Чунки Ҳизбнинг ҳар бир аъзоси мабда фикрларига имон келтириб, унга мойил бўлдилар, шу фикрларга қоришдилар... Натижада, Ҳизб фикрлари уларни назорат қиладиган, йўлларини чегаралаб турадиган бўлди, мабда уларнинг танларига сингиб, барчалари даъват кишиси бўлибгина қолмай, балки давлат арбобларига айландилар.

Дарҳақиқат, Ҳизб кўзланган ўзгартириш йўлида лозим бўлган кўплаб ишларни, Аллоҳнинг фазлу марҳамати ила, адо этмоқда. Жумладан:

- Фақат Ислом мабдаси билан боғлиқ ишлари;
- Ўзгартириш керак бўлган воқе билан боғлиқ ишлари;
- Капиталистик мабда билан боғлиқ ишлари.

Фақат Ислом мабдаи билан боғлиқ ишлари

– Булар жуда кўп бўлиб, улардан баъзиларини мисол тариқасида келтириб ўтаемиз: Ҳизб Уммат муаммоларини кўрсатиб бериб, барчасини ҳал этган дастурни ишлаб чиқди. У Ислом ақидасини давлат қабул қиладиган асосий қоидага айлантирди. Дастур моддалари Аллоҳ Азза ва Жалланинг Китоби, Росули ﷺнинг Суннатидан, шунингдек, саҳобалар ижмои ва ижтиҳод асосидаги ягона Ислом тариқатидан олинган шаръий қиёсдан олинди. Истаган киши ушбу дастурни Ҳизбнинг сайтларидан топиши мумкин.

– Мабда асосида даъватни етказишнинг маъно-мазмунини яхши тушунадиган аъзоларни етиштирди. Улар Ҳизб ғояси, яъни, исломий ҳаётни қайта бошлашни рўёбга чиқариш йўлида жонларию молларини сарфладилар ва ҳамон сарфламоқдалар. Исломни қандай қилиб фикрат ва тариқат асосида етказилишини онгли равишда тушунадилар. Уларнинг дунёқарашлари капиталистик дунёқараш асосида шаклланмаган. Балки барча амаллари Аллоҳнинг ризосига эришиш мақсадига қаратилган. Уларнинг Аллоҳ калимасини олий қилишдан ўзга дунёвий истаклари йўқ. Шунинг учун на капитализм, на унинг тузуми, на ҳукмдорлари, на малай ва на агентлари Ҳизб аъзоларини назорат қила олмайди. АҚШнинг «Heritage Foundation» ташкилоти 2003 йилда Ҳизб аъзоларини «Ҳизб ут-Тахрир АҚШ манфаатларига қарши пайдо бўлган хавфдир», дея сифатлаган.

– Ҳизб ўз аъзолари ўртасини Ислом робитаси билан боғлади, тубан алоқаларнинг барчасини рад этди. Шунинг учун уларни битта тана, битта фикр, битта раъй сифатида кўрасиз. Зотан, саҳобаи киромлар ҳам Исломни маҳкам ушлашда шундай бўлганлар.

– Ҳизб ут-Тахрир ўз тариқатини мафкураси асосига қурди ва Ислом давлатини қандай барпо этиш борасида Пайғамбар ﷺнинг тариқатларини маҳкам ушлади. У воқега тўғри келмайди, деган айбловларга учради. Бироқ у бундай айбловлар қаршисида ҳеч қандай ён босмай, воқени ўзининг фикрлаш манбаига айлантирмади, балки ёлғиз шариатнигина фикрлаш

манбаи қилиб, бунда қаттиқ турди. Ҳизб Умматга насихат қилди ва ўз принципига қаттиқ амал қилган ҳолда ҳамда Аллоҳ Азза ва Жалла албатта нусрат ва ғалаба беради, дея ишониб, ҳамон насихат қилишда давом этмоқда. Аллоҳ Таолонинг ушбу каломига асосан, ютуқни Аллоҳнинг даргоҳидан умид қилмоқда:

﴿وَلَتَكُنَّ مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْعُرْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

«Орангиздан яхшиликка (исломга) даъват қиладиган, маъруфга буюриб, мункардан қайтарадиган бир жамоат бўлсин. Ана ўшалар нажот топгувчилардир» [Оли Имрон 110]

Ҳизб Аллоҳ Таолонинг ушбу каломига асосан, нусратни Аллоҳнинг даргоҳидан умид қилмоқда:

﴿يَتَأْتِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾

«Эй мўминлар, агар сизлар Аллоҳга ёрдам берсангизлар У ҳам сизларга нусрат-ёрдам берур ва жанг майдонида қадамларингизни собит-барқарор қилур» [Муҳаммад 7]

Ўзгартириш керак бўлган воқе билан боғлиқ ишлари:

– Ҳизб асосий эътиборни Умматга қаратди ва унга қарши тўқилаётган барча режаларни фош қилди. Умматни доим ва тўхтовсиз равишда тўғри йўналишга йўллади, Ислом мабдаиға зид келмайдиган ҳар қандай қулай воситадан фойдаланган ҳолда куфрга қарши курашди.

– Умматни ўзининг лойиҳасига қаноатлантириш учун керакли соф, пок исломий сақофат ишлаб чиқди ҳамда Ислом мабдаси-системаси мусулмонларга қандай яхшилик келтирганию, капиталистик система оламга қандай ёвузлик келтирганини баён қилишга қаттиқ ҳаракат қилди.

– Ҳизб Умматга – мудом ақида саломат экан – битта Уммат, деган эътиборда қаради, Умматга озор берадиган ва уни ҳукмдорларнинг зулм машинаси остига ташлайдиган бирор нарсага Умматни аралаштирмади, балки қурбон ўзи ва аъзолари бўлиши билан кифояланди. Бугун Ҳизб ут-Таҳрир Умматни омонлик қирғоғига – Аллоҳнинг изни ила – тез орада олиб чиқиш учун тайёр турибди. Зеро, биз эзгулик етказувчиларимиз ва ўзимизни Росулulloҳ ﷺнинг тариқати асосида тайёрладик.

Капиталистик мабда билан боғлиқ ишлари:

Ҳизб ут-Таҳрир очкўз капиталистик мабдага заррача бўлса ҳам мансуб бўлмагани учун Аллоҳга беадад ҳамд айтади ҳамда буни ўз аъзолари кўксидаги ҳурмат белгиси, деб баҳолайди. Билъакс, Ҳизб капитализмга мансуб бўлиш у ёқда турсин, ҳатто ундан бутунлай кўлини ювиб, уни ўзининг дунёдаги биринчи рақамли душманам, деб билади. Ҳизб капиталистик Ғарб ва унинг малайларининг аёвсиз қаршиликларига, энг камида, обрўсизлантиришга уринишлари, қамокқа олиш, қувғин қилиш ва қийноққа солишларига дуч келган бўлса-да, бироқ буларнинг бирортаси унинг тириклигига зиён етказолмади, обрўсизлантиролмади, ҳаракатдан тўхтатолмади... Йўк-йўк, аксинча, Аллоҳнинг фазли ва қўллови билан, Ҳизб ўзининг Халифаликни барпо этиш мақсадини Умматнинг мақсадига айланттиришни уддасидан чиқди. Дарҳақиқат, Ғарбнинг бошқа мўътадил исломий шахс ва ҳаракатлар кўли билан тақдим этаётган адаштирувчи таклифлари олдида Халифаликни барпо этиш вариантини Уммат ўзига мақсад сифатида танлаб олди ва бу ҳақда очиқ тасаввурга эга бўлди. Фақат атрофга Америка етовидаги Ғарбнинг кўзойнаги билан қараётган баъзи бир кимсаларгина бундан мустасно.

Америка Исломни ёмонотлик қилиш қўлидан келмай, курашни ўз фойдасига ҳал қилолмай, барча қилган макрлари, қўйган тузоқлари ва жинойтлари фойда бермагач, мўътадил ислом, демократик ислом, фуқаровий ислом каби ўйинларни бошлади... Бошқарув ва конституцияга эга бўлган Ислом ва сиёсий Исломга қарши курашди, холис исломий ҳаракатларга террорист тамғасини босди... Бироқ шунча уринмасин, на Уммат кемасини ортга буришга ва на уни ўз мақсадидан адаштиришга қодир бўлди... Дарҳақиқат, Умматнинг мақсади режим ва ҳукмдорларни ағдаришдир. Яъни, режим ва ҳукмдорларни Ғарб олиб келган, деган эътиборда, Ғарбни ағдаришдир. Ҳатто Ғарб Исломга бўлган душманлигидан шу даражага етдики, бугун у илмонийликка мослаштириш учун Қуръон нусусларидан олиб ташлаш ва Суннатни бекор қилиш ҳақида ўйлапти. Бу ишни динни янгилаш, маърузаларни «ривожлантириш», манҳажни ўзгартириш каби дастаклар орқали амалга оширомоқчи. Бундан шаръий мақсадни кўзлаганини, динга руҳ бермоқчи эканини даъво қиляпти. Бироқ

бу нусусларни маҳкам ушлаш ва уларнинг маъносига чекланишга мутлақо зид, албатта.

Эй мусулмонлар!

Бугунги кундаги воқеимиз ҳам башорат, ҳам огоҳлантирувни ўз ичига олади. Иккаласи ҳам бизнинг елкамизга тушади. Уммат Исломиёв давлатидан ажралгандан бери кўп балоларни бошдан кечирди... Ғарб уни Уммат сифатида йўқ қилиш учун тинимсиз ҳаракат қилиб келди. Бироқ барча уринишлари омадсизликка юз тутди... Албатта, бу Исломнинг буюклигидан, Умматнинг улуғлигидан ва ақидасини маҳкам ушлаганидандир. Шу боис, Ғарб кофирлари уни мақсади ва матлабидан, яъни Росулulloҳ ﷺнинг башоратларини рўёбга чиқариш учун собит йўлидан бура олмади. Энди, бугунги воқеимиз ўз ичига олган огоҳлантирувга келсак, сиз мусулмонлар, етакчилигингизни Ислом мабдаини билмайдиган ғарбпараст мўътадилларга беришингиз ва аччиқ воқеингизга таслим бўлишингиз ҳаромдир. Зиммангиздаги фарз эса, Ғарбнинг барча режаларига қарши курашишдир. Кимда-ким Ғарб билан Ислом ўртасидаги ҳазорат курашига чуқур, ёрқин назар ташласа, Исломнинг кучли эканини, у олдинга интилаётганини, Ғарбнинг эса, заиф бўлиб, ортга мойил бўлаётганини гувоҳи бўлади. Бу ҳақда суҳбатимиз давомида гаплашдик.

Қайси мусулмон ушбу курашга шўнғидими, демак, мабда асосида шўмғисин, Ғарбга эргашмасин. Агар унга андаккина эргашган бўлса, бу нарса нусратни кечиктириб, капитализм умрини узайтиради ҳамда капитализм зулмати мусулмонларгагина эмас, бутун инсониятга кенгайишига сабаб бўлади.

Аллоҳ Таоло айтади:

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَأَنْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرَمُوا ۗ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ﴾

«Аниқки, Биз сиздан илгари ҳам пайгамбарларни ўз қавмларига юборганмиз. Бас улар (қавмларига) аниқ-равшан ҳужжатлар келтирганлар. Сўнг Биз жиноят қилган кимсалардан интиқом олганмиз ва имон келтирган зотларни золиб қилиш Бизнинг зиммамиздаги ҳақ бўлган» [Рум 47] □

ЎН ТЎҚҚИЗИНЧИ ВА ЙИГИРМАНЧИ АСРЛАРДАГИ ҒАРБ МУФАККИРЛАРИНИНГ КУЧ СИЁСАТИ СТРАТЕГИЯСИ

Оламни куч билан бошқариш (3)

Абдулҳамид Абдулҳамид

Биз заифларга ўрин бермайдиган шафқатсиз капиталистик оламда яшар эканмиз, шундай бир давлатни тиклашга ҳаракат қилипмизки, бу давлат кучли давлатлар ҳужуми қаршисида мустаҳкам тура олиши, сўнг кучга тўлиб ҳудуди барча исломий юртларни қамраб олиши ва бутун оламни Ислом билан бошқариш учун кенгайтириш лозим. Шунинг учун, бу ўринда Ғарб муфаккирларининг фикрлаш услубларини ва дунёни бошқариш учун қўлланиши керак бўлган асосий қуроли ҳақида уларнинг қарашлари ҳар хиллиги сабабини тушуна олишимиз учун куч сиёсати қонидасига ҳамда ғарбликларнинг у ҳақидаги назариясига тўхталиб ўтишни лозим топдик.

Биз аввалги икки мақоламизда қуйидаги мавзуларни ёритдик:

1 – Куч сиёсати тушунчаси

2 – Денгиз кучлари ҳақида сиёсий тушунча-Денгиз стратегияси

3 – Қуруқлик кучлари ҳақида сиёсий тушунча-Қуруқлик стратегияси

Энди, қуйидаги мақола билан баҳсни якунлаймиз:

Германия муфаккирлари наздидаги энг муҳим (хаётий) майдонга эга бўлиш ва кучга таяниш сиёсати тушунчаси:

Давлат ерларини куч ишлатиб кенгайтириш орқали миллий давлат ҳудуди ташқарисидаги энг муҳим хаётий майдонга эга бўлиш ғоясини кўтарган немис муфаккирларининг бошида Фридрих Ратцел (1904-1944) туради. Унинг фикрича, давлат ерга боғланган ва табиатдан таъсирланадиган органик вужуддир, инсон фаолиятлари, аҳоли хусусиятлари ва давлат географик хусусиятлардан таъсирланади. Ратцел кучга таяниш сиёсати билан кенг ва бепоён майдонга эга бўлган қитъа давлатлари ўртасида мустаҳкам боғлиқлик борлигига ишора қилади.

У шундай дейди: «Йигирманчи асрдаги давлатларнинг сиёсий характери кенг ер майдонларига эга бўлишга ва ўша майдонлардан фойдаланиш учун бор имкониятни ишга солишга ҳаракат қилишда кўринади. Катта сондаги башарий қувват билан техник қуроли ҳамда кенг географик майдон ўртасидаги мавжуд боғлиқлик буюк оламий давлатларни барпо қилишнинг

энг муносиб асосидир. Шунинг учун башариятнинг келгуси тарихини Россия, Америка ва Австралия каби йирик давлатлар белгилайди. АҚШ келажакда буюк давлатга айланади ва Европани ортда қолдириб, уни халқаро сиёсатда иккинчи ўринга тушириб юборади».

Аммо тадқиқотчи Челленнинг (1864-1922) таъкидлашича: Майдони чекланган давлатлар янги ерларни ўзлаштириш ё мустамлака қилиш ёки бошқа давлатлар билан бирлашиш орқали майдонини кенгайтиришга муҳтож. Чунки кенгайиш сақлаиб қолишнинг табиий йўналиши ва зарурий воситадир. Аммо кичик давлатларга келсак, уларнинг сиёсий ўрни маданият оламига энди қадам қўйган одамларнинг тараққиёт дунёсидаги ўрнига ўхшайди. Йирик давлатлар қанчалик ривожланса, кичик давлатларнинг аҳамияти камайиб бораверади.

Челленнинг фикрича: «Давлат вужудида куч қонундан муҳим нарса ҳисобланади. Уруш эса, куч сиёсати учун тажриба майдонидир. Келажакда қуруқликдаги давлатлар денгизчиликка асосланган давлатлар устидан ғалаба қилади. Денгизчиликка асосланган давлатлар эса, мағлубиятга учрайди. Қитъа давлатлари денгиз устидан ҳукмронликни қўлга киритади. Буюк кучли давлатни барпо қилиш учун ўз худудида табиий чегаралар билан ҳимояланган кенг майдон, эркин ҳаракатланишга қулай йўллар ҳамда юксак даражадаги ички бирдамлик керак бўлади.

Унинг фикрича: «Россия йил бўйи кемалар суза оладиган денгизни назорат қилмагани учун эркин ҳаракатланишга қулай йўллардан маҳрум. Британия эса турли халқ ва миллатлардан ташкил топгани учун унга ички бирдамлик етишмайди. Аммо тарқоқ Германияда учта омил етишмайди, лекин у бирлашиб кенгайдиган бўлса, Евроосиёдаги энг буюк кучга айланади».

Хаусхофернинг (1896-1946) фикрича: «Давлат учун кенг биосфера (тирик организмлар яшайдиган ер қобиғи) бўлиши зарур. Чунки биосфера давлатлар сиёсатида энг муҳим омил ҳисобланади. Давлатнинг кучидан кўзланган мақсад урушда ғалаба қилишдир. Давлатнинг қуруқлик, денгиз ва океанларга нисбатан жойлашган ўрни унинг кучини белгилайдиган географик унсур ҳисобланади. Шунинг учун давлат ўз ресурсларига таянган иқтисодга эришиши учун ер майдонини

кенгайтириши лозим. Чунки давлатнинг кучи денгиз, қуруқлик ва ҳаво кучларини ривожлантиришга таянади».

Хаусхофер тинч океани минтақасида етарли даражада кенгликлар ва улкан бойликлар борлигини айтди. Унга кўра, Германия биринчи жаҳон урушида кўрган зиёнларини шу бойликлар билан тўлдириши мумкин ва у ҳарбий ҳукмронлигини ўрнатганидан кейин бу бойликлардан фойдаланиши лозим. У тинч океанигача бўлган муҳим (ҳаётий) жойларни қўлга киритиш учун Россия ва Германия ўртасидаги ҳамкорлик билан бир қаторда Германия ва Япония ўртасида ҳамкорлик бўлиши зарурлигини айтган. Шунингдек у, Хитой билан Япония ўртасидаги иттифоқ аҳамиятли, деб билди. Унга кўра, агар япон руҳи Хитой жисмига кирса уларнинг қуввати Америка ва Россиянинг ҳар иккисининг қувватидан ўтиб кетади.

Хаусхофер яна шундай дейди: «Германиянинг Европадаги жойлашган ўрни ва Япониянинг Осиёдаги жойлашган ўрни ғарбий ва шарқий бекат ўрнидадир. Агар икки давлат ўртасида ҳамкорлик бўлса, буюк куч пайдо бўлади. Аммо Россия иккиси ўртасини ажратиб туради. Шунинг учун Япония Ғарбга қараб, Германия эса, Шарққа қараб кенгайиши лозим». Иккинчи жаҳон уруши даврида мана шу фикрлар тингланган эди.

Фридрих Науман Германиянинг геостратегик кенгайиш зонасини шимолдан Шимолий денгиз, жанубдан Адриатика денгизи, ғарбдан Болтиқ денгизи ва Фламандрия минтақаси, шарқдан қора денгиз ва Припять ботқоқликлари, деб белгилади. Науманнинг фикрича, мана шу минтақа унинг устидан ҳукмрон бўлган давлат иқтисодини қишлоқ хўжалиги ва тоғ-кон саноати соҳасида ўз-ўзини таъминлай оладиган ҳолатга келтиради. Аммо Германия соҳиллари шимол ва жанубга қараб чўзилса, унинг аҳолиси учун келажакда денгиз ортидаги бойликларга эга бўлиш имконияти туғилади.

Аммо Рорбах, Германиянинг юқорида келтирилган минтақаларда ўз ҳукмронлигини ўрнатишини «шарқ томонга кенгайиш бекати» деб ҳисоблади. Унинг билдиришича: Германия агар Англиядан устун келишни истаса, Усманий давлат билан иттифоқ тузиши лозим. Англияга қуруқлик кучлари билан Европадан ҳужум қилиниши мумкин. Англиянинг энг муҳим (ҳаётий) нуқтаси Мисрдир. Агар Англия Мисрни бой берса Ўрта ва

Яқин Шарқдаги ҳамда Марказий ва Шарқий Африкадаги барча позицияларини бой беради». Буни амалга ошириш учун Германия биринчи жаҳон урушидан олдин Усманий давлат билан иттифок тузди. Шунингдек, усмоний ва немис аскарларини ташиш учун стратегик аҳамиятга эга бўлган «Ҳижоз ҳарбий темир йўли» узайтирилди. Чунки инглизларга Ҳиндистонда зарба бериш учун Араб ярим оролини кичик Осиё билан темир йўли орқали бирлаштириш лозим эди.

Адольф Гитлер ўзининг немис халқи ҳиссиётини кўзғашга асосланган ҳаракати билан немис муфаккирларининг геосиёсий фикрларини амалда қўллади. Маълумки у, Германия биринчи жаҳон урушидан кейин бир қатор сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий муаммоларга учраганидан кейин «Германия ҳамма нарсадан устун» ва «Дунёга Германия ҳукмронлик қилиши керак» каби шиорларни кўтариб чиққан эди. Айтиш мумкинки, Адольф Гитлер «куч ишлатиб бошқалар ҳисобига кенгайиш», «ер юзида кучсизларга ўрин йўқ» деган ғоянинг тимсолидир.

Гитлер «ер ва унинг бойликларидан илмий асосда фойдаланиш немис халқининг ўз худуди ичида фаровонлигини таъминлайди», деган фикрларни рад этди. Унинг ҳисоблашича: «немис халқи вужудини сақлаб қолиш янги ерларни босиб олишга боғлиқ ва Германия ўсиб бораётган халқини озиқ-овқат билан таъминлаши учун ерларни кенгайтириш сиёсатини қўллаши лозим. Германия учун энг муҳим ҳаётий нуқта Европа қитъасининг ташқариси эмас, балки бу қитъанинг ўзи бўлиши керак. Чунки Германия Европани эксплуатация қилиб унинг хавфсизлигини таъминлаш учун уни мустамлака қилиб олмаса, у учун Европа ташқарисидаги мустамлакалар фойдасиздир».

Гитлернинг «Менинг курашим» номли китобида ёзган фикрлари чиндан ҳам ҳаяжонлидир. У ўзининг ўша китобида: «Катта давлатлардан фарқли ўлароқ кичик давлатлар нохуш тасодифларга учрайдилар. Катта давлатларда эса, ҳужумчи ўз мақсадига етишидан олдин бу давлатларда унинг кучи парчаланеди» деб ёзади. Сўнг ўша даҳшатли хатони унинг ўзи содир этиб Россияга ҳужум қилди. У яна шундай фикр билдиради: «Британиянинг денгизда эгаллаган позициясини ҳамда улкан денгиз кучларига эга эканини, бундан ташқари Европа ва шимолий Америкадаги англосаксонлар олдида эгаллаган ўрнини ҳисобга олиб, Германия биринчи жаҳон

урушида у билан иттифоқчи бўлиши керак эди. Чунки бу унга бир вақтнинг ўзида ҳам моддий ва ҳам маънавий қувват берарди. Шунингдек, қанча қурбонлик берилса ҳам, ҳатто Англия Германиядан мустамлакаларга талабгор бўлишдан бош тортишни ҳамда Германияни илғор денгиз кучига эга бўлган давлатга айлантириш лойиҳасидан воз кечишни, Британия саноати билан рақобатлашишдан тийилишни ва Германия куруқлик кучларини кучайтиришга чекланишни талаб қилса ҳам Германия Англияни рози қилиб уни ўзига мойил қилиши керак эди». Гитлер ўзининг бу фикрини иккинчи жаҳон урушида амалда қўлламади.

3 – Ҳаво кучлари сиёсий тушунчаси-Ҳаво стратегияси:

Иккинчи жаҳон урушида ҳаво қуроли қанчалик аҳамиятли экани кўринди ва уришаётган тарафлар ундан кенг фойдаланди. Шунда ким стратегик ҳаво базасига эга бўлса, оламдаги энг катта кучга айланади деган стратегик қаноат ҳосил бўлди. Чунки у урашаётган тарафлар ўртасидаги жангда тарози палласини босди. Шунингдек куруқлик, ва сувдаги ҳарбий операциялар учун қулай бўлмаган тоғ ва ботқоқлик каби табиий тўсиқларни босиб ўтишда куруқлик ва денгиз қуролларидан устунлиги кўринди. Рус ҳарбий учувчиси генерал Александр Северский ҳаво кучларига нисбатан стратегик характерга эга фикрларни айтган кишилар ичида энг кўзга кўринган шахс эди. Чунки у ҳаво кучларининг аҳамиятини исботлаб, ҳаво кучлари келажакда куруқлик ва денгиз кучларидан устун бўлиб кетишини айтган.

Северский оламини иккига: шарқий ва ғарбий қисмга бўлди. Дунёдаги стратегик ҳаво кучлари фаолияти харитаси учун шимолий қутб (Арктика)ни асос қилиб олди.

Унинг ҳисоблашича: «Марказий ва жанубий Америка АҚШнинг ҳарбий ҳаво кучлари ҳукмронлиги остида бўлади. Унга кўра, бу ерлар АҚШ учун хом ашёлар ва озиқ-овқат сақланадиган омбор ҳамда АҚШда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар сотиладиган бозордир. Айни пайтда жануб ва Осиёнинг жанубий шарқи Совет Иттифоқининг ҳаво кучларига бўйсунди. Шунингдек, инсониятнинг икки сулоласи: шимолдаги оқ танлилар ва жанубдаги қора танлиларни ажратиб турадиган Саҳрои кабиргача бўлган минтақалар Совет иттифоқи ҳаво кучлари ҳукмронлиги остида бўлади».

Северский Россия ва Америка ҳаво кучларига дахлдор минтақалар яъни, шимолий қутб, Россия маркази, Америка маркази, ғарбий Европа, Осиёнинг шимолий шарқи ва араб юртларига «ҳал қилувчи» минтақа номини берган. Бу минтақалар шимолий қутб атрофида жойлашган. Северскийнинг фикрича ким энг кучли ҳаво кучига эга бўлса, ҳал қилувчи минтақа устидан ҳукмронлик қилади. Чунки бу минтақа тўкнашув майдони ва олам узра ҳукмронликка элтадиган йўлдир.

АҚШ давлати Северскийнинг фикрларини амалда ижро қилди. Чунки у Америка қитъасини мудофаа қилиш учун шимолий қутбни биринчи чизик сифатида ушлади. Шунинг учун у ерга ҳарбий ҳаво ва ракета базаси ҳамда радар тизими базасини қурди. Ўз навбатида Совет Иттифоқи ҳам ўз давлатига қарашли шимолий музлик ҳудудларига ҳарбий базалар қурди. Лекин бу минтақалар қуруқлик томондан ҳужум қилиш қийин бўлса-да, аммо уларни мудофаа қилиш ҳам осон эмас.

Қутб минтақаси Америка, Осиё ва Европага бўйсунувчи қисмларни ўз ичига олади. Россия шимолий муз океанининг 49 %и, яъни 14 миллион кв.км. майдонига эгалик қилади.

Россия чегаралари Осиё ва Шимолий Американи ажратиб турувчи Беринг бўғозидан Финляндия ва Кола ярим оролигача чўзилган. Аммо АҚШнинг чегаралари Беринг бўғозидан Аляскагача чўзилган. Аляскадан Гудзон шимолидаги учлик архипелагигача бўлган минтақага Канада эгалик қилади. Бу ерда яна Данияга қарашли Гренландия ороллари ва Норвегияга қарашли Шпицберген ороллари бор.

Қутб ва уни ўраб турувчи минтақадан Америка ва Канадани Узоқ шарқ ва Ғарбий Европа билан бирлаштириб турадиган катта доирадаги авиалиниялар ўтади. Шунингдек, бунда масофа ва вақт тежаллади ҳамда Шарқ ва Ғарб ўртасида ўзаро алоқалар олиб борилади. Қутб минтақаси ўзининг муз ороллари билан стратегик марказга айланган. Шунинг учун Америкалик генерал Генри Арнольд агар учинчи жаҳон уруши юз берадиган бўлса, унинг стратегик маркази Шимолий Қутб бўлади деган эди.

Шунинг учун ушбу минтақа Совет Иттифоқи ва Америка стратегик ракета ва ҳаво базалари билан ўралган. Ҳатто Американинг Гренландия шимоли ғарбидаги Туле базаси Москвадан 4430 км. узоқликда жойлашган. Нью-Йорк шаҳри

эса, Россиянинг Рудольф оролидаги ҳарбий базасидан 6115 км. узоқликда жойлашган. Агар икки давлатнинг бири бошқасидаги йирик аҳоли яшайдиган марказни вайрон қилишни истаса, ўртача узоқликка учувчи ядро ракеталарини ишга солиши кифоя қилади.

Гренландия ороли ғарбий қисмнинг шарқий қисмдан ҳимояланиши ва унга хужум қилишида муҳим нуқта ҳисобланади. Шунинг учун АҚШ Дания билан тузган келишуви тугаганидан кейин ҳам у ердан ўз базасини олиб чиқиб кетишдан бош тортди.

Аммо Американинг барча ҳарбий ҳаво базалари ўз чегарасидан ташқарида жойлашгани учун АҚШ улар устидан тўла ҳукмронлик қилиши қийинлашади. Айни пайтда Совет Иттифоқининг ҳарбий ҳаво базалари ўз ҳудудида жойлашган. Бу эса, Совет Иттифоқининг позициясини мустаҳкамловчи омилдир. Чунки Совет Иттифоқи шу туфайли ўз базалари устидан тўла ҳукмронлик қила олади. Шунингдек ўз базаларини мудофаа учун деб баҳона қилиши ва Америка базаларини эса, агрессия учун қурилган деб даъво қилиши мумкин.

Бу давлат ҳудуди ташқарисида жойлашган ҳарбий базаларнинг салбий томонидир. Чунки бу ўша базалар жойлашган давлатларнинг ўз ерларига ўзи хўжайинлик қилиш сиёсатига зид бўлиб, вақти келса уни бўшатиб қўйишни талаб қилиши мумкин. Шунингдек, бу базаларнинг эгаси бўлган давлат улардан бошқа давлатларга агрессия қилишда фойдаланиши мумкин. Бу эса, ушбу базалар жойлашган давлат бошқа давлатлар томонидан нишонга олинишига сабаб бўлади. Масалан АҚШ давлати Дания ва Канада ҳудудидан туриб Россияга агрессия қиладиган бўлса, бу икки давлатни Россияга қарши қилиб қўяди. Шунингдек, бу база жойлашган давлатнинг халқи томонидан ушбу базалардан чиқиб кетишини талаб қилиб, намоийшлар ўтказилишига туртки бўлади. Натижада, турли беқарорликлар пайдо бўлиши мумкин. Бундан ташқари буюк давлатлар таъсири остида бўлган ва унга тобе бўлган давлатларнинг малайлиги фош бўлади. Масалан Инжирлик базаси Эрдоган ва унинг режими АҚШга малай эканини фош қилишда катта роль ўйнайди.

Америка сиёсати ўз базаларини ҳудудидан ташқарига жойлаштиришдан мақсади унинг ерини эгаллаб олишга ҳаракат қилаётган агрессив давлатлар қаршисига тўсиқ қўйишдир.

Чунки Америка юрт тинчлиги нафақат сиёсий вужуди ичида, балки у ўзига нисбатан ҳаётий аҳамиятга эга, деб ҳисоблаётган минтақаларнинг тинчлигига боғлиқ, деб билади.

Северскийга қайтадиган бўлсак, у куруқлик ва денгиз кучларига нисбатан ҳаво кучларига одатдан ташқари юксак аҳамият берганини муболаға дейиш мумкин. Чунки урушдан мақсад фақат вайрон қилиш эмас, балки иқтисодий ва ҳарбий мақсадларда ердан фойдаланиш учун уни босиб олишдир. Бу эса, фақат куруқлик кучлари билан амалга ошади. Шунинг учун куруқлик кучлари ҳар қандай урушнинг таянчи ҳисобланади. Денгиз ва ҳаво кучлари эса, қўшимча омил ҳисобланади. Чунки давлатнинг кенгайиб, торайиши унинг қўшинига боғлиқ.

4 – Фазовий куч сиёсати тушунчаси-Фазо стратегияси

Икки оламшумул кутб яъни АҚШ ва Совет Иттифоқи йигирманчи аср ўрталарида ядро қуролига ҳамда бир-бирини ва оламни қисқа вақт ичида вайрон қилиш қуролига эга бўлди. Совет Иттифоқи америкаликлардан ядро қуроли соҳасида ўтиб кетгани айтилгач, АҚШ саксонинчи йилларда юлдузлар жанги номли янги мудофаа стратегиясини эълон қилди. Шу пайтдан бошлаб: Ким фазога эгалик қилса, ер юзига эгалик қилади деган сиёсий мақол пайдо бўлди.

Икки буюк давлат 1961 йилдан бошлаб фазо сирларини ўрганишда мусобақа бошлашди. Уларнинг мақсади ер юзидаги ҳаётий манфаатини сақлаш учун фазони бўйсундириш эди.

Америка ерни ўраб турувчи коинот фазосини қирғинбарот куруллар билан куруллантиришга қаратилган ҳарбий программасини эълон қилди. Улар қитъалар аро учувчи ядро каллакларига эга баллистик ракеталар каби ер юзи, ёки унинг қобиғи ёки коинот фазосида ҳаракатланаётган нишонга хатосиз тегадиган ва одатдан ташқари тез куруллар эди. Бу курулларни лазер ёки Х (икс) нурлари ёрдамида рақиб томонидан отилиши билан сониялар ичида нишонга тегадиган бўлди. Америка ушбу курулларини эълон қилгач, янги курулланиш пойгаси бошлади. Сўнгра икки буюк давлат фазодаги юзлаб станцияларга радиологик куруллар ўрнатишди. Уларнинг даъвосича бу станциялар жанг бошлангандан бир неча дақиқалар ўтиб,

баллистик ракета­ларнинг катта қисмини ишдан чиқариши мумкин бўлди.

Америка кучлилар ўртасидаги ҳал қилувчи кураш фазода бўлади ва ким юлдузлар жангида ғолиб чиқса ерга ўша эгалик қилади деган ташаббус билан чиқди. Американинг мақсади Совет Иттифоқи ракета­ларидан Американи ҳимоя қиладиган, ракета­ларга қарши фазовий му­до­фаа тизимини яратиш ва шу орқали ер юзига ҳукмронлик қилиш эди. Чунки фазовий куч стратегияси ким фазога эгалик қилса, ер юзига эгалик қилади, деган тушунчадан келиб чиқди. Чунки жанг майдонини фазога кўчирган техникавий тараққиёт сабабли куруқлик, денгиз, ҳаво кучлари ва ҳатто ядро ракета­лари каби анъанавий қуро­ллар фазо қуро­ллари олдида арзимас бўлиб қолди. □

ДУНЁГА ХУКМРОН БЎЛГАН ҲАР БИР УММАТ ФАНОГА ЮЗ ТУТДИ, ИСЛОМ УММАТИ ЭСА, ҲАРГИЗ ЗАВОЛ ТОПМАС

Муҳандис Ҳасбуллоҳ Нур – Хартум

Тарихдаги воқеа-ҳодисаларни кузатиб бораётган киши шунга гувоҳ бўладики, ўтмишдаги бир қанча умматлар асрлаб ҳукмрон бўлиб, халқлар ва юртларни тиз чўктирганига қарамай, кейинчалик ҳеч кимга керак бўлмай қолди. Улар ағдарилиб, вайрон бўлишди, афсонага айланишди. Бугунги кунда тарих китобларидан бошқа ҳеч ерда топилмайдиган-эсланмайдиган бўлиб қолишди. Бу каби умматлар талайгина. Биз улардан айримларини мисол тариқасида келтириб ўтамиз:

Форс давлати: милоддан олдинги 559 йилдан бошлаб буюк империя бўлди ва ниҳоят, милодий 644 йилда саййидимиз Умар ибн Хаттоб томонидан ағдарилди. Бу давлат Эрон, Мавароуннаҳр, Ироқ, Шом, Миср, Яман давлатларини ўз ичига олган ҳолда бир минг икки юз йил давом этди. Аммо ағдарилганидан сўнг, уни қайта барпо этишга бирор кишининг ҳаракат қилаётганини эшитганимиз йўқ.

Рим давлати: Бу Ғарбий ва Шарқий Рим (Византия)дир. У ҳам минг йилдан зиёд ҳукм сурди. Ҳукмронлиги Европа, Осиё ва Африканинг кўплаб давлатларига етиб бориб, бир неча аср биринчи давлат бўлиб турди. У билан Ислом давлати ўртасида турли даврларда кўп урушлар бўлди... Кейин эса, у ҳам паҳлавон қўмондон Муҳаммад Фотиҳ қўли билан ағдарилди, вайрон этилди, фанога юз тутди. Уни ҳам биз тарих китобларида кимнингдир томонидан қайта барпо этилишига ҳаракат қилинганини ўқимадик.

Португалия империяси: У олти аср ҳукм сурди ва бу давр ичида кенг масофага ҳукмронлик қилиб бугунги кунда олтмишта мустақил давлат ерларини ўз ичига олувчи Португалия колониясини ташкил қилди. Дарҳақиқат, ушбу империя мустамлакачи давлат бўлиб, Африка давлатларини очган эди. У Усманий давлат билан – хусусан, Ғарбий Африкада – жанглар олиб борди. Бироқ шунчалик даражага етганига қарамай, бугун Португалия давлати 92 минг кв.км.га тенг давлатча бўлиб турибди, ўн миллиондан ошмайдиган аҳолиси қандай ейиш керак ва қандай ичиш керак, миллий давлатлари чегараларини қандай ҳимоя қилиш керак, деган фикрдан бошқа нарсани билмайди.

Испания империяси: Баъзилар бу давлатни милодий ўн саккизинчи асрда биринчи давлат бўлган, дейишади. Ҳақиқатдан ҳам у Ислом давлатига қарши бир неча жанглари олиб борган ва Шимолий Африканинг маълум қисмини эгаллаган, Европа давлатларига гапини ўтказиб, ҳукмронлиги ва нуфузи то Жанубий Америкага қадар етиб борган. Бугун-чи?! Бугун бу давлатни ҳеч қаерда эшитмаяпмиз. Эшитсак ҳам футбол ўйингоҳларию ҳўкиз уриштириладиган майдонлардан, холос. Ҳатто у парчаланиб ҳам кетмоқда, ахир, Каталония мухторияти бўлинишга уринмоқда-ку!

Совет Иттифоқи: Илгари дунёда иккинчи давлат ҳисобланган ва ўнлаб йиллар мобайнида биринчи давлат бўлиш учун АҚШ билан рақобатлашиб келган бу давлат, бир кеча кундуздаёқ ағдарилди-қолди...

Британия империяси: Бу давлатнинг қандайлигини биласизми?! Уни куёш доим кулиб боққан империя, дейишган. Чунки нуфузи бутун дунёни қамраган, Африка, Осиё, Австралия, Европадаги кўплаб давлатларга тўла ҳукмрон бўлган. Ҳатто Шимолий Америка ва Жанубий Америка қитъаларигача етиб борган... Унга ҳам бошқа давлатлар каби заифлашиш етди ва халқаро нуфузи қолмади. Фақат чираниб юриб халқаро сиёсат майдонига аралашяпти, холос. Бунинг устига, ҳар иккала Шотландия билан Шимолий Ирландия томонидан бўлиниш хавф солмоқда, фурсат топилди дегунча иккаласи ҳам бўлиниб олади.

Бу ва бундан бошқа кўплаб давлатлар ўтганки, барчаси ҳукмрон бўлишди, сўнг фанога юз тутди.

Энди, исломий тарихга келсак, уни кузатган киши ҳукмрон бўлди, сўнг фанога юз тутди, деган гап Ислом давлатига мутлақо ёт эканига гувоҳ бўлади. Гап шундаки, Росулulloҳ ﷺ қўллари билан туғилган ушбу Ислом давлати, жуда қудратли бўлиб туғилди ва бу қудрат бутун рошид Халифалик даврида тобора мустаҳкамланди... Умавийлар даврида кенгайиб, дунёда ҳеч қандай рақиб топилмайдиган биринчи давлатга айланди. Сўнг Умавийлар ва Аббосийлар даврида ҳам худди шундай қудрат ва кўламда маълум давр ҳукм сурди. Кейин эса, Халифалик маълум вақт заиф аҳволга тушди ва уни Бувайҳилар босиб олишди... Кейин Аллоҳ унга Салжуқийларни насиб этиб, улар Халифаликни қайта улуғ ва ҳайбатли ҳолига келтирдилар.

Ушбу давлат узоқ вақт салибчиларга қарши кучли позицияни эгаллаб келди. Аммо яна заиф аҳволга тушиб, бутун Шом ўлкаларини забт этган салибчилар қаршисида чекинди. Салибчилар исломий олам марказида ўзларига бир неча қиролликлар бино қилишди, Фаластинга бостириб келиб, Қуддусни эгаллаб олишди ва у ерда саксон йилдан зиёд ҳукм суришди. Шунда Имодуддин Зангий, ундан сўнг Муҳаммад Зангийлар чиқиб, Халифалик давлатига қайта жон киритдилар, салибчиларга қарши қакшатқич урушлар олиб бориб, уларни Шомдан чиқариб юбордилар... Кейин Салоҳиддин Айюбий чиқди. У айна ғалабалар сўнггида салибчиларни охириги калъаси-Қуддусдан кувиб чиқарди.

Бироқ заифлашиш Халифаликни яна тарк этмади. Бунга волийларни ўзаро бўлинишлари ва низолашишлари, дунёга ружу қўйишлари, жиҳоддан воз кечиб, бир-бирлари билан қирпичоқ бўлишлари сабаб бўлди.

Орадан узоқ вақт ўтмай, мўғул (татарлар) келишди ва бутун мусулмон дунёсини забт этди. Жуда кўп халқларни вайрон этиб, Ислом диёрларини хароб қилишди, Ироққа бостириб киришиб, баъзи ҳисоботларга кўра, бир миллионга яқин мусулмони қатли ом қилишди... Халифанинг ўзини ҳам даҳшатли суратда қатл этишди, аёллар ва болаларни асир олишди. Кўпчилик Ислом давлати ҳаётдан бутунлай йўқ бўлди, қайтиб келмайди, деган хулосага келишди. Бироқ ҳаргиз бундай эмас. Мўғулларнинг Фаластинни босиб олишларидан ҳеч қанча вақт ўтмай, Кинона заминидаги мамлуклардан Сайфуддин Қутз чиқди, куч-қудратга тўлган лашкар тортиб, Айн Жолут маъракасида мўғуллар устидан ғолиб келди... Ниҳоят, барчасини Шом ва Ироқдаги бутун Ислом диёрларидан суриб чиқаришга муваффақ бўлди, яна Халифаликни ўзининг улуғлик мақомига қайтарди. Ҳатто бутун ер юзида бузғунчилик қилишдан бошқа нарсани билмаган мўғуллар Исломга киришди ва бу тарихда кузатилмаган ҳол бўлди.

Кейин низо сабабли Халифалик янада заифлашди, бир-бирига қарши кичик давлатчаларга бўлиниб кетди. Улар бир-бирларига қарши кучларини кўрсатишди... Мана шундай заифлик ва бўлиниш бўлаётган бир пайтда, Усманий Халифалик дунёга келди. Бироқ бу давлат қувғин қилинган оз сонли бир қабиладан туғилган бўлишига қарамай, узоқ аср давом этди ва бу вақт

мобайнида бутун дунёга адолат ва раҳмат улашиб, Ғарб олами қалбига қутқу солди... Ҳатто минг йилдан зиёд ҳукм сурган Византия давлатини ағдарди. Насронийлар пойтахти бўлган ўша пайтдаги Константинопол (Истанбул) Усманийлар пойтахтига айланди. Кейин улар фатҳлар кетидан фатҳлар қилиб, Вена деворларигача, Франция жанубигача етиб бордилар... Усманий Халифалик дунёда энг биринчи давлат сифатида асрлаб ҳукм сурди, шу даражада қудратли эдики, у билан ҳар кимса минг бир ўлчаб-ҳисоблаб муомала қилар эди.

Кейин ушбу давлатга ҳам аввалгиларга етган офат етди... нуфузи қисқарди, ҳайбати пасайди ва ниҳоят, 1924 йилда ағдарилди.

Булар исломий юртлар шарқидаги воқеа-ҳодисалардир. Энди, исломий юртлар ғарбига келсак, у ердаги аҳвол ҳам шарқдан деярли фарқ қилмади. У ерларда ҳам исломий бошқарув заифлашиб, ағдарилиш арафасига келиб қолганди. Бироқ биз Аллоҳ Таоло у ерга қайта жон ато этганига гувоҳ бўлдик. Дарҳақиқат, Мусо ибн Нусайр Шомолий Африкани, кейин денгиз оша Андалус (Испания)ни фатҳ қилди ва Андалусда буюк бир ҳокимият барпо этди, бу ҳокимият бир мунча вақт қудратли ҳолатда давом этди. Кейин, бу Халифалик ҳам заифлик ва бўлиниш ҳолатига келиб қолди... Аммо кўп ўтмай, Абдурроҳман ибн Муовия ибн Ҳишом (куняси Абдурахмон Дохил) чиқди ва давлатни қайта аввалги улуғ, қудратли ҳолатига олиб чиқди. Унинг давлати уч аср ҳукм сурди. Сўнг бу давлатда ҳам заифлик ва бўлиниш аломатлари кўринди, волийлар ўзаро низолашишди. Сўнг Кастилия подшоҳи шижоатли Альфонсо VI чиқиб, барча давлатчаларни баттар бўлиб ташлашга тушди... Ана шунда Андалус аҳли ўша пайтда навқирон паллада бўлган Муробитлар давлатидан ёрдам сўради, уларга Юсуф ибн Ташфин жавоб қилиб, салибчиларни ер тишлатди ва машҳур Залоқа маъракасида Алфонсо VIни мағлубиятга учратди, Андалусни қайта қудрат ва улуғлик даражасига кўтарди. Андалус маълум вақт Муробитлар ҳукмронлиги остида яшади. Сўнг яна заифлашди, бўлинди ва Альфонсо VIII пайдо бўлди... У бўлинган давлатчалар ҳукмдорларини мағлубиятга учратди. Шунда Андалус аҳли иккинчи марта – бу сафар Мувахҳидлар давлатидан – нажот сўради. Уларга Юсуф Ҳорун Мансурий ёрдам қўлини чўзди ва

Кастилия давлатидан ғолиб келди... подшоҳ Альфонсо VIII қочиб кетди, унинг машҳур Арак жангида 146 мингдан зиёд инсон ҳалок бўлди. Кейин мусулмонлар бошидан яна қора булутлар ёпирилди... бир-бирлари билан қирпичоқ бўлишди... алалоқибат, хору зор аҳволга тушиб, ўз биродарларини ўлдиришда кофирдан ёрдам сўрашгача етиб боришди. Ана шунда чор атрофларидан насронийлар келиб, уларни мағлуб қилишди, мағлуб қилибгина қолмай, ҳатто қириб ташлашди... қирғиндан қочиб қолганлар ёки ўзини насроний қилиб кўрсатганларгина омон қолди.

Усмоний давлат ағдарилгандан бошлаб, мусулмонлар халифасиз қолиб, бўрилар орасида қолган кўй-кўзиларга ўхшаб қолдилар... уларга на бошпана берувчи топилди, на ёрдам кўрсатувчи... Мустамлакачи давлатлар ҳар томондан талашди, мусулмон давлатлардаги ҳукмдорлар мусулмонларни репрессия қилиш ва Умматнинг бойлик ва ресурсларини ташиб кетишда уларга ёрдам беришди. Шу ерда бир табиий савол туғилади: нима учун илгари Ислом олови сўна бошлаши биланоқ, ҳеч қанча вақт ўтмай, бу оловни аввалгидан ҳам алангали ва нурли ҳолатда ёкувчи инсон чиқар эди-ю... бироқ, бугунги кунимизда шу даражада қаттиқ хорлик ва хўрликка учраган мусулмонларни қайта улуғлик ва куч-қудратли ҳолатига қайтарадиган давлатлари хануз барпо бўлмади?! Бу ўринли савол. Чунки Ислом ва мусулмонлар давлати тарихига назар солсак, у ўз мавқеини қоқилиш ва ортга чекинишлар ортидан тез орада қайта тиклаб олганига гувоҳ бўламиз!

Бироқ – хоҳ Испанияда ёки Усмонийлар давлатида бўлсин – Ислом давлатининг ағдарилишини чуқур ўрганадиган бўлсак, бу масалада янги омиллар қириб қолганига ва иш илгарги ҳолатидан ўзгарганига гувоҳ бўламиз.

Масалан, ишни Андалус ҳолатида кўрадиган бўлсак, насронийлар мусулмонлардан ғолиб келиш ва ерларини босиб олиш билангина кифояланишмади. Балки мусулмонларни деярли бутунлай қириб ташлашни қасд қилишди. Уларнинг кўлидан фақат қочиб қолганларгина ёки ўзини насроний қилиб кўрсатганларгина омон қолди... Улар ҳеч бир мусулмонга шафқат қилишмади, асли андалуслик бўлганларини ҳам ўлдиришди. Мана шу нарса Исломни Андалус диёрларида қайта тикланишини амри маҳол қилиб қўйди. Агар Усмонийлар

ҳалқумига суяк бўлиб қадалган сафавийлар давлати уруши каби, баъзи омиллар кирмаганда эди, Андалус Ислому бағрига қайтган бўларди.

Энди ишни Усманий давлат ҳолатида кўрайлик. Муслмонлар билан насронийлар ўртасида саккиз аср уруш бўлди, Европа давлатлари муслмонларга саккиз марта ҳамла қилишди... бироқ муслмонларни илдизи билан йўқ қилиш қўлларидан келмади. Ана шунда европаликлар ҳарбий амалиётларини қайта кўриб чиқишга мажбур бўлиб, унинг муслмонларга нисбатан фойда бермаётганини англаб етишди. Бу ҳақда уларнинг кўплаб сиёсатчи ва муфаккирлари баёнот беришган. Биринчи бўлиб, бу ҳақда Франция қироли пастор Людовик IX гапирди. Яъни, асирликдан озод этилгач, муслмонлар билан қандай муомала қилиш кераклиги тўғрисида васият қолдирган. Жумладан, салибчилик ҳарбий ҳамлаларини тинч салибчилик ҳамлаларига ўзгартиришни айтди. Ваҳоланки, бу ҳам битта мақсадга қаратилган бўлиб, иккала ҳамла ўртасида фарқ йўқ. Фақат аввалги курашда курул-яроқ ишлатилса, тинч курашда ғарблик миссионерлар сафарбар қилинади ва улар Ислому фикрларига ва унинг ёйилишига қарши курашиб, Ислому маънавий йўқ қилишга ҳаракат қилишади. Бу курашда миссионерлар Ғарбнинг лашкарлари ҳисобланади.

Британия бош вазири ҳам парламентнинг қуйи палатасида қилган нутқида «Модомики, бу Куръон муслмонлар қўлида бор экан, Европа ҳаргиз Шарққа ҳукмрон бўлолмайди ва ўзи ҳам тинч-омон турмайди», деган. Айнан мана шу мафкура асосида Ислому Умматига қарши ҳужум уч йўналиш бўйича – шарқшунослар, миссионерлар, бевосита мустамлакачилар йўналиши бўйича олиб борилди ва бу жуда ёмон оқибатларни келтириб чиқарди. Бунга европаликларнинг ўзлари гувоҳлик беришган. Масалан, Жон Пол Ру бундай деган: «Усманий давлатни йўқ қилиш европаликлар бу давлатга очган умумий ҳужумнинг кўринишларидан биридир. Бу борада оқ танли киши муслмон киши устидан Филиппиндан то Марказий Африкага қадар ўз ҳукмронлигини ўрнатиб, мавжудот ҳақидаги ўзининг тушунчалари, яшаш тарзи, мафкураси, режа ва тактикасини унга зўрлаб ўтказди». Улар шу орқали муслмонлик ўзлигини ўчиришга уриниб, уларнинг ақидасини нишонга олишди... Натижада, ақидага турли чанг-ғуборлар аралашди, хато

тушунчалар кириб келди. Исломий аҳкомларни ҳам нишонга олиб, бу борада шак-шубҳаларни пайдо қилишди... Ўлчовларни нишонга олиб, ҳалол ва ҳаром ўлчови ўрнига манфаат ва зарарни олиб келишди. Шунингдек, бошқарув ва сиёсатда ҳам, умуман, Ислом фикрларига андак алоқаси борки нарсаларни ўчиришди, булар ҳақида шубҳа уйғотишди... Ислом, деганда фақат ибодатлардан бошқа нарсани билмайдиган мусулмон фарзандларини етиштириб чиқаришди... улар устидан ўзларининг буйруқларини бажарадиган, режаларини амалга оширадиган рувайбиза ҳукмдорларни ўтқазди.

Европаликлар шундай қилмишлар орқали Исломни ҳаётдан ва юраклардан суғуриб ташлашга муваффақ бўлдик, деб ўйлашди. Аммо бунга йўл бўлсин! Чунки Аллоҳ Субҳанаҳу ва Таоло ушбу Умматга Ҳизб ут-Таҳрирдек бир жамоани берди. Шайх Тақийуддин Набаҳоний роҳимаҳуллоҳ асос солган ушбу Ҳизб мусулмонлар ва уларнинг давлатига етган муаммонинг асли қаердалигини, у Исломни яхши тушунмаслик, унинг ечим-муомалаларига ишонмасликдан иборатлигини, ақида ҳақидаги фикрларга чанг-ғубор ёпишганлигини англаб етди. Англаб етгач, бу муаммоларни ҳал қилди. Ва ниҳоят, Умматда ўз динига бўлган ишончни қайта уйғотди, Исломни татбиқ майдонига қайтаришга жиддий ҳаракат қилди. Алалоқибат, иш шу даражага етдики, Ислом шиорини кўтариб, сайловларда қатнашганки ҳар қандай ҳизб албатта ютиб чиқадиган вазият юзага келди. Ўз навбатида, бу кофирларни Ислом ва мусулмонларга сергак боқишга ундади, ҳар бир овозни бошларига ёғилаётган бало, деб билишадиган қилиб қўйди, тадқиқот марказлари хулосалари сиёсий Исломдан жуда эҳтиёт бўлиш лозимлигидан иборат бўлди. Натижада, нишонга фақат Ислом олинадиган, унга турли номлар қўйиладиган бўлди.

Лекин бу Исломни янада оловли ва нурли қилиб, Умматни ўз Исломини янада маҳкам ушлашга ундамоқда. Биз Халифаликни куёш чиқишини кутгандек кутадиган, ҳар сафар тонг оттирар эканмиз, Халифалик бомдоди албатта эълон этилишига интизор бўладиган, эртанги кун Халифалик Куни бўлишига умид қиладиган бўлиб қолдик.

Аллоҳ Таолога дуо қилиб, Ундан Халифалик байроғини осмон узра ҳилпираётганини кўзларимиз билан кўришимизни

насиб қилишини ҳамда Ўзи икром этган неъматини кўзларимиз билан кўриб, шодланишга муяссар қилишини сўраб қоламиз.

﴿وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ

الْوَارِثِينَ ﴿۵﴾ وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا

كَأَنَّهُمْ يُحَدِّثُونَ ﴿۶﴾

«Биз эса, у ерда хорланган кишиларга марҳамат қилишни, уларни (хор-бечораликдан чиқариб, барчага) пешво зотларга айлантиришни ва уларни (Фиръавн мулкининг) ворислари қилишни истаймиз. Яна уларни ўша ерда барқарор қилиб, Фиръавн ва (унинг вазири) Ҳомонга ҳамда икковининг лашкарларига (Бану Исроил) томонидан ўзлари кўрқувчи бўлган нарсани (яъни мулку-давлатлари қўлларидан кетиб, ҳукму-салтанат Бану Исроил қавмининг қўлига ўтишини) кўрсатиб қўйишни (истаймиз)»

[Қасос 5-6] □

БУЗУК РЕЖИМЛАРНИНГ МУСУЛМОНЛАРНИ АДАШТИРИШ ВА
ЙЎЛДАН УРИШ УЧУН ҚЎЛЛАЙДИГАН ЧАЛҒИТУВЧИ
ПРОГРАММАЛАРИ

Эрдоган ва ИШИД андозасидаги Ислом

Ҳажарий Саид – Яман

Илмда, шаръий ҳукмларни баён қилишда, ҳокимият ва бошқарувда масъулият ярамас одамлар қўлида бўлар экан, мусибатлар кўпайиб, жаҳолат ортиб бораверади. Росулulloҳ ﷺ дедилар:

«إِنَّهَا سَتَأْتِي عَلَى النَّاسِ سُنُونَ خَدَاعَةٌ يُصَدِّقُ فِيهَا الْكَاذِبُ وَيُكَذِّبُ فِيهَا الصَّادِقُ وَيُؤْتِمَنُ فِيهَا الْخَائِنُ وَيَخُونُ فِيهَا الْأَمِينُ وَيَنْطَلِقُ فِيهَا الرُّؤْيِيضَةُ قَيْلٌ وَمَا الرُّؤْيِيضَةُ قَالَ السَّفِينَةُ يَتَكَلَّمُ فِي أَمْرِ الْعَامَّةِ»

«Инсонларга алдамчи йиллар келади. У йилларда ёлғончи ростгўйга, ростгўй эса, ёлғончига чиқарилади, хоинга омонат топширилиб, омонатгўй хоинга чиқарилади. У йилларда рувайбиза нутқ сўзлайди. Рувайбиза ким? деб сўралди. Шунда Росулulloҳ: **Омма иши хусусида нутқ сўзловчи тентакдир**, дедилар». Ибн Можжа сунанида, Имом Аҳмад муснадида, Ҳоким мустадракда Абу Ҳурайрадан ривоят қилишган.

Ушбу ҳадис келажакда рувайбизалар бошқарув ва ҳокимият ишларига ўтириши, қарорлар чиқариши ва омма устидан гап сотиши ҳақида хабар берапти. Лекин бу ярамаслар қандай қилиб омма номидан гапириш даражасига етиб боради? Қандай қилиб бундай мартабага эришади? Ёки Уммат уларни унинг номидан гап сотишлари учун қўйиб берадимиз? Ёки Уммат уларни бошқарув ва ҳокимиятга ўтказадими? Йўқ бундай эмас.

Бу рувайбизаларни пайдо қилиб, уларни ушбу мақомга тиклаган Уммат душманидир. Ҳа, Ғарб қарийб икки аср ушбу рувайбизаларни мусулмонларга ҳоким қилиш устида қаттиқ ишлади.

Инглизлар Ислом ва мусулмонларга душман яҳудий Мустафо Камолни Умматга етакчи қилди. Мусулмонлар эса, унга Ғозий лақабини бериб, уни мақтай бошлашди. Бу яҳудий кофир мусулмонлар ичида гўё Холид ибн Валид رضي الله عنه каби етакчи бўлиб қолди... Иш унинг фойдасига қарор топгач, Халифаликка чек қўйиш, Ислом шариатини ўчириш ва Умматни барбод қилиш орқали Ислом ҳаётдан четлатилди.

Сўнгра Америка Умматга, хусусан араб халқига ўзлари ичидан янги етакчини етиштириб чиқарди. Бу Жамол Абдунносир бўлиб, Америка уни тенги йўқ афсонавий етакчига айлантди. Жамол Абдунносир мустамлакага барҳам берадиган, Умматни бирлаштирадиган ҳамда Фаластин ва муқаддас жойларни озод қиладиган қаҳрамон сифатида танилди. Лекин у Мустафо Камол каби Исломга қарши курашди ва унга даъват қиладиганларни йўқ қилди. Шунингдек, мустамлака, унинг сақофати ва режимларини исломий юртларга мустаҳкам ўрнаштирди.

Натижада, Уммат ичида социализм, миллатчилик ва ватанпарварлик каби ҳалокатли чақириқлар янгради... Уммат бир қанча вақт парчаланган, бойликлари талон-тарож қилинган ва кадриятлари топталган ҳолда яшади. Лекин бу узоққа чўзилмади, чунки ушбу етакчиларнинг юзидаги парда очилди ва Уммат уларнинг сохта эканини тушуниб етди.

Уммат ичида исломий сиёсий йўналиш пайдо бўлиб, жумхур одамларни етаклаш ва уларни ҳаракатлантиришда бу йўналиш муҳим роль ўйнади. Бу йўналиш пайдо бўлганидан кейин Ғарб Мустафо Камол ва Жамол Абдунносирларни етакчи қилиб яратишда қўллаган услуб ҳамда шиорлар билан янги етакчиларни ярата олмай қолди.

Чунки Уммат ўз дини ва Роббисининг шариатини соғинди. Уммат ўз динини ҳаётда татбиқ қилишга интиломқда. Унинг ақидасидан келиб чиқмаган ва бугун унинг устида жорий қилинаётган низомларни қулатишга интиломқда. Бугун Уммат унинг ҳокимлари Ғарб кўлидаги кўғирчоқ эканини ҳамда Америка террорга (Исломга) қарши кураш номи остида олиб бораётган халқаро кураш ҳақиқатини тушуниб етди. Ҳа, Уммат Америка террор деганда Исломнинг ҳаётга қайтишидан кўрқаятганини билди.

Уммат ўз турғунлигининг сабаби Роббисининг шариатига бепарво бўлаётганида эканини сезди. Сўнгра Уммат ичида Аллоҳ юборган нарса билан ҳукм юритишни қайта тиклашга ҳаракат қиладиганлар чиқди ва шариатни татбиқ қилишга бўлган чақириқ омма талабига айланди. Шунда Уммат душманлари хусусан Америка Уммат учун бир-бирдан ёмонликда қолишмайдиган икки андозани пайдо қилди. Улар Эрдоган ва ИШИД эди. ИШИД ҳақида айтадиган бўлсак, у

Ислом ва исломий давлатни хунук қилиб кўрсатиш ва Исломни қотил, жаллод, вайрон қилувчи ва аёлларни асир олувчи дин сифатида кўрсатишга ҳаракат қилди.

ИШИД мусулмонларни ақидаларидан адаштирди, уларнинг гумонли эътиқодларига қарши чиққанларни ўлдирди. Уларга байъат бермаганларни ва уларнинг золимона бошқарувларига қарши чиққанларни ўлдирди. Ҳатто улар билан бирга жанг қилмаганларни ўлдирди.

Душманлар Умматга ит каби ташланди, юртларини вайрон қилди, аёл ва гўдакларни ўлдирди. Душманлар бу ишларни Ғарб ўзи Исломни хунук кўрсатиш учун пайдо қилган ИШИДга қарши кураш номи остида амалга оширди. Ғарб гўё мусулмонларга қарата: Мана бу сизлар чақираётган шариат татбиқи ва сизлар баралла куйлаётган исломий давлат. Унинг ортидан нима наф кўрдингиз? Қатл, вайронагарчилик ҳамда масжид ва уйларнинг бузилишидан бошқа ҳеч нарсага эришмадингиз. Хоҳ Ироқда бўлсин ва хоҳ Сурияда бўлсин, на қадимий ва на замонавий уй қолмади, деб айтаётгандай эди.

Лекин Уммат бу ташкилот ва унинг давлатига алданмади. Чунки Уммат фарзандлари Муҳаммад ﷺ, рошид халифалар ва улардан кейингилар татбиқ қилганидек Исломни татбиқ қиладиган Исломий давлатда яшамаса-да, исломий фикрлар уларнинг қалбига мустаҳкам ўрнашган. Уммат фарзандлари Исломни қандай татбиқ қилиш ва одамларнинг ишларини қандай бошқаришни билади.

Хусусан, бугун Уммат ичида уни Ислом мабдаси билан уйғотиш учун ҳаракат қиладиган кишилар бор. Уммат Халифалик давлати жиҳози, низомлари, ушбу низомларни татбиқ қилиш кайфиятини билади. Чунки бу давлат қалблар ва ақлларда мужассамдир... Шунинг учун бу давлат ҳақида ҳеч нарса билмайдиган ғофиллар уни ёмон кўрсата олмайдилар.

Аммо Эрдоган андозаси ҳақида айтадиган бўлсак, у бугунги аср рувайбизаси ва санами Ражаб Тоййиб Эрдоган етакчилигидаги Туркия тажрибасидир. Одамлар уни гўё исломий шиорларни кўтаряпти деб ўйлашмоқда. Лекин бу шиорлар содда одамларни алдайдиган ялтироқ номлар холос. Эрдоган андозаси Исломни бошқарув низоми эканидан чалғитиш ҳамда унинг иқтисодий ва сиёсий жиҳатини бекор

қилиш асосига қурилгандир. Бу андоза икки таянч асосига қурилган:

Биринчи таянч: Модернизация (янгиланиш) номи остида Исломни суюлтириш (мавжуд вазиятга мослаш) ва мўътадил (демократик) Ислом номи остида Исломни ўз мазмунидан буриш.

Иккинчи таянч: Илмонийликка исломий тус бериш ва уни Исломга зид бўлмаган кўринишда кўрсатиш.

Эрдоган жорий йил, март ойида бўлиб ўтган матбуот анжуманида шундай баёнот берган эди: «Ислом ҳукмларини модернизация қилиш зарур. Чунки ўн тўрт аср олдин пайдо бўлган ҳукмлар билан Исломни татбиқ этиб бўлмайди. Ислом замон ва маконга қараб турлича татбиқ қилинади».

Эрдоган бу баёнотни тўсатдан бергани йўқ. Чунки у Шом юртидаги Исломни қабул қилаётган кишиларни ўлдириш учун эртаю кеч ҳаракат қилипти ва ҳарбий кучларини тайёрляпти. Эрдоган бир томондан Туркия чегарачиларида мусулмонларга ўқ узишга рухсат бераётган бўлса, бошқа томондан уларни давлат чегараси ҳудудларида очлик, чанқоқ ва совуқдан ҳалок бўлишига жим қараб турибди.

Эрдоган ўзининг ушбу баёноти орқали шаръий далилларни бир пайтлар яроқли бўлган бўлса, улар бугун яроқсиздир демоқчи бўлди. У Исломни ва унинг аҳкомларини янгича талқин қилди. Унинг бу талқини Умматга ва унинг қадриятларига тегиштирилган Ғарб сақофатига, унинг умумий манфаатларига мос келади. Шунингдек у ўзининг ушбу баёноти орқали, одамларнинг Роббиси ўз бандалари учун чиқарган дастур вақт ўтиши билан қайта кўриб чиқишга муҳтож демоқчи бўлди. Аини пайтда эса, ўзи инглизлар Ота Турк орқали қўйган ва бугун Туркияда жорий қилинаётган дастурни ўзгартиришга журъат қила олмаяпти.

Наҳотки у Ислом ҳукмларини ўзгармас собит эканини, ўзгартиришга муҳтож эмаслигини, чунки улар инсон муаммоларининг муолажаси эканини ҳамда ҳаётнинг барча жиҳатларини ўз ичига олишини ва давомийлигини билмаса. Наҳотки у ўн тўрт аср давомида одамларни бошқарган Қуръон ҳукмлари ва Пайғамбаримиз суннати қиёматгача уларни бошқаришга яроқли эканини билмаса.

Эрдоган бу баёноти билан Туркия аҳолисини 1924 йилдан бери қийнаган, ҳаётнинг барча соҳаларидан динни узоқлаштирган ва ҳатто шахсий соҳада ҳам динни инкор қиладиган илмонийликка исломий тус бермоқчи. Лекин илмонийлик динсизлик бўлиб, худосизликнинг синонимидир. У динни мутлақо инкор қилади ҳамда Исломга очиқ душмандир. Туркия аҳли илмонийликни қабул қилган бўлса-да, унинг эгаларини ўзларига душман деб билар эди. Аммо бугун Америка малайи бўлмиш Эрдоган орқали янада ифлосроқ ва алдамчиروқ илмонийликни киргизмоқчи... Америка Ислом либосини кийган ва фақат шахсий ҳаётга чекланган исломий туйғуларни қабул қиладиган илмонийликни киргизмоқчи... Ислом либосини кийган бундай илмонийлик шахсий ҳаётга алоқадор ҳамда давлат ишларига аралашмайдиган исломий шиорларни қабул қилади.

Аммо давлат ва жамият низомлари борасида бу андоза соф илмонийдир. Чунки илмонийлар, исломчилар бўладими ёки соф илмонийларми фарқсиз уларнинг барчаси инсониятни илоҳ қилиб ушлайдилар. Улар инсонни қонун ишлаб чиқадиган ҳамда ҳалол ва ҳаромни белгилайдиган шореъга айлантиришади. Бу эса, Куръонга зиддир. Аллоҳ Таоло шариат тузувчи ҳамда ҳалол ва ҳаром қилувчи ўзи эканини баён қилар экан, шундай дейди:

﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا

يَعْلَمُونَ﴾

«Ҳукм-ҳокимлик фақат Аллоҳникидир. У зот сизларни фақат Ўзигагина ибодат қилишга буюргандир. Энг тўғри дин мана шудир. Лекин одамларнинг кўплари буни билмайдилар»

[Юсуф 40]

Эрдоган андозаси Ўрта Шарқ ишлари бўйича ихтисослашган RAND муассасаси томонидан пайдо қилинган. Бу муассаса аксар изланишларини халқаро қонун ва Ғарб яшаш тарзига рози бўладиган мўътадил исломий жамоатларни қўллаб-қувватлаш устида олиб боради. Шунингдек бу жамоалар динни сиёсатдан ажратадиган демократик низомга рози бўлганларидан кейин уларни бошқарувга олиб келиш устида иш олиб боради. Ғарб излаётган нарсасини Эрдоган ва унинг партиясидан топди ва

уни бошқарувга олиб келди. Эрдоган бошқарув ва қонун чиқаришда демократик, иқтисод ва мулкка эгалик қилиш борасида эса, капиталистик бўлган Исломни бошқарувга олиб келишни хоҳлаётган исломий ҳаракатлар учун чиройли андозага айланди. Чунки у инсон ва аёл ҳуқуқи борасида ғарбона умумий эркинликлар асосидаги Исломни олға сурмоқда. Улар буни мўътадил Ислом деб аташди. Улар Исломга бегона, куфр фикрлари билан аралашган, бошқарувни халққа берадиган, шариатни қонун ва дастур сифатида татбиқ қилишдан қўрқадиган ва исломий ҳукмларни фақат шахсий ишларга чеклайдиган исломни исташяпти. Бундан ташқари улар бу ишларни Аллоҳнинг ҳукми бўлгани учун эмас, балки умумий эркинликларни ҳимоя қилиш учун амалга оширишмоқда. Шундай экан, мана шу очиқ куфрни Ислом деб номлаш мумкинми?!

Эрдоган бошқарувини унинг ўз халқи учун рўёбга чиқарган иқтисодий тараққиёт ва қулайликлари, шахс сифатида Исломга амал қилиши ва аёлининг рўмол ўраши (ваҳоланки унинг аёли рўмол ўраса-да, оёқлари очиқ ҳолда юради) билан ўлчамаймиз. Шунингдек, уни мусулмонлар устига мажбур тиклаб қўйилган бошқа рувайбизалар билан ўлчамаймиз. Балки унинг бошқарувини шариат ўлчови билан ўлчаймиз.

Аллоҳ Таоло шахсий ишларида Аллоҳнинг буйруқ ва қайтарувларига итоат қиладиган, лекин шариат билан бошқармайдиган ҳар қандай ҳокимни қаттиқ азоблаши ҳақида ваъда берган. Аллоҳ Таоло ҳокимга бир қанча масъулиятлар юклаб, агар бу борада эътиборсизлик қилса ҳисоб-китоб қилиши ҳақида айтган.

Бунга Аллоҳнинг пайғамбари Довуд عليه السلامнинг қиссаси ёрқин далилдир. Чунки Довуд عليه السلام Аллоҳнинг ибодатгўй бандалари ичида рўза тутиш, намоз ўқиш, Аллоҳни эслаш ва солиҳ амалларни қилиш борасида энг яхшиси бўлган эди. Росулulloҳ صلى الله عليه وسلم у киши ҳақида бундай деган:

«أَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى اللَّهِ صَلَاةُ دَاوُدَ، وَأَحَبُّ الصِّيَامِ إِلَى اللَّهِ صِيَامُ دَاوُدَ»

«Аллоҳ учун ўқилган намозларнинг энг яхшиси Довуднинг намози, Аллоҳ учун тутилган рўзаларнинг энг яхшиси Довуднинг рўзасидир». Довуд عليه السلام Аллоҳ йўлида жанг қилувчи мужоҳид ва мужоҳидларни жангга тайёрловчи бўлган...

﴿وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ﴾

«Довуд Жолутни ўлдирди»

[Бакара 251]

﴿وَأَلْنَا لَهُ الْحَدِيدَ ۖ أَنْ أَعْمَلَ سَدِغَتٍ وَقَدِرَ فِي السَّرْدِ﴾

«**Ва унинг учун темирни (хамирдек) юмшоқ қилиб қўйдик. (Ва унга дедик): Совутлар ясагин ва (уларни) тўқишда аниқ-пухта иш қилгин!**» [Сабаъ 10-11]

Шунингдек у жуда гўзал овозда тасбеҳ айтар ва у кишининг овози гўзаллигидан осмондаги кушлар тўхтаб қолар эди. Росулulloҳ ﷺ Абу Мусо Ашъарийнинг Қуръонни гўзал суратда тиловат қилаётганини эшитиб:

﴿لَقَدْ أُوتِيَ مِزْمَارًا مِنْ مِزَامِيرِ آلِ دَاوُدَ﴾

«Сенда Довуднинг гўзал овозига ўхшаш овоз бор экан», деган эди... Довуд ﷺнинг шунчалик гўзал сифатлари бўлишига қарамай, Аллоҳ Таоло у кишини халифа яъни бошқарув мансабига тиклагач, агар ҳақ (шариат) билан ҳукм юритмаса қаттиқ азоблаши ҳақида огоҳлантирди. Агар Довуд ﷺ ҳақ билан ҳукм юритмаса у кишининг шахсидаги яхши сифатларининг қиймати йўқ. Чунки бундай ҳолатда Аллоҳнинг йўлидан адашади ва ҳисоб-китоб кунини унутади. Шунинг учун Аллоҳ Таоло у киши ҳақида шундай деди.

﴿أَصْبَرَ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَأَذَكَرَ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ ۗ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٥٧﴾ إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ

مَعَهُ ۖ يُسَبِّحُنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ﴿٥٨﴾ وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً ۗ كُلُّ لَّهُ أَوَّابٌ ﴿٥٩﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ

وَأَتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَّلَ الْخِطَابِ ﴿٦٠﴾ ۗ وَهَلْ أَتَاكَ نَبُؤُا الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ

﴿٦١﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُدَ ففَزِعَ مِنْهُمْ ۗ قَالُوا لَا تَخَفْ ۗ خَصَّمَانِ بَغِيٌّ بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ

فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ ۗ وَاهْدِنَا إِلَىٰ سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٦٢﴾ ۗ إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ

وَتِسْعُونَ نَعْجَةً ۗ وَلِيَ نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ ۗ فَقَالَ أَكْفَلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٦٣﴾ ۗ قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ

بِسْؤَالِ نَعْجَتِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِ ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ

ءَامِنُوا وَعَمَلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ ۗ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا
 وَأَنَابَ ﴿١٦﴾ فَغَفَرْنَا لَهُ ذَٰلِكَ ۗ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّكَابٍ ﴿١٧﴾ يٰدَاوُدُ إِنَّا
 جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ
 اللَّهِ ۗ إِنَّ الَّذِينَ يُضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿١٨﴾

«17. (Эй Муҳаммад), сиз улар айтаётган сўзларга сабр қилинг ва Бизнинг бандамиз (тоат-ибодатда) қувват соҳиби бўлган Довудни эсланг! Дарҳақиқат у (Аллоҳ рози бўладиган йўлга) бутунлай қайтгувчидир. 18. Албатта Биз тоғларни кечки пайт ва эрталаб (яъни мудом) у билан бирга тасбеҳ айтадиган қилиб бўйсундириб қўйдик. 19. Ва (ҳар тарафдан) тўплангувчи бўлган қушларни ҳам. (Довуд билан бирга тасбеҳ айтадиган қилиб бўйсундириб қўйдик. Тоғлар ва қушларнинг) барчалари Довудга итоат этишига бутунлай қайтгувчидир. 20. Яна Биз унинг мулку-давлатини кучли-қувватли қилдик ва унга ҳикмат ҳамда аниқ-равшан хитоб (яъни забони гўё) ато этдик. 21-22. (Эй Муҳаммад), сизга (бир-бирлари билан) даъволашгувчи (икки жамоат) хабари келдими? Ўшанда улар (Довуд пайгамбар ибодат қилаётган) меҳробга чиқишиб, Довуднинг олдига киришган эди, у улардан қўрқиб кетди. Улар дедилар: «Қўрқмагин. (Бизлар) биримиз биримизга зулм қилган икки даъволашгувчи (жамоат)дирмиз. Бас сен бизларнинг ўртамизда ҳақ (ҳукм) билан ҳукм қилгин ва (бизлардан бирон тарафга) жабр қилмагин ҳамда бизларни текис-тўғри йўлга бошлагин». 23. (Даъвогарларнинг бири деди): «Дарвоқеъ мана бу менинг биродарим бўлиб, унинг тўқсон тўққиз совлиқ қўйи бор, менинг эса, биргина совлигим бордир. Бас у (шу биргина совлиққа ҳам кўз олайтириб): «Ўшани менга топширгин», деди ва мени бу сўзда-жанжалда енгиб қўйди». 24. (Довуд иккинчи даъвогарнинг сўзини тингламасданоқ) деди: «Дарҳақиқат у сенинг совлигингни сўраб (ва) ўз совлиқларига (қўшиб олиш) билан сенга зулм

қилибди. Дарвоқеъ кўп ошна-огайнилар бир-бирлари зулм қилурлар. Фақат имон келтирган ва яхши амаллар қилган кишиларгина (зулм қилмаслар. Аммо) улар жуда оздирлар». Довуд (бу ҳодиса воситасида) Биз уни имтиҳон қилганимизни билди-да, Парвардигоридан (шошиб ҳукм чиқаргани учун) мағфират қилишини сўради ва (саждага) эгилган ҳолида йиқилиб, тавба-тазарруъ қилди. 25. Бас, Биз унинг ўша (хатоси)ни мағфират қилдик. Шак-шубҳасиз унинг учун Бизнинг ҳузуримизда яқинлик ва гўзал оқибат (яъни жаннат) бордир. 26. Эй Довуд, дарҳақиқат Биз сени ерда халифа қилдик. Бас сен (нафс) хоҳишига эргашиб кетмагин! Акс ҳолда у сени Аллоҳнинг йўлидан оздирур. Албатта Аллоҳ йўлидан озадиган кимсалар учун ҳисоб-китоб кунини (яъни Қийёматни) унутиб қўйганлари сабабли қаттиқ азоб бордир»[Сод 17-2

Демак, у киши Аллоҳ юборган ҳақ билан ҳукм юритмагани туфайлигина нафсу ҳавосига эргашган ва Аллоҳнинг йўлидан адашган бўлади. Шунингдек, ҳисоб-китобни унутгани учун қаттиқ жазога лойиқ бўлади. Бу шахсий ҳаётида тақво ва ахлоқда қанчалик даражада бўлмасин, аммо Аллоҳ юборган ҳақ билан ҳукм юритмаган барча ҳокимларга мос келаверадиган қоидадир.

Шунинг учун ҳоким капиталистик низомга асосланган иқтисодининг тараққий этгани ёки идорасининг муваффақият қозонгани, ёки идорасида Ислом учун арзимаган роль ажратилгани билан ўлчанмайди. Балки эътибор унинг Аллоҳ юборган шариат билан ҳукм юритишидадир. Агар у шундай қилмаса, Аллоҳ сифатлаган кишилар сарасига кириб қолади. Аллоҳ Таоло улар ҳақида ким Аллоҳ юбормаган нарса билан ҳукм юритмаса, кофирдир, ёки золимдир, ёки фосиқдир деган.

Аллоҳ Таоло ўз пайғамбарини Аллоҳ юборган шариат билан ҳукм юритишга буюрар экан, Аллоҳ юборган барча нарса билан ҳукм юритишга буюрган. Чунки бу ердаги لا лафзи умумийликни ифодалайди. Шунингдек Аллоҳ Таоло ўз пайғамбарини кофирлар Аллоҳ юборган нарсанинг айримларидан, гарчи битта ҳукмда бўлса-да, фитналантириб буриб юборишларидан огоҳлантирган. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿وَأَن أَحْكَمَ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَأَحْذَرَهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَن بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِن تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُصِيبَهُم بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِن كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَنَسِفُونَ ﴿٤٩﴾ أَفَحُكْمَ الْجَنَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ﴿٥٠﴾ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾

«(Эй Муҳаммад), улар ўртасида Аллоҳ нозил қилган нарса билан ҳукм қилинг, уларнинг ҳавойи нафсларига эргашманг ва Аллоҳ Сизга нозил қилган ҳукмларнинг айримларидан Сизни буриб фитнага солиб қўйишларидан эҳтиёт бўлинг! Агар (Сизнинг ҳукмингиздан) юз ўгирсалар, билингки, Аллоҳ уларга айрим гуноҳлари сабабли мусибат етказишни истамоқда. Шубҳасиз, одамлардан кўплари итотсиздирлар. Динсизлик ҳукмрон бўлишини истайдиларми?! Имонлари комил бўлган қавм учун Аллоҳдан ҳам гўзалроқ ҳукм қилгувчи ким бор?!» [Моида 49-50]

Эрдоган эса, нафақат битта ҳукм, балки Ислом билан ҳукм юритишни тўла ташлаб, унинг ўрнига куфр ҳукмларини ижро қиляпти. Бу ерда ҳақиқий муаммо Эрдоганда эмас. Балки муаммо уни Пайғамбарлик минҳожига зид тушунчалари билан ҳокимиятга олиб келган кишилардадир. Эрдоган динда фитна қилишдек вазифасини муваффақиятли амалга оширишда ўшаларга таянади.

Эрдоган Американинг Ироққа қарши урушида иштирок этди ва 62 минг Америка аскарларини ўз ерига тушишига рухсат берди.

Эрдоган Фаластин масаласига яқун яшаш борасида яҳудийлар билан савдолашмоқда. Шунингдек улар билан дипломатик, тижорий ва жосуслик алоқаларини йилдан-йил кучайтирмоқда. Яҳуд вужуди томонидан Умматга қарши олиб борилаётган бирор уруш уни қизиқтирмайди... Шом юртидаги мусулмонларга зарба бериш учун Америка ва Россияга Инжирлик ҳарбий базасидан фойдаланишга рухсат берди. Ўз ерларини яҳудийлар фойдаланиши учун ижарага берди. Дискотека ва фоҳишахоналар очиш, Муҳаммад Фотиҳ фатҳ қилган кўчаларда зино ва бесоқолбозликни ривожлантириш учун рухсат бермоқда... Ўз бойлигини фоиз эвазига ўстирган

судхўр. Тўғри, Эрдогани наркотиклар савдоси билан шуғулланувчи киши билан таққосласа, у афзал бўлиши мумкин.

Лекин Исломиий Уммат ўлчови бундан юксакдир, унинг ўлчови Аллоҳнинг шариатидир. Агар эртаю кеч илмонийликни ривожлантираётган Эрдоган каби илмоний ҳокимни шариат ўлчови билан ўлчасак, унинг ҳеч қандай қиймати йўқ шахс экани маълум бўлади.

Хулоса сифатида айтамикки, на ИШИД андозаси ва на Эрдоган андозаси мусулмонлар муаммосини еча олади. Балки мусулмонларнинг ва оламдаги бошқа инсонларнинг ягона халоскори уларнинг яратувчиси томонидан чиқарилган низомни татбиқ қилишдир. Чунки яратувчининг ёлғиз ўзи уларнинг ҳаёт ишларини ислоҳ қиладиган ишни билади.

Аллоҳ Таоло айтади:

﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾

«(Ахир) яратган зот (Ўзи йўқдан бор қилган нарсаларни) билмасми?! У меҳрибон ва (ҳар нарсадан) хабардор зотдир»

[Мулк 14]

Қонун тузувчининг ёлғиз ўзигина инсониятни муаммо устига муаммо пайдо қиладиган капитализм зулми ва илмонийлик зулматидан қутқаради. Бунинг ёлғиз йўли эса, Ҳизб ут-Таҳрир етакчилиги остида Пайғамбарлик минҳожиди асосидаги иккинчи рошид Халифаликни тиклаш учун фаолият қиладиганлар билан фаолият қилишдир. Чунки Халифалик давлати барча муаммоларни ечади ҳамда оламга тинчлик, хавфсизлик, хотиржамлик, саодат ва барқарорлик олиб келади.

Аллоҳ Таоло айтади:

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا ۗ يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا ۗ وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾

«Аллоҳ сизлардан имон келтирган ва яхши амаллар қилган зотларга худди илгари ўтган (имон-эътиқодли) зотларни (ер юзига) ҳукмрон қилганидек, уларни ҳам ер юзиди халифа қилишни ва улар

учун Ўзи рози бўлган (Исло­м) динини зо­либ-му­стаҳкам қилишни ҳамда уларнинг (аҳво­лини Мак­када кўрган) хав­фу-хатарларидан сўнг (Ма­динада) тинч­лик-хотир­жа­м­лик­ка ай­лан­ти­риб қўйи­шни ваъда қил­ди. Улар Мен­га и­бо­дат қилурлар ва Мен­га бирон нар­са­ни шерик қил­мас­лар. Ким ма­на шу (ваъда)дан кейин қуф­рони (неъмат) қил­са, бас улар и­тоат­сиз ким­салар­дир» [Нур 55]

Росулуллоҳ ﷺ айтади:

«تَكُونُ النَّبُوءُ فِيكُمْ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعَهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا. ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةً عَلَيَّ مِنْهَاجِ النَّبُوءِ فَتَكُونُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعَهَا إِذَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَرْفَعَهَا. ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا عَاصًا، فَيَكُونُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعَهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا. ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا جَبْرِيَّةً، فَتَكُونُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعَهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا. ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةً عَلَيَّ مِنْهَاجِ النَّبُوءِ. ثُمَّ سَكَتَ.»

«Сизларнинг орангизда Аллоҳ хоҳлаганича пайғамбарлик давом этади. Сўнг Аллоҳ хоҳлаган пайтда уни кўтаради. Сўнг пайғамбарлик минҳожии асосида Халифалик бўлади ва у Аллоҳ хоҳлаганча давом этади. Сўнг Аллоҳ Ўзи хоҳлаганда уни кўтаради. Сўнг раиятига зулм ва адолатсизликлар етадиган подшоҳлик бўлади ва у Аллоҳ хоҳлаганча давом этади. Сўнг Аллоҳ Ўзи хоҳлаганда уни кўтаради. Сўнг золим-зўравон подшоҳлик бўлади ва у Аллоҳ хоҳлаганча давом этади. Сўнг Аллоҳ Ўзи хоҳлаганда уни кўтаради. Сўнг пайғамбарлик минҳожии асосидаги Халифалик бўлади. Кейин Пайғамбар ﷺ сукутга чўмдилар». Баззор ва Табароний ривоят қилган. □

БАРЧА МУСУЛМОН УЛАМОЛАРИ: ОҲОД ҲАДИС АҚИДАНИ ИФОДАЛАМАЙДИ (2)

Абу Убайда Муовия Ҳайжий

Ёзувчи бу мақолада кўп муҳокама қилинадиган масала, яъни Оҳод ҳадис зонни ифодалайдими ёки яқинними? – деган масала ҳақидаги Уммат уламоларининг гапларини жамлаган. Ёзувчи мусулмонларга уламоларнинг бу масала борасидаги фикрларини баён қилиш учун бу ишга қўл урди. Зеро, улар оҳод ҳадис зонни ифодалашини, шаръий ҳукмларда эса, унга амал қилиш вожиблигини, у ақидани ифодаламаслигини ва ақида масаласида олиб бўлмаслигини билдириб ўтишган. Ёзувчи бу мавзу ҳақида баҳс қилган уламоларни бир неча синфларга бўлди. Уларнинг биринчиси тафсир уламолари, сўнгра ҳадис шарҳловчилар, сўнгра ҳадис истилоҳи уламолари, сўнгра усули фикҳ уламолари, сўнгра турли уламоларнинг гаплари. Сўнг кенг тарқалган тўғри фикрни кўрсатиб бериш учун ҳар бир синфни гуруҳга бўлди ва ҳар бир гуруҳдаги уламоларнинг гапларини келтирди.

Ўтган сонда тафсир уламолари ва ҳадис шарҳловчиларининг гапларини келтирдик. Ушбу сонда эса, Мусталаҳул ҳадис ва усули фикҳ уламолари ҳамда турли уламолар гапларини келтирамиз:

Мусталаҳул ҳадис уламолари

1 – Чигалликларни ёритишдаги энг яқин йўл китоби муаллифи Аҳмад ибн Умар ибн Солим Бозмўл Алоий айтади: «Оҳод хабарда гумон жиҳати ғолиб бўлади. Ҳадиснинг саҳиҳ ёки иллатли экани ҳақида ихтилоф туғилса, кўпчиликка суянилади. Чунки кўпчилик хато ва унутишдан узоқ бўлади. Бу ҳифз ва пухта билиш масаласида тенглик бўлган пайтда бўлади. Агар бу борада тенглик бўлмаса, лекин сон борасида тенглик бўлса, ҳифз ва пухта билиш борасида устунроқ кишининг сўзи олинади. Бундай хабарга амал қилиш вожибдир, бунга ҳадис аҳли иттифоқ қилган».

2 – Ҳадис илмлари борасидаги «чанқоқ қолдирувчи булок» номли китоб муаллифи Муҳаммад ибн Иброҳим ибн Жамоа айтадики: «Аммо оҳод хабарлар ҳақида айтадиган бўлсак, оҳод хабар мутавотир даражасига етмаган хабардир. Уламолар у ҳақда зонни ифодалайди дейишган».

3 – Ибн Ҳажарнинг сараланган китобларини шарҳлашдаги «ёқут ва дурлар» китоби муаллифи Абдурроуф Мановий айтади:

«Икки имом, Ғаззолий, Омадий, Ибн Ҳожиб ва Байзовийлар оҳод хабар қарина бўлсагина илмни ифодалайди дейишган».

4 – Сара асарларни шарҳлашда рағбат кўрсатиш китоби муаллифи фазилатли шайх Абдулкарим ибн Абдуллоҳ Ҳазир айтади: «Оҳод хабар нимани ифодалаши борасида уламолар ихтилоф қилган. Биринчи тоифадагилар оҳод хабар илмни эмас, зонни ифодалайди деган. Имом Нававий муҳаққиқлар ва кўпчилик шу фикрни айтган. Уларнинг ҳужжати шуки, ровий қанчалик унутмайдиган ва муҳофазаси кучли бўлса-да, у хато ва унутишдан холи эмас. Мана шу эҳтимоллар бор экан, одам хабарни аниқ саҳиҳлигини қатъий айтиши қийин. Иккинчи тоифа эса, яъни Ҳусайн Каробисий, Довуд Зоҳирий ва Ҳорис Муҳобисийлар оҳод хабар саҳиҳ бўлса илмни ифодалайди деган ва Имом Аҳмад ҳам шуни айтган. Улар амалнинг вожиблигини айтган бўлса керак, чунки илмга амал қилиш вожибдир, зон эса, ҳақ ўрнида ҳеч нарса бўла олмас. Учинчи тоифа: Оҳод хабар агар қарина бўлса, илмни ифодалайди деб, ушбу шартларни айтишган:

а) Ҳадис машҳур бўлиши керак, шунда у ровийлар заифлиги ва иллатлардан соғлом бўлади.

б) Ҳадис ишончли ва муҳофазаси кучли имомлар томонидан ривоят қилиниши лозим. Масалан исноди Имом Аҳмад Шофеийдан, у киши Моликдан ривоят қилган бўлиши керак.

в) Ҳадис икки шайх томонидан чиқарилган бўлиши лозим. Чунки бу борада уларнинг шаъни улуғ ва саҳиҳни аниқлашда бошқалардан ишончли. Шунингдек Уммат уларнинг китобини қабул қилади.

Шартлардан яна бири рожих сўз. Чунки бу борада энг рожих сўз Ҳофиз ибн Ҳажарнинг гапи бўлиб, у агар қарина бўлса оҳод хабар илмни ифодалайди, қарина бўлмаса ифодаламайди деган. Ибн Қоййим ҳам шу сўзни рожих санаган ва Савоик китобида бу ҳақда узоқ гапирган. Имом Ғаззолий бу ҳақда «Манхул» китобида, Розий эса, «Маҳсул» китобида гапириб ўтган. Шунингдек, Омадий ва ибн Ҳожиблар шу фикрни билдиришган. Сафориний ўзининг Ялтироқ нурлар китобида Имом Муваффақ, ибн Ҳамадон ва Туфийлардан шуни нақл қилган. Мардовий ўзининг Шарҳут таҳрир китобида: Шу фикр саҳиҳ ва тўғридир, деган.

5 – Жамиут Таҳсил фи аҳкамил Муросил китоби (73 бетида) Муҳакқиқ Абу Саид ибн Халил ибн Кикалдий Абу Саид Алоий Ҳамадий Абдулмажид Салафийдан шундай келтиради: «Фақат мутавотир хабаргина қатъийликни ифодалайди, аммо оҳод хабар зонни ифодалайди».

6 – Ҳофиз Ироқий ўзининг Шарҳут табсира ват тазкира китоби (38 бетида) шундай дейди: «Ҳадис аҳлининг бу саҳиҳ ҳадис деб айтишидан унинг иснодининг зоҳирига амал қилишни мақсад қилишган. Бу ерда ҳадиснинг ишончлилигида унутиш ва хато қилиш эҳтимоли бўлганидан уни қатъий саҳиҳ дейиш кўзда тутилмаган. Аксар илм аҳли саҳиҳ ҳақида шундай деганлар. Ҳусайн ибн Каробийсий каби айрим уламолар оҳод хабар илмни ифодалашини айтган».

7 – Қорий Сара фикрлар шарҳи номли китоби (215 бетида) шундай дейди: «Оҳод хабар уч қисм, яъни машҳур, азиз, ғарибга бўлинади ва илмни ифодаламайди». Қози Ибн Ҳожибнинг Мухтасар шарҳида: Оҳод хабар борасида ихтилоф мавжуд, агар қарина бўлса, илмни ифодалайди. Қавм айтадики: Қарина билан ва қаринасиз ҳам илм ҳосил бўлаверади. Яъни оҳод хабар топилиши билан илм ҳосил бўлади. Яна бир қавм оҳод хабар топилиши билан илм ҳосил бўлиши ҳам мумкин, бўлмаслиги ҳам мумкин. Кўпчилик айтганки: Илм қарина билан ва қаринасиз ҳам ҳосил бўлиши мумкин». Қорийнинг Сара фикрлар шарҳи китоби (217 бетида) шундай дейилади: «Оҳод хабар яқинни эмас, балки зонни ифодалашига иттифоқ қилинган». Шу манбанинг (218 бетида) шундай дейилади: «Ким оҳод хабар илмни ифодалайди деса, қариналарсиз оҳод хабарни эмас, қариналарга назар юритиш орқали чиқарилган назарий илмни ифодалашини айтган бўлади. Кимки мутавотиргина илмни ифодалайди, оҳод хабар зонни ифодалайди деса, қариналарсиз зонни ифодалайди демоқчи бўлади. Қарина билан қувватланган хабар қаринасиздан рожиҳдир. Чунки қарина билан хабар зондан илмга кўтарилади, натижада ихтилоф фақат лафзда бўлиб қолади».

8 – Шайх Жамолуддин Қосимий Араб китобларини тирилтириш кутубхонасида босилган Қавоидут таҳдис китоби, иккинчи босмаси (147 ва 148 бетларида) шундай дейди: «Саҳобалар, тобеинлар, улардан кейинги фақиҳлар, муҳаддислар ва усул уламоларидан иборат жумҳур

мусулмонлар оҳод хабар шариат ҳужжатларидан, унга амал қилиш вожиб. Лекин у илмни эмас, зонни ифодалайди». Буларнинг барчаси шубҳаланиб бўлмайдиган ишлардир. Ақл оҳод хабарга амал қилишдан тўсмайди. Шариат оҳод хабарга амал қилишга буюради, ҳал қилувчи сўз шудир. Аммо кимки оҳод хабар илмни ифодалайди деса, кибр қилган бўлади. Чунки оҳод хабарга хато, тўқима ва ёлғон аралашиши мумкин бўлса-ю қандай қилиб у илмни ифодаласин».

9 – Хатиб Бағдодий ўзининг ривоят илмидаги кифоя номли китобида алоҳида боб ажратиб, унга «Оҳод хабар илмни ифодалайди, деб даъво қилувчилар шубҳали ва уларнинг даъволари ботил», деб ном қўйган. Мусанниф китобнинг (432 бетида) шундай дейди: «Оҳод хабар мукаллафлар билиши ва қатъий тасдиқлаши лозим бўлган бирор ўринда қабул қилинмайди». «Оҳод хабар ақлнинг ҳукми, Қуръоннинг муҳкам ва собит ҳукми, маълум суннат ҳукми ва қатъий далиллар билан собит суннат ҳукмига зид бўлса, қабул қилинмайди». Имом Хатиб Бағдодий ўзининг Фақиҳ ва Мутафакқиҳ китоби (1 жуз, 96 бетида) шундай дейди: «Сунан Сихоҳ китобларида ривоят қилинган оҳод хабарлар илмни эмас, амални вожиб қилади».

10 – Ҳадис илмида мухтасар қўлланма китоби (167 бетида) шундай келади: «Икки шайх саҳиҳлигига иттифоқ қилган хабарлар саҳиҳ бўлса-да ҳамда мазмуни бир-бирига зид бўлмаса ҳам зонни ифодалайди, чунки улар мутавотир эмас. Шунинг учун Уммат саҳиҳ деб ижмо қилган хабар қатъийликни ифодалайди деган кишининг сўзи заифдир. Чунки бу ерда гап бошқасидан қатъий назар хабарнинг ўзи ҳақида бормоқда. Улар оҳод хабар зонни ифодалайди, айрим ўринларда эса, яъни қарина қўшилганда илмни ифодалайди дейишган. Бу ерда гап жумҳур уламолар ҳақида бормоқда».

11 – Абдуллоҳ Жадиъ ўзининг Таҳрир улумул ҳадис китоби (1 жуз 34 бетида) шундай дейди: «Аксар илм аҳллари оҳод хабар амални вожиб қилади, қатъийликни эмас деган. Аммо Ибн Ҳазм ва бир гуруҳ олимлар қатъийликни вожиб қилади деган».

12 – Ибн Усаймин ўзининг Мусталаҳул ҳадис илми китоби (5 бетида) шундай дейди: «Оҳод хабарлар заифларидан бошқаси аввало зонни ифодалайди. Бу ерда унинг саҳиҳлиги ким томонидан ривоят қилинганига қараб бўлади. Шунингдек, у юқоридаги мартабаларига қараб турли хилда бўлади. Оҳод

хабар баъзида, яъни қарина қўшилса ва усулга мос келса, илмни ифодалайди.

13 – Ибн Қудома Қудсий ўзининг Равзатун нозир ва Жаннатул мунозир китоби (1 жуз, 341 бетида) шундай дейди: «Имомимиз (Аллоҳ ўз раҳматиға олсин)дан оҳод хабар билан илм ҳосил бўлиши ҳақида турлича ривоят қилинган. Масалан айрим ривоятлар бўйича илм ҳосил бўлиши айтилган. Бу кўпчилик ва кейинги асҳобларимиз қавлидир. Лекин биз оҳод хабар илмни ифодаласа-да, эшитган ҳар қандай хабарни тасдиқламаслигимиз лозим. Чунки хабарлар саҳиҳ бўлса-да мазмуни бир-бирига зид бўлганидан уларни жамлаш имкони бўлмаслиги мумкин. Модомики, у илмни ифодалар экан, у билан Қуръон ва мутавотир хабарни насх қилиш мумкин. Шунингдек битта гувоҳ орқали ҳукм чиқариш мумкин, гувоҳнинг одил ёки фосиқ бўлишининг фарқи йўқ. Имом Аҳмадан ривоят қилинишича, у киши туш тўғрисидаги оҳод хабарларни илмни ифодалайди деган. Чунки туш ҳақидаги хабарларнинг ровийлари кўп, омма уни қабул қилган ва етказувчисининг тўғрилиги ҳақида қариналар келган. Шундай экан, у ҳам мутавотир бўлади, чунки мутавотир бўлиши учун чекланган сон йўқ.

Имом Аҳмад фикрича, оҳод хабар илмни ифодалаши ҳам мумкин. Бу аксар ҳадис соҳиблари ва аҳли зоҳирларнинг гапидир. Айрим уламолар айтадики: Имом Аҳмад адолати, ишончлилиги ва пухта билишига иттифоқ қилинган имомлар нақл қилса, Уммат қабул қилса, саҳиҳ шартларига кўра нақл қилинса ва бирор киши инкор қилмаса илм ҳосил бўлади деган. Чунки Сиддиқ ва Форук лар эшитган ёки кўрган хабарни ривоят қилсалар, улардан эшитган киши шубҳа қилмаган. Чунки эшитган киши қалбида уларга нисбатан хотиржамлик бўлган ҳамда уларнинг ишончлилиги ва омонатгўйлигига ишонган. Шунинг учун салафлар амални ифодаламаган Аллоҳнинг сифатларини ўз ичига олган хабарларни етказишар экан, бундай хабарларни тасдиқлаш ва уларда келган нарсага эътиқод қилиш вожиблигига иттифоқ қилишган. Чунки, агар Уммат хабарни қабул қилишга иттифоқ қилган бўлса, унинг тўғрилигига ижмо қилган бўлади. Ижмо эса қатъий ҳужжатдир».

Усули фикҳ уламолари

1 – Дамашқ университети исломий шариат факультети ўқитувчиси доктор Муҳаммад Захилий ўзининг Исломий усули

фиқҳ китоби (1975 йилда босилган, 163-164 бетларида) Оҳод хабарларнинг ҳужжатлиги номли бобида шундай дейди: «Оҳод хабарлар Росулulloҳ ﷺдан ворид бўлиши жиҳатидан уламолар ҳадис ровийлар ҳақида айтган ишонч, адолат ва зобит каби шартлар топилса-да зонни ифодалайди. Лекин уларнинг субутида шубҳа бўлса ҳам уларга амал қилиш ва унда ворид бўлган нарсага эргашиш вожибдир. Аммо оҳод ҳадис эътиқодга олинмайди. Чунки эътиқод масалалари жазм ва ишончга қурилади, рожиҳ бўлса ҳам зонга қурилмайди. Чунки зон ҳақиқатдан бирор нарсани англамайди».

2 – Усули Сарахсий китоби оҳод хабарлар ва уларга амал қилиш боби (1 жуз, 321 бетида) шаҳар фақиҳлари (Аллоҳ ўз раҳматига олсин) шундай дейди: «Адл сифати топилган оҳод хабар дин ишида унга амал қилиш учун ҳужжатдир. Оҳод хабар яқинни ифодаламайди».

3 – Шавкониё ўзининг ҳақиқатни излаш учун усул илмидан кучли кўрсатма номли китоби (1 жуз, 133 бетида) шундай дейди: «Оҳод хабар ўзи мустақил илмни ифодаламайди. Лекин қарина билан илмни ифодалайди. Чунки мутавотир билан оҳод хабар ўртасида восита йўқ, бу жумҳур уламолари сўзидир».

4 – Шамсиддин Муҳаммад ибн Усмон ибн Али Мординий Шофеий ўзининг Варақот лафзларини таҳлил қилишдаги гўзал ниҳоллар номли китобида (Варақот китоби аслида икки Ҳарам имоми Жавийнийникидир) шундай дейди: «Имом мутавотир хабарлар ҳақида айтиб бўлгач, оҳод хабарларни шарҳлашга киришиб, оҳод хабар илмни эмас, амални вожиб қилади. Чунки оҳод хабар тўқима аралашиси эҳтимоли бўлгани учун зоннийдир деган».

5 – Ибн Рушд Хафид ўзининг Усули фиқҳдаги заруриятлар китоби (29 бетида) шундай дейди: «Оҳод хабар бу саноат (Усули фиқҳ илми демоқчи)да яқинни ифодаламайди. Қарина бўлса, яқинни ифодалаш мумкин, лекин буни қандайдир шахс ёки қандайдир воқеа устида айтишимиз мумкин. Айримлар оҳод хабар қаринага боғланганда қалбда пайдо бўладиган зоннинг тафовутига қараб, оҳод хабар баъзида яқинни ифодалайди деган».

6 – Имом Абу Бакр Муҳаммад Ибн Осим Андалусий Ғарнотийнинг (ҳижрий 829 йилда вафот этган) Усул илмига олиб боровчи йўл номли китобида шундай шеърий мисраларни

келтиради: «Аммо оҳод хабар илмни ифодаламайди. Лекин битта машҳур нақл билан амалларда зонни ифодалайди». Бу шеър аслида имомнинг (741 ҳижрий йилида вафот этган бобоси Абул Қосим Муҳаммад ибн Аҳмад ибн Жузай Калбий Гарнотийникидир.

7 – Риёздаги Имом Муҳаммад ибн Сауд Университети, шариат факультети, усули фикҳ бўлими ўқитувчиси доктор Абдулкарим ибн Али Намла ўзининг Усули фикҳ масалалари тўплами китобида шундай дейди: «Мутавотир хабар оҳод ва машҳур хабардан рожиҳдир. Чунки мутавотир хабар қатъийликни ифодалайди, оҳод ва машҳур хабар зонни ифодалайди. Қатъий хабар зоннидан юқори туради».

8 – Жалолиддин Махлий Варақот китобига ёзган шарҳига шарҳ ёзган Аҳмад ибн Абдуллоҳ ибн Ҳамид (182 бетда) шундай дейди: «Мутавотирга қарама-қарши бўлган оҳод хабарлар амални вожиб қилади. Уларда хато эҳтимоли бўлгани учун илмни вожиб қилмайди». У киши ўз шарҳининг (183 бетда) яна айтадики: «Оҳод хабар зонни ифодалайдими ёки яқинними? Жумҳур уламолар оҳод хабарда хато эҳтимоли бўлгани учун зонни ифодалашини айтган. Шайхулислом Ибн Таймийя (Аллоҳ раҳматига олсин) айтади: «Агар оҳод хабарга қарина қўшилса, илм яъни яқинни ифодалайди. Агар Абу Бакр ва Умар лар ривоят қилган бўлса, яқинни ифодалайди».

9 – 474 ҳижрий санада туғилган имом, қози, фақиҳ ва ҳофиз Абулвалид Сулаймон ибн Халаф Божий ўзининг Усул таълимидаги ишора ва далил таълимидаги қисқа тушунтириш номли китобида шундай дейди: «Аммо оҳод хабар мутавотир даражасига етмаган хабардир. Шунинг учун оҳод хабар билан илм ҳосил бўлмайди, балки унинг тингловчиси гумонига унинг саҳиҳлиги ва хабар берувчисининг ишончлиги ғолиб бўлади. Хабар берувчи шахс ишончли бўлса-да унда гувоҳ каби унутиш ва хато қилиш эҳтимоли мавжуд».

10 – Махлий Варақот китобининг Усули фикҳдаги шарҳи китоби (145 бетда) шундай дейди: «Мутавотирга қарама-қарши бўлган оҳод хабарлар хато эҳтимоли мавжуд бўлгани учун илмни эмас, амални вожиб қилади».

11 – Шайх Муҳаммад Ҳасан Шанқитий Жувайнийнинг Варақот китобига ёзган шарҳи (63 бетда) шундай дейди: «Оҳод

хабар қарина қўшилмаса илмни ифодаламайди. Агар қарина қўшилса зарурий илмни тақозо этади.

12 – Имом Жувайний айтади: «Оҳод хабар рост ва ёлғон эҳтимоли мавжуд хабардир. Хабар ўзи икки қисмга бўлинади: Оҳод ва мутавотир. Мутавотир илмни вожиб қилади ва ёлғонга келишиб олиш мумкин бўлмаган жамоа тарафидан ривоят қилинган бўлади, бундан хабар берувчиси ҳам холи бўлмайди. Шунингдек у ижтиҳод орқали эмас, балки кўриш ёки эшитиш орқали бўлади. Оҳод хабарлар эса, илмни эмас, амални вожиб қилади».

13 – Ғаззолий Усул илмидан сараланма китобида шундай дейди: «Билингки, биз бу ўринда оҳод хабар деганда илмни ифодалайдиган мутавотир даражасига етмаган хабарларни айтяпмиз. Беш ёки олтитаси томонидан ривоят қилинмаган экан, у хабар оҳод хабардир. Аммо саҳиҳлиги билинган Росулulloҳ ﷺнинг қавли оҳод хабар эмас. Буни билган бўлсангиз, айтамикки оҳод хабар илмни ифодаламайди. Биз эшитган нарсани тасдиқлайвермаймикки. Агар тасдиқласак ва икки хабарнинг бир-бирига зидлигини билсак, қандай қилиб бир-бирига зид бўлган хабарларни тасдиқлаймикки? Муҳаддисларнинг илмни вожиб қилади, деган сўзларига келсак, чамаси улар бу билан амални вожиб қилади, демоқчи бўлишган. Шунинг учун зон илм, деб исмланди, ва айримлар зоҳирий илм деди. Лекин илмнинг зоҳири ёки ботини мавжуд эмас, балки у зондир».

14 – 792 ҳижрий санада вафот этган Шофеий мазҳаби вакили, имом Саъдуддин Масъуд ибн Умар Тафтазоний ўзининг Усули фикҳдаги тузатиш китобининг шарҳи бўлмиш тушунтириш ишораси китоби (2 жузида) шундай дейди: «Оҳод хабар зонний бўлса, илмни эмас, амални вожиб қилади. Айримларнинг фикрича на илм ва на амални вожиб қилади, айримларнинг фикрича иккисини вожиб қилади. Жумхур уламолар илмни эмас, амални вожиб қилади деган.

Бунинг далили Аллоҳ Таолонинг ушбу

﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ﴾

«(Эй инсон), ўзинг аниқ билмаган нарсага эргашма!» [Исро 36]

﴿إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ﴾

«Улар фақат гумонга ва ҳавойи нафсларигагина эргашадилар-а»

[Нажм 23]

қавллариدير... Оҳод хабар яқинни вожиб қилмаслиги ва унда ёлғоннинг эҳтимоли борлигига ақл далилدير». Тафтазоний шу манбанинг (432 бетида) шундай дейди: «Қабр азоби ва Маҳшар майдони, сирот, ҳисоб-китоб, азоб тафсилотлари ва булардан бошқа эътиқод масалаларида, яъни қатъий тасдиқни талаб қиладиган масалалар ҳақида келган оҳод хабарларда рост ва ёлғон эҳтимоли мавжуд. Лекин ровийнинг адолати билан рост рожиҳ келиб ёлғон эҳтимоли йўқолади, бу эса илм деганидир. У киши яна жавоб берганки, биз сидқ (рост томони) ёлғоннинг эҳтимоли бутунлай йўқоладиган даражада рожиҳ келишини қабул қилмаймиз. Балки ақл оҳод хабар яқин илмни вожиб қилмаслиги ва енгил бўлса-да ёлғон эҳтимоли қолишига гувоҳдир.

Иккита бир-бирига зид ҳадис бўлса ва иккисини ҳам одил кишилар хабар берса, қайси бири олинади. Аввалги жавобда икки жиҳат мавжуд: Биринчиси охират ҳақидаги хабарлар ичида машхурлари бўлиб, илмни вожиб қилади. Иккинчиси оҳод хабарлар бўлиб, зонни вожиб қилади ҳамда булар тафсилот ва фуруълардадир. Улар ичида яна мутавотирлари бўлиб, улар қатъийлик ва илмни вожиб қилади».

Уламоларнинг турли қавллари

1 – Шайх Албоний (Шайхнинг бири-бирига қарши гаплари).

Абу Ҳасан Маърабий Мактаба шомиланинг (9 бети, 20 саволда) аллома муҳаддис Албонийга: Оҳод хабар ҳақида нима дейсиз, деб савол беради. Шунда шайх: Агар қарина келган бўлса оҳод хабар рожиҳ зонни ифодалайди деб жавоб беради.

Шайх (Аллоҳ раҳмат қилсин) оҳод хабар қатъий илмни ифодалайди, деб айтадиган айрим фазилатли уламолардан ажабланган (Ибн Ҳазмни кўзда тутган бўлса керак). Чунки оҳод хабар ривоятида хато эҳтимоли мавжуд дейилган. (Бу ерда мулоҳаза қилиниши лозим бўлган нарса шуки: Бу саволлар «Мусталаҳ ва асар масалаларидаги дурлар» бобида келтирилган 8та шарт ичида ёзилган. Уларни Шайх Албонийнинг (Аллоҳ раҳмат қилсин) Ислом йўли сайтидан юклаб олиш мумкин. Мактабат уш Шомилада Албонийнинг ақида борасидаги маълумотномаси (1 жуз 335 бетида) шундай дейилади: «Барча билиши лозим бўлган нарса шуки, оҳод хабар рожиҳ зонни ифодалайди деган гап мутлақ қабул қилинадиган гап эмас. Балки унинг ўз ўрнида айтиладиган тафсилотлари бор. Биз бу ерда айтиб ўтиш муҳим бўлган нарса шуки, оҳод хабарлар аксар ҳолларда илм

ва яқинни ифодалайди. Булар жумласига Уммат қабул қилган, Бухорий ва Муслимлар ўз саҳиҳларида саҳиҳ деб чиқарган ҳадислар киради».

Мақтабатуш шомилада Албонийнинг ақида борасидаги маълумотномаси (1 жуз, 346 бетид) шундай дейилади: «Оҳод ҳадис воқеда гумонни ифодалайди, оҳод хабардаги аслик шундан иборат. Лекин Шайхулислом Ибн Таймийя айтганидек: Оҳод хабар қарина бўлса, шу қарина қувватлагани учун илм ва яқинни ифодалайди».

2 – Шайхулислом Ибн Таймийя Катта фатволар китоби (5 жуз, 81 бетид) шундай дейди: «Шу боисдан тўғриси шуки, агар илмни ифодалайдиган қариналар келса оҳод хабар ҳам илмни ифодалайди. Шунга кўра, ҳадис илми аҳли наздида икки саҳиҳдаги кўп матнларнинг лафзи мутавотирдир. Гарчи бошқалар уни мутавотирлигини билмаса ҳам. Шу боисдан аксар ҳадис уламолари икки саҳиҳдаги аксар ҳадисларни мутавотир, деб ҳисоблашгани ва Уммат қабул қилгани учун уларни Росулulloҳ ﷺ айтган, деб қатъий ишонишади. Ушбу қабул қилинган оҳод хабарлар Абу Ханифа, Молик, Шофейй ва Аҳмад мазҳабидаги жумҳур уламолар наздида илмни вожиб қилади. Исфаройийний ва ибн Фурак каби аксар ашъарийларнинг ҳам худди шу фикрни билдирган. Шунинг учун оҳод хабар мустақил равишда зонни ифодалайди. Лекин унга қарина келиши, яъни ҳадис илми аҳли уни қатъий тасдиқ сифатида олишга ижмо қилиши фикҳ илми аҳлининг зоҳир, киёс ва оҳод хабарга суяниб бирор бир ҳукмга ижмо қилишига ўхшайди. Бундай ҳукм жумҳур наздида қатъий ҳукмга айланади. Агар у ижмосиз бўлганда эди, қатъий бўлмас эди. Зеро, ижмо маъсум ҳисобланади».

Катта фатволар китоби (5 жуз, 575 бетид) шундай дейилади: «Икки кишининг хабари эътиқод борасида бир кишининг хабаридан кўпроқ нарсани вожиб қилади».

Мустадрак ала мажмуил фатово номли китобнинг (2 жуз, 68 бетид) шундай дейилади: «Оҳод хабар жумҳур уламолар қавлига кўра, амални вожиб қилади ва қатъийликни эмас, зонни ифодалайди. Жувайний: Илмни ифодаламайди, лекин амални вожиб қилади. У киши яна: Бу лафз хусусидаги мунозарадир. Имом Аҳмад агар хабар саҳиҳ бўлса ва асҳобларимиздан бир жамоаси ихтиёр этса қатъийликни ифодалайди, дегани нақл қилинган».

Мустадрак ала мажмуил фатово китоби (2 жуз, 73 бетид) шундай дейилади: «Оҳод хабарлар динларни исботлашда ҳужжат бўлади... Асҳобларимиз: Қабул қилинган оҳод хабарлар динларнинг асосини исботлаш учун ҳужжат бўлади дейишган».

Қози Мужаррад китоби муқаддимасида шундай дейди: Оҳод хабар саҳиҳ бўлса, ровийлар у борасида ихтилоф қилишмаса ва Уммат уни қабул қилса, илмни вожиб қилади.

Асҳобларимиз Уммат қабул қилмаган бўлса ҳам илмни вожиб қилади дейишган.

Мустадрок ала мажмуил фатово китоби (2 жуз, 128 бетиде) шундай дейлади: «Оҳод хабар билан ижмони исботлаш жоизми... Оҳод хабар билан ижмони исботлаш жоиз. Ибн Уқайл ўз китобининг охирида айтади: Аксар фақиҳларнинг қавли шу. Абу Суфён айтади: Шайхларимиз мазҳаби шу, айрим шайхларимиз жоиз эмас, деган. Шайхимиз айтганки: Оҳод хабар илмни эмас зонни ифодалайди. Биз оҳод хабар орқали ижмо собит бўлади десак, ижмо оҳод хабар орқали ҳосил бўлади деб қатъий айтган бўлмаймиз. Балки бу Росулulloҳ ﷺнинг қавлларини исботлаш учун айтилган сўздир. Чунки тортишувчи айтадики ижмо қатъий далил, оҳод хабар эса зонний далилдир, демак зонний қатъийни исботламайди».

Ибн Таймийя ўзининг Пайғамбар суннати минҳожи номли китоби (7 жуз, 379 бетиде) шундай дейди: Оҳод хабар қарина бўлсагина илмни ифодалайди. Кўпчилик қаринани пайқамайди, натижада Куръон ва мутавотир суннат борасида илм ҳосил бўлмаслиги мумкин. Агар улар битта маъсум кишининг хабари билан илм ҳосил бўлади десалар, биз айтамызки аввало унинг маъсумлиги ҳақида илм бўлиши керак. Унинг маъсумлиги фақат хабарнинг ўзи билан исботланмайди. Яна у ижмо билан ҳам исботланмайди, чунки у ҳақида ижмо қилиб бўлмайди».

3 – Имом Абдулқоҳир ибн Тоҳир ибн Муҳаммад Исфироийний Тамимий (429 ҳижрий санада вафот этган) 1928 йил Истамбул шаҳрида чоп этилган Усулуддин китоби (12 бетиде) шундай дейди: «Агар оҳод хабар исноди саҳиҳ бўлса ва матни ақлан маҳол бўлмаган иш бўлса, илм эмас, амални вожиб қилади». Имом Абдулқоҳир Бағдодий Дорул маърифат кутубхонасида чоп этилган фирқалар ўртасидаги фарқ китоби (325-326 бетларида) шундай дейди: «Аmmo оҳод хабарлар ҳақида айтадиган бўлсак, агар исноди саҳиҳ бўлса ва ақлга мос келса, илмни эмас, амални вожиб қилади. Шунингдек ҳоким ҳукм чиқараётган пайтда гувоҳликдаги тўғри сўзлиги маълум бўлмаса-да одил гувоҳ ўрнида бўлади. Фақиҳлар бундай хабарлар билан ибодат, муомала ҳамда ҳалол ва ҳаром бобларида аксар шаръий ҳукмларнинг фуруъларини исботлашган. Шунингдек оҳод хабарга амал қилиш вожиблигини инкор қилганларни адашганлар жумласига қўшган».

4 – Имом Абдурраҳмон Жазирий Тўрт мазҳаб фикҳи китоби (5 жуз, 391-392 бетлар)да сеҳр ҳақиқати ва Пайғамбаримиз сеҳрлангани ҳақида гапирар экан шундай дейди: «Сеҳр ҳақиқатда таъсир қилади деб айтаётганлар Саҳиҳ Бухорийда ривоят қилинган Оиша онамизнинг гапларини далил қилиб келтиришади. Ушбу ҳадисда Оиша Пайғамбаримизга сеҳр қилишгани, натижада у киши қилган ишлари қилмагандек ва қилмаган ишлари қилгандек туюладиган бўлиб қолгани ҳақида айтади. Бу ҳадис саҳиҳ, ҳеч ким унинг бирорта ровийсини айблаган эмас. Лекин бу каби ҳадислар фаръий масалаларда ҳужжат қилинади эътиқод масалаларида эмас. Чунки ақидалар яқин далилларга суянади. Лекин бу каби ҳадислар қанчалик саҳиҳ бўлса-да, оҳод хабар бўлиб, зонни ифодалайди. Саҳиҳ ҳадислар исботлаш борасида ўз қийматига эга, лекин бу ақлий ҳужжатларга зиддир».

5 – Амир Санъоний Тавзихул афкор ли танқиҳил анзор китоби (1 жуз, 24-25 бетларида) шундай дейди: «Аксар илм унга асосланадиган саҳиҳ шуки, оҳод хабар саҳиҳ ҳадисдир. Лекин у шу ишда қатъий дегани эмас, шунинг учун у илмни эмас, амални вожиб қилади. Аксар илм унга асосланадиган саҳиҳ мана шудир. Лекин бу Ҳусайн ибн Али Каробисий каби оҳод хабар зоҳирий илмни вожиб қилади, деб айтаётганларнинг фикрига тескаридир».

6 – Кўфалик Абул Бақо Айюб ибн Мусо Ҳусайний Куллиётлар китоби (44 бетида) шундай дейди: «Ижмонинг бизга нақл қилиниши баъзида тавотур йўли билан бўлади ва қатъийликни ифодалайди. Баъзида машҳур ҳадис орқали бўлади ва қатъийга яқин бўлади. Баъзида оҳод хабар билан бўлади ва илм эмас амални вожиб қилади. У киши шу манба (416 бетда) шундай дейди: «Оҳод хабарнинг ҳукми шуки, у илмни эмас, амални вожиб қилади. Шунинг учун у эътиқод масалаларида ҳужжат бўлмайди. Чунки эътиқод масалалари эътиқодга асосланади, у эса қатъий илмдир. Оҳод хабар ғолиб раъй ва катта зон илмини вожиб қилади, қатъий илмни эмас».

1 – Мусулмон биродарлар, бу айни масала борасидаги уламолар китобларида мавжуд кўп фикрларнинг озгинаси холос. Уламоларга тақлид қилишни қоралайдиган кишиларга на Албоний ва на Ибн Ҳазмга тақлид қилишни, балки Аҳли суннанинг қадимги китобларига мурожаат қилишларини насиҳат қиламан. Шунингдек, ўзларини Аҳли суннадан, деб ҳисоблашаётган замонамиз уламолари китобларига мурожаат қилмаслигига насиҳат қиламан. Чунки улар муҳим баҳс борасида, яъни исломий ақидада Аҳли суннага тескари йўл тутадилар. Аллоҳ ўзи тавфиқ берсин. □

УЙҒОНИШ ЙЎЛИДАГИ МАШЪАЛАЛАР

Абдулмўмин Зайлаий – Яман

Уйғониш мавзуси қалб унга талпинадиган ва инсоният у томон интиладиган мавзудир. Айниқса, инсоният бир неча марта уйғониш учун ҳаракат қилиб, ақлни қаноатлантирадиган, фитратга мос келадиган ва қалбни хотиржам қиладиган тўғри уйғонишга эриша олмаган бугунги кунда уйғониш мавзуси ўта муҳим мавзуга айланди. Чунки инсоният вайронагарчиликларни бошдан кечирганидан кейин бу йўлда сароб ортидан югурган киши каби бўлиб қолаверди. Мен бу мақолада уйғониш, унинг кайфияти борасидаги таърифлар ва фаръий масалаларга киришмоқчи эмасман. Балки бу қисқа мақолада уйғониш ҳақидаги олтин ибораларни такрорлаш билан кифояланаман: (Инсон ҳаёт, коинот ва инсон ҳақидаги ҳамда буларнинг дунё ҳаётидан илгариги Вужудга ва дунё ҳаётидан кейинги ҳаётга алоқадорлиги ҳақидаги фикр билан уйғонади.

Шунга кўра, бугунги инсон уйғониши учун унинг фикрини тубдан умумий равишда ўзгартириб, унга бошқа фикрни вужудга келтириб бериш керак. Чунки ушбу фикр нарсалар ҳақидаги тушунчаларни вужудга келтириб, уларни бир нуқтага боғлайди). Инсонни инсон сифатида уйғотадиган фикрлар ҳаёт ҳақидаги тасаввур ва тушунчалар турли хил бўлганига қараб, улар ҳам турличадир. Ҳаёт ҳақидаги тасаввурлар ёки уйғонишга олиб борадиган мабдалар учта бўлиб, улар социализм, капитализм ва Исломдир. Мана шу уч мабда инсонда уйғонишни пайдо қилади. Лекин тўғри уйғониш билан нотўғри уйғониш ўртасида фарқ мавжуд. Шунингдек жамиятда бўлиши лозим бўлган қийматлар, олий ғоялар ва тўғрилиқ кабиларни ҳимоя қиладиган уйғониш билан жамиятни машаққатга етаклайдиган ҳамда инсон ва жамиятда бўлиши лозим бўлган нарсалар билан ҳисоблашмайдиган, манфаатдан бошқани билмайдиган, ғайринсоний ишлар билан шуғулланадиган уйғониш ўртасида фарқ мавжуддир.

Чунки на назарий жиҳатдан ва на татбиқ жиҳатидан тўғри бўлган социализм ва капитализм куч, қурол, адаштириш, алдаш ва мустамлака орқали татбиқ қилинди. Тарих ва воқелик бунга яққол гувоҳ ва мусулмон юртлари катта далилдир. Капитализм ва социализмни яхши ўрганган киши улар ақлни қаноатлантирмаслигини, фитратга мос келмаслигини ва татбиқ қилинган халқларга хотиржамлик олиб келмаганини кўради.

Аммо Исломга келсак, Усманий Халифаликни қулатиш орқали унинг сиёсий вужудини парчалаб куч билан Ислом ҳаётдан ажратилишидан олдин амалда татбиқ этилган пайт ҳаётнинг барча соҳаларида ҳақиқий уйғонишни пайдо қилган эди. Тўғри, рошид Халифалик асридан кейин, Исломий давлатда Исломни тушуниш ва уни татбиқ қилиш борасида суиистеъмол пайдо бўлди. Бу нарса Усманий давлат охирларига бориб турғунлик билан якун топди. Усманий давлат ўша пайтга келиб уйғонишга ҳаракат қилди, лекин у айрим ислоҳотларни Ғарбдан олди ҳамда мустамлака ва унинг малайларини исломий юртлардан даф қилиш билан машғул бўлиб қолди. Охири тубанлашиб, касал бўлиб қолди. Натижада, Ғарб ва унинг араб ва турклардан иборат малайлари томонидан тугатилди. Лекин бу давлатнинг қоқоқлашуви ва тубанлашувига Ислом сабаб бўлди дегани эмас. Балки Исломни тўғри тушунмаслик ва ижтиҳод тўхтаб қолиши давлатни тубанлашувида муҳим омил бўлди.

Ислом Исломий давлатда амалда татбиқ қилинди, бу эса, одамларни тўла қаноат билан Исломга тўп-тўп бўлиб киришига сабаб бўлди. Ўз динида қолганлар эса, Ислом соясида яшашди ва унинг низомларига бўйсунди. Чунки Ислом уларни ҳимоя қилди, барча нарсалар билан таъминлади, кучлари етмаган нарсани юкламади ҳамда адолат ва яхшилик билан бошқарди. Ҳатто Шомдаги насронийлар салибчилар уруши даврида Салоҳиддин Айюбий билан бирга Европа насронийларига қарши жанг қилишди.

Бугун эса, Европа, Америка ва бошқа жойлардаги минглаган одамлар Ислом ва уни қабул қилганларни хунук кўрсатадиган турли ҳаракатлар бўлишига қарамай, Исломни қабул қилмоқдалар. Исломнинг давлати бўлмаганига қарамай ҳамда Ғарб ва унинг сақофатидан таъсирланганлар Ислом куч ва мажбурлаш билан тарқалган, деб айтишларига қарамай Ислом тарқалмоқда.

Фикрлар ва масалалар ўртасини аралаштириб юбораётган, мусулмонларнинг қоқоқлашувига сабаб уларнинг дини, деб даъво қилаётган ва динни ҳаётдан ажратишга чақираётган кишиларга бундай деймиз: Усманий Халифалик қулатилгандан бери ҳаётга Ислом ҳукмронлик қилдими ёки исломий юртларга сизларнинг социализм ва капитализмингиз куч билан татбиқ қилиндими? Ёки сохта моддий ялтироқликдан таъсирланган ҳокимлардан иборат тоғут ва малайлар ўша низомларни ҳимоя қилиш учун тиклаб қўйилдими?

Ислом Европада черков ҳукмрон бўлган даврда бўлганидек, илмга қарши эмас. Балки Ислом уйғониш учун барча моддий воситалардан фойдаланиш ва илм ўқишга қизиқтиради. Биз илм деганда тажриба, мулоҳаза ва хулосалардан келиб чиққан илмни кўзда тутяпмиз. Бу илмлар ва уларнинг қўлланмалари бирор халқ ёки динга хос бўлмаган умумий илмлардир. Агар шахс, жамият ва давлат учун керак бўлса уларни оламиз ва ривожлантиришга ҳаракат қиламиз. Айниқса, бу илмлар жамиятни ҳимоя қилишда қўл келса ва давлатнинг ҳайбатини оширса уларни сўзсиз ўрганамиз. Аммо уларнинг ичида шариат қайтарганларини олмаймиз. Бундан ташқари, Ислом ўз сақофатига эга бўлиб, уни бошқалардан олмайди. Ғарб ҳаёт ҳақидаги дунёқарашга таъсир ўтказадиган билимлар мажмуасини ташкил этган ўз сақофатини сингдиришга ҳаракат қилди. Бу ишда унинг сақофатидан тасирланганлар ҳам жонбозлик кўрсатишди. Улар бунини илм номи остида адаштириш, кўрkitиш ва қизиқтириш орқали киргизишга ҳаракат қилишди. Лекин бу ишда муваффақиятга эришишмади ва бундан кейин ҳам эриша олмайди.

Демократия, жумхурият, фуқаролик давлати, социализм ҳамда социология ва психология, каби илм деб номлашга нолайиқ бўлган жамият ва инсон сулуки ҳақидаги сақофат ва назариялар шулар жумласидандир. Чунки илмда қарама-қаршилиқ характери йўқ. Инсоннинг яшаш тарзи ва уни муолажа қилиш кайфиятини белгилаш учун инсонни моддий ўрганиш илмий баҳс эмас. Бу яна инсон жисми аъзоларини муолажа қиладиган тиббиёт илми ва анатомия илми ҳам эмас. Шунингдек илм, деб номлашга нолайиқ бўлган социология ва психология илмлари баҳс юритаётган инсоннинг яшаш тарзини муолажа қилишга хос илм ҳам эмас. Қолаверса, бу иккиси ҳар бир дин ва халққа хос сақофатдир.

Бу ерда яна модомики илм умумий ва ўрганиш керак бўлган иш экан, илм ўрганиш ва илмий уйғонишга чақираётган чақириқлар бор. Тўғри, Уммат илм ўрганиши, бошқаларга муҳтож бўлмаслик учун унинг сабабларини олиш ва ҳаётининг турли ишларида унга боғланиши лозим. Лекин бу ерда бир савол бор: Мана шу ишларга тўсқинлик қиладиганлар ўз маҳсулотларига юртларимизни бозор қиладиган, ўз тажрибаларига юртларимизни майдон қиладиган ва ўз сиёсатларига бизни кул қиладиган мустамлакачи давлатлар эмасми? Ўзларига хос сақофатни куч билан киритиб, бутун олам учун умумий илмни ўрганишдан бизни тўсаятган Ғарб давлатлари эмасми? Ироқ давлати саноат ҳақида бош қотириб, илм ўрганиш тўғрисида фикр юритган пайтда унга зарба берган ким?

Ваҳоланки, Баас режими Исломдан узоқ ва унга алоқаси йўқ режим эди. Бугун исломий юртларни илм карвонига қўшилиш ва унинг сабабларини ушлашдан қайтараётганлар ким? Улар бизга ўзларининг ифлос сақофатини куч билан киритиб, тўғри илмдан бизни тўсаётган давлатлар эмасми?

Ғарбга итоаткор ҳокимлар Умматни уларнинг ҳукмронлиги остига ташлаб қўйишига ва бойликларини талон-тарож қилишига мустамлакачи Ғарб давлатлари сабабчи эмасми? Шунингдек илм соҳасида ишлаётган олимларга қарши курашиб, уларни сургун қилишини ўргатаётган, натижада Уммат илмга муҳтож бўла туриб, уларни ўз илми билан Ғарбга хизмат қилишга мажбур қилаётган Ғарб давлатлари эмасми?

Амалий фанлар билан шуғулланадиган олимлар уларни ҳимоя қиладиган, уларга муҳит ва воситаларни тайёрлаб берадиган, асосий эҳтиёжларини қондирадиган маош билан уларни таъминлайдиган, камолий эҳтиёжларини қондириш учун имконият яратиб берадиган давлатга муҳтождир. Шунингдек, улар Умматга кифоя қиладиган, азизлик ва мустақиллигини рўёбга чиқарадиган ихтироларни амалга оширишлари учун имконият яратиб берадиган давлатга муҳтождир. Мана шу нарса Умматни ҳатто бир бурда нонига ҳукмронлик қилаётган душмани қўлида гаров бўлиб қолишидан сақлайди. Бу давлат солиқ йиғувчи эмас, ишларни бошқарувчи давлат бўлади. Пайғамбарлик минҳожиди асосидаги рошид Халифалик давлати ишларни бошқарувчи давлат бўлади. Уммат фарзандларидан етишиб чиққан олимлар ўша давлат ақидасини қабул қилади ҳамда зулм ва ҳуқуқлар поймол қилинишидан қўрқмайди. Бугун эса, улар ўз ақидаларига зид ақидаларни қабул қилишга мажбурлаётган ёки динни ибодат ва ахлоққа чеклаётган давлатларда сарсон бўлиб юришибди. Қанчадан қанча ғарблик олимлар борки улар ҳақиқатни англаганларидан кейин Исломни қабул қилишган. Лекин улар ўзларини илмоний давлатлари томонидан қатл, ёки азоблаш ёки босимга йўлиқишган.

Ғарб уйғонди, лекин унинг ичи ковак эди. Унда маданият, илм ва саноат ўзининг моддий шакллари билан намоён бўлди. Лекин булар инсоният, унинг дини, қийматлари ва ахлоқи эвазига бўлди. Бу эса, инсонни ишлаб чиқариш қуролларига қул қилди. Балки у ишлаб чиқарувчи қуролга айланди. Натижада, ишлаб чиқарган маҳсулотни ва келтирган манфаатига қараб тақдирланадиган бўлди. Инсон бир бурда нонга фақат ишлаб чиқарувчи бўлсагина эришадиган бўлди. Ахлоқ, кадриятлар, раҳм-шафқат, бирдамлик,

оилавий алоқа ва бошқаларга ўрин қолмади. Улар қиймат деганда фақат моддий манфаатни тушунадиган бўлишди. Улар учун уйғониш асосий иш бўлиб, ҳатто ҳайвонларга ҳам тўғри келмайдиган жирканч капитализм бўладими ёки социализм бўладими фарқи йўқ эди.

Инсон махлуқлар ичида энг афзали бўлиб, Аллоҳ ўз қўли билан яратиб, унга руҳидан нафха урган Одам ﷺ унинг отаси эди. Лекин ғарбликлар инсонни ўзларининг ёввойи назариясига кўра маймундан пайдо бўлишини хоҳлашди.

Ғарбона уйғониш инсониятни қатл қилди, бойликларини талон-тарож қилди, кучидан фойдаланди, ахлоққа ва манфаатдан бошқа қийматга қарши курашди. Бугун эса, у гомосексуализм ва лесбиянчаликни қонунийлаштирмоқчи. Инсоният ғарбликларнинг қонунлари ва заҳарланган ҳайвоний сақофати натижасида куламоқда. Ғарбликларнинг бу каби ғайритабiiй қилиқларини ҳатто ҳайвонларнинг табиати ва фитратида учратмаганмиз.

Баъзилар хоҳлаётган уйғониш социализм асосидаги уйғонишми? Ёки капитализм асосидаги уйғонишми? Ёки инсоннинг инсонийлиги, ҳурмати, хавфсизлиги, ҳаётини ҳимоя қиладиган ҳамда уни ўз яратувчисини рози қилиш ва Умматига хизмат қилиш учун фикрлаш, ишлаб чиқариш, тадаббур қилиш, назар юритишга қизиқтирадиган Ислом асосидаги тўғри уйғонишми?

Биз ва барча инсоният фақат ақлни қаноатлантирадиган ва фитратга мос келадиган дин билангина уйғонамиз. Бу эса, Аллоҳ Таоло саййидимиз Муҳаммад ﷺга юборган Ислом динидир. Бу дин шахс, давлат ва жамиятнинг барчасини уйғотади. Шахс ҳақида айтадиган бўлсак, у Исломни тўла қаноат ва руҳий ундов билан маҳкам тутати. Қачон Ислом ҳаётнинг барча соҳаларида ақидаси ва низоми бир-биридан ажратилмаган ҳолда татбиқ этилса давлат ва жамиятда ҳам уйғониш бўлади. Мусулмонлар яна шуни билишлари лозимки, улар ўзларининг ақидаларидан келиб чиқмаган низомларни қабул қилиш билан уйғонмайдилар. Чунки айрим ҳокимлар исломий халқларга уларнинг ақидасидан бўлмаган низомни зўрлаб киритишга ҳаракат қилишди, лекин муваффақиятсизликка юз тутишди.

На Мустафо Камол Туркияни оёққа турғиза олди ва на Жамол Абдунносир Мисрни. Улардан бошқа Аллоҳ ва Умматга хиёнат қилган хоинлар ҳам ҳеч нарса қила олмадилар. Улар уйғониш ҳақида қанчалик жар солишмасин, улар Ғарбга ва унинг яшаш

тарзига эргашиш билан уйғонамиз дейишди. Лекин улар айтган уйғониш сароб бўлиб чиқди.

Ҳизб ут-Тахрир ҳаётнинг барча соҳаларини муолажа қилиш учун Ислом асосидаги тўла уйғониш лойиҳасини кўтарди. Шунинг учун Ислом дини асосида уйғонишни истаётганлар Ҳизб йигитлари сафига қўшилсин. Кимда бошқа лойиҳа бўлса, уни кўрсатсин, унинг асоси, тафсилотлари ва нималардан таркиб топганини кўрайлик. Ақида ва низомдан иборат Ислом лойиҳасидан бошқасига мусулмонлар ҳаётида ўрин йўқ.

﴿وَقُلْ أَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ﴾

«Айтинг: Амални қилинглр. Бас, Аллоҳ, Унинг пайғамбари ва мўминлар қилган амалларингизни кўриб турар» [Тавба 105] □

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال تعالى: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ «Мўминлар ҳеч шак-шубҳасиз ога-инилардир»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
Тереза Мэй яҳудийларни ҳимоя қилиш ва «Исроил» хавфсизлигини сақлашга қарор қилди		
<p>2018 йил 18 сентябрда «Исроил» барпо бўлганининг 70 йиллиги муносабати билан яҳудийлар жамоаси ўтказган байрамда Британия бош вазири Тереза Мэй маъруза қилди. Маърузасида Бирлашган Қиролликни «Britain & Exit (Британияни Евроиттифокдан чиқиши)дан сўнг Исроил билан савдо айирбошлашни мустаҳкамлашга ва уни ўз-ўзини ҳимоя қилиши учун қўллаб-қувватлаш»га қақирди. «Мен жамиятимизда баъзи яҳудийларнинг келажакдан хавфсираётганини биламан. Буни «The Jewish Chronicle» журналининг биринчи бетида ўқидим ва кўнглим бузилиб кетди. Чунки баъзи бир кимсаларда мана шундай тасаввур бор», деди Мэй. У баъзилар, деганда Лейбористлар партияси етакчиси Жереми Корбинга ишора қилмоқда. Маълумки, Корбин 2017 йил Бальфор декларациясининг юз йиллигини нишонланишини бойкот қилган бўлиб, бу нарса партия ичкарасидагию ташқарисидаги яҳудийларнинг, хусусан, Лондондаги «Исроил» лоббисининг ғзабланишига, Корбиннинг «антисемитист» бўлгани эътиборидан, унга қарши кампания бошланишига сабаб бўлган эди. Яҳудийларнинг ушбу «The Jewish Chronicle» газетаси нашрига кўра, британиялик яҳудийлар ўртасида ўтказилган сўров натижасига кўра, улардан 40 фоизи – агар Корбин бош вазир бўлса – «Исроил»га кўчишни исташларини айтган.</p> <p>Мэй ўзининг ҳукумати «холокост хотирасини халқаро мотам қилиб биринчи бўлиб белгилаганлардан» эканини таъкидлади. Сўнг «Исроил қадриятларини ҳимоя қилиш» борасида яҳудийлар менга суянишлари мумкин, деди. Мэй «Модомики, барчамиз ишонган қадриятларни ҳимоя қилмоғимиз лозим экан, демак, яҳудийларга ўзларининг ҳам британияликлар, ҳам яҳудийлар, ҳам сионистлар сифатида кимликлари билан фахрланишларига имкон беришимиз даркор. Бунга ҳеч қандай эътироз йўқ ва кимнингдир «эътироз бўлиши керак», дейишига йўл қўймаймиз», дея сўзини тамомлади.</p> <p>Ал-Ваъй: Британия Мусулмонларнинг бош муаммолари бўлмиш Фаластин масаласида ҳам, ундан олдин мусулмонларнинг асосий муаммоси бўлмиш Халифаликни кулатилиши масаласида ҳам барча ёвузликлар ва балоларни онаси бўлган ва ҳамон шундай</p>		

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال تعالى: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ «Мўминлар ҳеч шак-шубҳасиз ога-инилардир»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
-----------------------------------	--	-----------------------------------

бўлиб турибди. Бу давлат мусулмонларни ҳар доимги ашаддий душманидир.

Санди Таймс: Британиянинг собиқ Ташқи ишлар вазири Борис Жонсоннинг Исломга берган душманона изоҳи

Британия собиқ Ташқи ишлар вазири Борис Жонсоннинг Британияда чиқадиган Дейли телеграф газетасига берган интервьюсида ниқобли муслималарни «почта кутиси»га ва «банклар ўғрилари»га ўхшатиши шов-шувларга сабаб бўлди. Газета веб-сайти Исломга қарши изоҳ тарқатиб ётган миллатчи блоггерлар инига айланди... барчаси Британияда Исломнинг тақиқланишини, мусулмонларни бу юртдан чиқариб юборилишини талаб қилувчи изоҳлар қолдиришди... Ҳатто Лондон шаҳри мэри Содиқ Хонга ҳам таҳқирлов тошлари тегмай қолмади. Газетада изоҳ қолдирувчилардан бирининг «Британия ҳукуматида ҳам, полициясида ҳам, армиясида ҳам мусулмонларга ўрин йўқ», деган изоҳи нашр қилинди. Изоҳлар орасида ўзига исломофоб, дея ном қўйиб олган яна бир блоггер «Уларга ишониш жинниликдир. Чунки улар бизга қарши инқилоб қилиш учун жиҳод сигналинини кутиб туришибди», деди. Лондондаги Оксфорд ва Кембриждан депутат «Яша Борис, сенда бу ифлос мусулмонлардан халос бўлишга етарли куч бор, Энох Пауэлл ҳам бу ярамас хотинбозлардан бутунлай қутулишни истаган», дея изоҳ қолдирди. Бу ерда депутат Пауэллнинг ўтган асрнинг етмишинчи йилларида мусулмон муҳожирларга қарши курашга чақирган маърузасига ишора қиляпти. Депутат Якоб Рейсмуг терговни «сохта судлов», деб атади. Бу гапи билан у судловдан мақсад Жонсонни Консерваторлар партиясига раҳбар бўлишига йўл қўймасликка ишора қилди.

Ал-Ваъй: Европа ва олам бўйлаб тарқалган ва «исломофобия», дейилаётган бу ҳолат Ғарб ва яҳудийлар томонидан қасддан уюштирилмоқда. Чунки улар Исломни қайта бошқарувга келишидан қўрқишяпти.

Эрон Афғонистонда ҳам Ҳизбуллоҳ копиясини яратмоқчи

Афғонистонда Эрон раҳнамолиги остида афғон шиалари тармоғи аста секин шакллана бошлади. Уни «Афғон Ҳизбуллоҳи», дея аталадиган трансчегаравий йирик шиа лойиҳасига асос қилиш кўзланган. Францияда чиқадиган Ле Фигаро газетасининг Қобулдаги мухбири Марго Бен ўз мақоласида пойтахт Қобулда

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ وَلَا يَحْقِرُهُ» «Муслмон муслмоннинг биродаридир. Унга зулм қилмайди, уни ташлаб қўймади ва камситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>Ўтган июл ойида бўлиб ўтган анжуман айни шу лойиҳага қаратилганини маълум қилади. Анжуманда Эрон томонидан, эронлик муллолардан бир вакил, Эрон Инқилоб гвардиясидан яна бир вакил, бир профессор ва бир талабадан иборат Эрон университетидан икки вакилни ўз ичига олган делегация қатнашди. Афғонистон томонидан эса, обдан саралаб олинган беш нафар афғон ёшлари, жумладан, баъзилари Эронда таълим олиб, турли соҳаларда ишлаётган ёшлар қатнашди. Бу ва бошқа кичик гуруҳлардан айни ҳизбнинг «биринчи ячейкаси»ни тузиш мақсад қилинган.</p> <p>Марго анжуман қатнашчиларидан бирининг «Биз «Афғон Ҳизбуллоҳи» номли трансчегаравий шиа лойиҳага уруғ экяпмиз», деган сўзларини келтиради. Маргонинг фикрича, Эрон Техронда машқдан ўтказилиб, Сурияда жанг қилишга юборилган афғон шиаларидан иборат «фотимийлар» бригадасидан ушбу янги Ҳизбга ядро яратиш ҳақида фикрламоқда.</p> <p>Ал-Ваъй: Эрон давлати ҳақиқатдан бутунлай йироқ бўлган тарихий қасос ва интиқом, деган нарсани ўзига шиор қилиб олиб, Ислом ва муслмонларга қарши душманлик позициясида турибди. У бу йўлда кофир Ғарб ва АҚШнинг Исломга ва Исломнинг ҳаёт майдонига қайтишига бўлган душманлигидан фойдаланяпти. Бир вақтнинг ўзида, Қўшма Штатларнинг мустамлакачилик мақсадларининг рўёбга чиқишига хизмат қилмоқда... Буларнинг кўзи очилармикин?!</p>		
<p>Таймс: Америка Афғонистон урушини «хусусийлаштирмоқчи»... қандай қилиб?</p>		
<p>Британиянинг Таймс газетасида дипломатик масалалар бўйича махсус мухбир Кэтрин Филипнинг «АҚШнинг Афғонистон урушини «хусусийлаштириш» режаси» номли мақоласи чоп этилди. Ал-Арабий 21 томонидан таржима қилинган ушбу мақолада АҚШ президенти Дональд Трампнинг Афғонистондаги Америка махсус хавфсизлик кучларини алмаштириш масаласини кўриб чиқаётгани айтилади. Филип айни мафкура ортида тургани айтилаётган машҳур Эрик Принснинг сўзларини келтиради. У – ўтган йили Пентагон ўзининг Афғонистондаги стратегиясини қайта кўриб чиқиб, Афғонистон урушини хусусийлаштириш лозимлигига оид қарор қабул қилган эди. Аммо бу қарорни қабул қилмагани учун Трамп афсусланди, деди. Маълумки, Принс АҚШнинг Ироқ ва Афғонистонда ифлос тарих ва қора рўйхат</p>		

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال تعالى: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ «Мўминлар ҳеч шак-шубҳасиз ога-инилардир»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
қолдираётган «Blackwater» жосуслик хизматининг асосчиси ҳисобланади.		
Мақолада Принснинг мана бу сўзлари келтирилади: «Мен АҚШ президентининг Афғонистондаги режасини қайта кўриб чиқаётганини билдим. У АҚШнинг Афғонистондаги ҳарбий кучлари кўмондони генерал Жон Николсонни ишдан олиб, ўрнига махсус амалиётлар бўйича мутахассис бўлган истеъфодаги генерал Скот Миллерни тайинлабди». У Миллер ҳақида «Мен уни ўхшаши йўқ шахс, дея ҳисоблайман ҳамда ишлар оқимига ўзгартиш киритиш учун унинг Афғонистонга АҚШ президенти томонидан вакил сифатида юборилганига аминман», деди.		
Мақола муаллифига кўра, Принс режаси бўйича, Афғонистондаги 15 минг АҚШ кучлари олиб чиқилади ва ўрнига 8 минг махсус кучлар жойлаштирилади. Бу кучлар ҳаво мудофааси қўллаб-қувватлови остида афғон кучлари билан биргаликда ҳаракат қилади. Шунингдек, Кэтриннинг таъкидлашича, Принс айтиши ўзгартиш АҚШ томонидан 70 миллиард доллардан иборат урушга сарфланаётган йиллик мудофаа бюджетини камайишига ҳисса қўшади, дея бу масалани муҳокама қилмоқда.		
Ал-Ваъй: Америка дунёдаги биринчи мустамлакачи давлатдир. Унинг энг биринчи душмани эса, Ислондир. У мусулмонларни бевосита ёки билвосита ҳамда ҳеч қандай сабабсиз қирғин қилмоқда ва бу ишда ўзига жуда эрк бериб юборди... Ҳеч шубҳа йўқки, унинг ўзи ҳам, цивилизацияси ҳам заволга юз тутиши муҳаққак.		
Жўлондаги реклама кампанияси: Асад ғалаба қозонди! Яна бизга келиб дам олишингиз мумкин!		
«Исроил» ҳукумати яқинда ўзининг ахборот воситалари ва ижтимоий алоқа веб-сайтлари орқали «исроиллик»ларни Жўлон тепалигини қайта зиёрат қилишга даъват қилувчи реклама кампаниясини бошлади. Суриядаги уруш сабабли Жўлон тепалигига сайёҳ ва дам олувчиларнинг келиши тўхтаб қолган эди. Рекламаларда Асаднинг ғалаба қозонгани, шу боис Жўлон тепалигидаги саёҳат манзилгоҳларини қайта зиёрат қилиш мумкинлиги айtilган. «Макор Ришон» сайтида айтилган кампанияга доир ўтказилган суҳбатда Жўлон вилоят кенгашидаги туризм бўйича масъул Шмулик Хазан бундай деди: «Узоқ вақт беқарорликни бошдан кечирдик... оддий ҳаётда кун кечириётиб, бирдан сиреналар, портлашлар ва ўқ овозларини эшитадиган		

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ وَلَا يَخْفَرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг биродаридир. Унга зулм қилмайди, уни ташлаб қўймади ва камситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>бўлиб қолдик... Аммо бугун Асад ғалабаси ортидан қайта тинчликка эришдик, бу Жўлонга қайта сайёҳлар ташриф буюришларига яроқли тинч палладир. Етти йиллик нотинчлик ниҳоясига етди». Яна бундай қўшимча қилди: «Бу рекламадан мақсад, Жўлонга қайта ҳаётбахш этилганини ва биз сайёҳларга мунтазир эканимизни, энди хавотирга ўрин қолмаганини эслатишдир».</p> <p>Ал-Ваъй: Эй босқинчи яхудийлар, мусулмонлар томирида Ислom қони оқиб турар экан, сизларга ҳаргиз тинчлик бўлмайди ва бу Аллоҳ Таолонинг изни ила, тоабад шундай бўлиб қолажак:</p> <p style="text-align: center;">﴿وَإِنْ عُدْتُمْ عُدْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا﴾</p> <p><i>«Агар (яна бузғунчиликка) қайтсангизлар, биз ҳам (сизларни ҳалок этишга) қайтурмиз. Биз кофирлар учун жаҳаннамни зиндон қилиб қўйганмиз»</i> [Исро 8]</p>		
<p>Россия Вагнери Сурияда доимий база очмоқда</p>		
<p>«Нидо Сурия» тармоғининг маълум қилишича, Россияга қаршли «Вагнер» махсус ҳарбий ширкати Россия давлатининг қўллаб-қувватлови остида Сурияда «доимий» ҳарбий база очмоқда. Тармоққа кўра, база Хомснинг шарқий қисмида, шаҳар марказида, нефт ва газ ишлаб чиқарувчи ҳудудларга яқин жойда очилади. Маълумки, Россия мудофаа қилиш даввоси билан нефт ва газ иншоотларини эгаллаб олган. Асад режимидан ажралиб чиққан молия инспектори Мунзир Муҳаммад, рус хавфсизлик ширкатларининг Сурияда жойлашишини Москва истаги асосида бўлганини ва бундан Суриядаги уруш оловини пасайтириш кўзланганини айтади. «Вагнер» Россиянинг Суриядаги қатли ом қилувчи қатор ширкатларидан биттаси бўлиб, Москва фойдасига жанг қилаётган юзлаб ёлланма аскарларни йиғиш ва сафарбар қилиш билан шуғулланади. Бу ширкат «Т-90» русумли танклар ва аскарлар билан таъминланган. Аскарлар асосан, ёлланма аскарлар, собиқ жиноятчилар ҳамда запасдаги ҳарбийларни ташкил қилади. Россия томонидан дўстона кучлар, дея баҳоланувчи бу аскарларга Россия разведка зобитлари қўмондонлик қилади ва тўғридан-тўғри Россия буйруқлари асосида ҳаракатланади. Матбуот манбаларига кўра, «Вагнер» ширкати 2015 йилдан буён Сурияда жанг қилишга 3 мингдан зиёд кўнгиллиларни жалб қила олди. Ундаги ҳар бир ҳарбий жангчи жангда – қандай иштирок этишига қараб – 1500 доллардан 5000 долларгача ойлик олади. Жорий йил февралда</p>		

Россия Сурияда Дайруз Зурдаги режимга қаршли ҳарбий базага қилинган Америка ҳаво ҳужумларида рус фуқаролари ўлганини илк бор эътироф этди. Бу билан «Вагнер» ширкатидаги ёлланма ҳарбийларнинг ўлдирилганига ишора қиляпти. Бу аксари курдларни ташкил этаётган ва Вашингтон томонидан қўллаб-қувватланаётган Сурия Демократик Кучлари (Қасад) назорати остидаги нефт худудлари устидан «Вагнер»нинг назорат ўрнатишини олдини олиш учун қилинган ҳужумлар эди.

Ал-Ваъй: Россиянинг «Вагнер»и бўладими, Американинг «Blackwater»и бўладими, фарқсиз, булар норасмий ўлим ширкатлари бўлиб, барчасининг ортида малъун давлатлари ва ифлос вазифаларни топшириб турадиган жосуслик етакчилари туради. Дарҳақиқат уларнинг ифлос вазифалари исломий юртлардаги мусулмонларни ўлдиришдан иборатдир. □

ҚУРЪОНИ КАРИМ СУҲБАТИДА

﴿ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴾ ﴿٢٤٣﴾ وَقَتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٤﴾ مَنْ ذَا الَّذِي يُفْرِضُ اللَّهُ قَرْضًا

حَسَنًا فَيُضِعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

«243. Ўлимдан (яъни вабога йўлиқшдан) қочиб, ўз диёрларидан чиққан мингларча кишининг ҳоли-хабарини билмадингизми? Бас, Аллоҳ уларга «Ўлинглар!» — деди. Сўнгра уларга ҳаёт ато қилди. Албатта Аллоҳ одамларга фазлу карам қилгувчидир. Лекин жуда кўп одамлар шукр қилмайдилар. 244. Аллоҳ йўлида жанг қилингиз ва билингизки, албатта Аллоҳ эшитгувчи, билгувчидир. 245. Аллоҳга қарзи ҳасана (ихтиёрий қарз) берадиган ким борки, (Аллоҳ) унга бир неча баробар қилиб қайтарса. Ҳолбуки, (ризқингизни) тор ва кенг қиладиган Аллоҳдир. Ва унга қайтарилажасиз» [Бақара 243-245]

Ҳизб ут-Тахрир амири Ато ибн Халил Абу Роштаннинг (у кишини Аллоҳ ҳифзу ҳимоясида асрасин) «Тайсир фи Усулит Тафсир» номли китобида қуйидагича келади:

Бу оятларда қуйидагилар баён қилиняпти:

1 – Аллоҳ Таоло Пайғамбар ﷺ ва мўминларга хитоб қилиб, уларни сонлари минг-минглаб бўлишига қарамасдан ватанларига бостириб келаётган душман билан жанг қилишдан кўрқиб ватанларини ташлаб қочган, тинч жой деб ўйлаган ерларига етиб борганларидан кейин эса тўсатдан ўша ўзлари қочиб бораётган ўлимнинг рўбарўсидан чиққан кимсалардан ибрат олишга чақиради. Уларни Аллоҳ бир муддатдан кейин яна тирилтирди. Токи, улар Ўлдирувчи ҳам, Тирилтирувчи ҳам Аллоҳ эканини,

ажаллари келиб қолса, уни бир соатга ҳам тезлата ёки кечиктира олмасликларини билиб қўйсинлар.

Бу ерда мўминларни Аллоҳнинг йўлида жиҳод қилишга ундаш бор. Ўлимдан қочиб қутулиб бўлмаслигини кўрсатиш бор.

﴿أَيُّمًا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ﴾

«Қаерда бўлсангиз, ҳатто мустаҳкам қалъалар ичида бўлсангиз ҳам ўлим сизларни топиб олув» [Нисо 78]

Токи, мўмин икки гўзалликнинг бирига ноил бўлиш учун жангга ошиқсин, кўрқоқ, қочқин бўлмасин, жангдан қочиш ажални даф қила олмаслигини англасин.

﴿الَّذِينَ قَالُوا لِأَحْوَابِهِمْ وَقَعِدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرَأُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

«(Эй Муҳаммад), ўша ўзлари ўтириб олиб дўстлари ҳақида: «Агар бизнинг гапимизга кириб (жанг қилишдан бош тортганларида) ўлдирилмаган бўлар эдилар», дейдиган кимсаларга: «Агар айтган гапларингиз рост бўлса, ўзларингдан ўлимни даф қилинларчи», деб айтинг!» [Оли Имрон 168]

Аллоҳ Таоло оятнинг якунида Ўзининг одамларга нисбатан марҳаматли Зот эканини, уларга масаллар зарб қилиб беришини, уларга Ўзининг оятларини эслатишини, дунёю охират зафарига олиб борадиган йўлни кўрсатиб беришини, шунга қарамасдан, ибратланувчилар озлигини баён қиляпти.

﴿إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ﴾

«Албатта Аллоҳ одамларга фазлу қарам қилгувчидир. Лекин жуда кўп одамлар шукр қилмайдилар» [Бақара 243]

(**Алм билмадингизми**), бу ерда сўроқ гап тан олдириш ва

ажабланиш маъносида қўлланяпти. Масалан, кимдир бир ҳақиқатни ўз кўзи билан аниқ кўради. Сиз унга ўша кўрганини айтасиз. Бу билан унга кўрганлигини тан олдирасиз ёки ажабланганлигингизни билдирасиз. Шунингдек, бир одамга бир ҳақиқатни агар аниқ кўрадиган бўлса, қандай бўлишини англатиш, ҳис қилдириш учун ҳам шундай гапни ишлатасиз. Бу ерда ҳам худди шундай. Аллоҳ Таоло Ўз пайғамбари Муҳаммад ﷺ га зарбул-масал бўлган бир қавм ҳақида хабар берапти. Токи, уларнинг аҳволини кўз ўнгиларига келтириб, улардан ибрат

олсинлар. Шунинг учун кўриш маъносини англатувчи руъя сўзи жар қилувчи ҳарф билан мутааддийга, ўтимли феълга айланиб, идрок қилиш маъносини англатьяпти.

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى﴾

Агар у ҳақиқий кўриш маъносини англатганида жар қилувчи ҳарф билан мутааддийга айлантирилмаган бўларди. Балки ўз ҳолича мутааддий бўлган бўларди.

(*диёрларидан чиққан кишилар*) *أَلَمْ تَرَ إِلَى* мин дийриҳим) Аллоҳ

Таоло уларнинг ўз диёларидан чиқиш сабабларини баён қилмади. Бу хусусда бир неча ривоятлар бор. Улардан айримлари Пайғамбар ﷺ га нисбат берилган. Ўшалардан бирида уларнинг касаллик яъни, вабо туфайли чиқиб кетганлари айтилган. Яна бирида эса душманга рўбарў келишдан кўрқиб чиқиб кетганлар, дейилган. Оят оқимига қараганда рожих гап шуки, улар ўзлари томон бостириб келаётган душмандан кўрқиб чиқиб кетганлар. Чунки кейинги оят жанг ҳақида сўзляпти.

﴿وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾

(*Аллоҳ йўлида жанг қилингиз*).

(*мингларча*) *وَهُمْ أَلُوفٌ*). Бу гап уларнинг жуда кўп бўлганини кўрсатади. Яъни, уларнинг сони кўп бўлган. Лекин имонлари заиф бўлгани туфайли бостириб келаётган душмандан кўрқиб қочганлар. *أَلُوفٌ* сўзи жуда кўпни ифодалайдиган кўпликдир.

أَلُوفٌ сўзи унча кўп бўлмаган кўпликни ифодалайди.

Уларнинг сони ҳақида бир неча ривоятлар бор. Лекин улар орасида собит санадлиги йўқ. Рожих гап шуки, улар ўн мингдан ортиқ бўлганлар. Чунки араблар минг сўзини ифодаловчи (*ألف*) сўзининг кўплигини ўн баробардан кўп бўлмаса, *أَلُوفٌ* сўзи билан

ифодаламайдилар, *أَلُوفٌ* сўзи билангина ифодалайдилар. *أَلُوفٌ*

сўзи ўн мингдан ортиқ сонни ифодалайди. Шунинг учун уларнинг сони ҳақида гапирилганда улар ўн мингдан ортиқ бўлган, дейишдан нарига ўтолмаймиз.

(حَدَرَ الْمَوْتِ) яъни, ўлимдан қўрқиб, уруш майдонига кирсак, душман бизни ўлдиради, деган хавф билан.

2 – Бу муборак оятда Аллоҳ Таоло Аллоҳ йўлида жиҳод қилишга буюряпти.

﴿وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾

(Аллоҳ йўлида жанг қилингиз ва билингизки, албатта Аллоҳ эшитгувчи, билгувчидир). Жанг сидқидилдан, ихлос билан, холис Худо учун бўлиши лозим. Риё, манфаат ёки хўжақўрсинга бўлмаслиги керак. Чунки Аллоҳ Таоло холис Ўзи учун қилинган жиҳоднигина қабул қилади. Аллоҳнинг йўлидаги жиҳод Аллоҳ учун қилинган жиҳоддир.

«سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْقِتَالِ أَيُّهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؟ قَالَ: مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعَلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»

«Пайғамбар ﷺдан қандай уруш Аллоҳнинг йўлидаги жанг ҳисобланади, деб сўрадилар. У зот, Аллоҳнинг сўзи олий бўлиши учун курашган одамнинг жанги Аллоҳнинг йўлидаги жангдир, деб жавоб бердилар».¹ Аллоҳ ҳамма нарсани эшитгувчидир. Ўзига ёрдам берган кишига ёрдам беради. Ҳамма нарсани билгувчидир. Ниятнинг тўғри ёки нотўғрилигини, холис ёки нохолислигини билади. У Зот учун ҳеч нарса махфий эмас.

3 – Шундан кейин Аллоҳ мўминларни Аллоҳнинг йўлида, жиҳод йўлида инфоқ қилишга ундаяпти. Бу ишнинг савоби улуғлигини, уни қилган киши худди Аллоҳни қарздор қилиб қўйгандек бўлишини билдирапти.

Инфоқ қилган одам молим бекор кетди, деб хавотирланмасин. Чунки ризқни чеклаб берадиган ҳам, кенг қилиб берадиган ҳам Аллоҳдир. У Зот банданинг қилган сарфига яраша қайтаради.

«مَا مِنْ يَوْمٍ إِلَّا يَنْزِلُ مَلَكٌ بِأَمْرِ اللَّهِ لِيُعْطِيَ مُنْفِقًا حَلْفًا وَتُمْسِكًا تَلْفًا»

«Бирор кун йўқки, Аллоҳнинг фармони ила (осмондан) бир фаришта тушиб, мунфиққа халаф, мумсикка талаф бермаса».² (Мунфиқ – инфоқ қилгувчи, сарфлагувчи. Халаф – қилинган яхшиликка яраша жавоб, ўринбосар, эваз, бадал ва ҳоказо. Мумсик – бахил, зикна, хасис. Талаф – талофат, йўқ бўлиш, емирилиш).

(1) Бухорий: 120, 2599. Муслим: 3525.

(2) Бухорий: 1374. Муслим: 1019. Аҳмад: 2/305. Ибн Ҳиббон: 2/462.

Бундан ташқари охиратда жуда катта ажр бор. У бир куники у кунда одамлар Роббиларига қайтариладилар.

﴿وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾

(Ҳолбуки, (ризқинғизни) тор ва кенг қиладиган Аллоҳдир. Ва унга қайтарилажақсиз).

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعْفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً﴾

(Аллоҳга қарзи ҳасана (ихтиёрий қарз) берадиган ким борки, (Аллоҳ) унга бир неча баробар қилиб қайтарса). Яъни, Аллоҳга ўз ихтиёри билан қарз берадиган одам борми? Агар бўлса, Аллоҳ унинг қарзини бир неча баробар қилиб қайтаради. Бу ерда бир неча баробар қилиш қайтариш маъносини англатувчи (يضاعفه) сўзи истифҳом жавоби ўлароқ насб ҳолатида келяпти. Аканг ким, уни ҳурмат қилай, дейсиз. Фасиҳ қовлда агар атф қилинадиган келаси замон феъли келмаган бўлса, истифҳомнинг шартига фо киради ва насб ўқилади.

Абу Ҳотам Ибн Умардан ривоят қилади:

﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ﴾

«Аллоҳ йўлида молларини инфоқ-эҳсон қиладиган кишиларнинг мисоли худди еттита бошоқни ундириб чиқарган бир донга донга ўхшайди»

[Бақара 261]

оятинозил бўлгач, Пайғамбар ﷺ, «رَبِّ زِدْ أُمَّتِي» Парвардигоро, Умматимга зиёда қилгин», дедилар.¹

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا﴾

оятинозил бўлганидан кейин ҳам, «Парвардигоро, Умматимга зиёда қилгин», дедилар. Шунда

﴿إِنَّمَا يُوقِي الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾

«Ҳеч шак-шубҳа йўқки, сабр-тоқат қилгувчиларга ажр-мукофотлари ҳисоб-китобсиз тўла-тўқис қилиб берилур»[Зумар 10]

оятинозил бўлди.

Холис Худо учун Пайғамбар ﷺ га садоқат билан Аллоҳнинг йўлида қилинган сарфга, инфоққа бериладиган савоб жуда улуғ савобдир.

⁽¹⁾ Ибн Ҳиббон: 10/550.

(وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ) яъни, ризкни чеклаб берадиган ҳам, кенг қилиб берадиган ҳам Аллоҳдир. Шунинг учун мўминлар ер юзида ризқ учун ҳаракат қилар эканлар, Аллоҳнинг тақсимотига қониққан ҳолларида кўнгиллари хотиржам бўлади. Зеро, ризқ Аллоҳнинг қўлидадир.

﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ﴾

«Зеро Аллоҳнинг Ўзигина (барча халойиққа) ризқу рўз бергувчи, куч-қувват соҳиби ва қудратлидир» [Зарият 58] □

**РАББОНИЙ УЛАМОЛАРНИНГ ҲУКМДОРЛАР
 ҚАРШИСИДАГИ ПОЗИЦИЯСИ ҲАМДА ЁВУЗ ПОЗИЦИЯНИ
 ЭГАЛЛАШДАН ҲУКМДОРЛАРНИ ОГОҲ ЭТИШЛАРИ**

Саҳобалар ва улардан кейинги салафи солиҳинлар ҳаёти айниқса уламоларнинг ҳаёти Аллоҳ ва Росулига итоат қилишда машъала бўлган. Улар Росулуллоҳ ﷺ сўзини ғоят жиддий қабул қилиб, Росулуллоҳ даврида ҳам, кейин ҳам шундай давом этдилар. Натижада уларнинг асри энг яхши аср дея сифатланиб, Пайғамбар ﷺ га гўзал суратда эргашган кишилар, деган Росулуллоҳнинг баҳосига лойиқ бўлдилар. Чамаси, уламоларнинг ҳукмдорларга нисбатан тутган позициялари уларнинг энг муҳим амаллари бўлса керак. Чунки уларнинг золим ҳукмдор мункарини қайтарганлари Аллоҳ наздида шаҳидларнинг саййидидир. Бу ҳақда Росулуллоҳ ﷺ

«سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ حَمْرَةُ بِنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، وَرَجُلٌ قَامَ إِلَى إِمَامٍ جَائِرٍ فَأَمَرَهُ وَنَهَاهُ فَفَتَنَهُ»

«**Шаҳидларнинг саййиди Ҳамза ибн Абдулмуттолибдир ҳамда золим ҳокимни маъруфга буюриб, мункардан қайтариб, оқибатда ҳукмдор томонидан ўлдирилган кишидир**», дея марҳамат қилганлар.

Саҳобаларнинг ҳамда улар йўлидан юриб, ўзларига уларни йўлчи юлдуз қилиб олган салафи солиҳинларнинг ушбу гўзал осорлари уламоларни султонга кириш билан, ушбу йўлдан оғиб кетишдан огоҳ этади. Шунингдек, сарой уламоларига айланганларини ҳам огоҳликка чақиради. Зотан, бугун ундайлар жуда кўпни ташкил қилади. Фақат Аллоҳнинг марҳаматига учраганларгини ундай эмаслар, холос.

– Доримий ўзининг «Муснад»ида Ибн Масъуд رضي الله عنه дан ушбу ҳадисни ишлаб чиқди:

«مَنْ أَرَادَ أَنْ يُكْرِمَ دِينَهُ، فَلَا يَدْخُلْ عَلَى السُّلْطَانِ»

«**Ким ўз динини ҳурмат қилишни истаса, бас, султон олдига кирмасин**».

– Байҳақий Ибн Масъуд رضي الله عنه дан ушбу ҳадисни ишлаб чиқди:

«إِنَّ عَلَىٰ أَبْوَابِ السُّلْطَانِ فِتْنَةً كَمَبَارِكِ الْإِبِلِ، لَا تُصَيَّبُونَ مِنْ دُنْيَاهُمْ شَيْئًا إِلَّا أَصَابُوا مِنْ دِينِكُمْ مِثْلَهُ»

«Султон саройига бориш билан жуда катта фитналарга дуч келинади. Сизлар уларнинг дунёсига ҳеч қандай зиён етказа олмайсизлар. Лекин улар сизларнинг динингизга зиён етказа олурлар».

– Ибн Масъуд رضي الله عنهдан Бухорий ўзининг «Тарих» китобида, Ибн Саъд «Табақот» китобида ушбу ҳадисни ривоят қилади:

«يَدْخُلُ الرَّجُلُ عَلَى السُّلْطَانِ وَمَعَهُ دِينُهُ، فَيَخْرُجُ وَمَا مَعَهُ شَيْءٌ»

«Киши султон саройига дини билан кириб, динсиз аҳволда чиқади».

– Абдуллоҳ ибн Муборак роҳимахуллоҳ бундай дейди: «Ким илмда бахиллик қилса, учта синовга учрайди: ё ўлиши билан илми тугайди, ё унутади ёки султон саройига кириш билан илми тамом бўлади».

– Абу Ҳозим Салама ибн Динор бундай дейди: «Амирларнинг яхшиси, уламоларни яхши кўрган амирлардир, уламоларнинг ёмони, амирларни яхши кўрганларидир».

– Абу Асвад Дуалий бундай дейди: «Илмдек яхши нарса йўқ. Чунки подшоҳлар одамлар устидан ҳукмрондирлар, аммо уламолар эса, подшоҳлар устидан ҳукмрондир».

Сулаймон ибн Маҳрон роҳимахуллоҳ бундай дейди: «Амирларнинг ёмони уламолардан узоқ юрганидир, уламоларнинг ёмони амирларга яқин юрганидир».

Ибн Жавзий роҳимахуллоҳ айтади: «Султонлардан тийилиш ва уларга кўп аралашшдан сақланиш охираат учун ишловчи уламолар сифатларидандир».

Ҳузайфа رضي الله عنه айтади: «Фитна жойларидан тийилинглар. У қандай жой, деб сўрашди. Айтдики: амирлар саройларидир. Бирингиз амир олдига киради-да, ёлғонини тасдиқлайди, воқеда йўқ нарсани гапиради».

Имом Ғаззолий роҳимахуллоҳнинг «Ихё улумиддин» китобида бундай дейилади: «Фуқаролар бузилиши подшоҳлар бузилиши билан, уламолар бузилиши обрў ва мансабни севиш билан бўлади. Кимни дунёпарастлик

эгаллабдими, ҳатто паст кимсалардан ҳисоб сўролмайд
 қолади... подшоҳ ва киборлардан ҳисоб сўрай олишини-ку
 айтмай кўя қолинг». Яна имом Ғаззолий роҳимахуллоҳ
 айтади: «Уламоларнинг маъруфга буюриб, мункардан
 қайтариш ҳамда султонлар ғазабидан кўркмасликдаги сийрат
 ва одатлари шундай эди. Нима учун, чунки улар Аллоҳ
 Таолонинг ўзи бизни сақлайди, дея Унинг фазлига
 ишонганлар, Аллоҳнинг ҳукми, уларни шаҳидлик билан
 ризқлантиришдан иборат бўлишига рози бўлганлар. Мудом
 Аллоҳга холис ниятда бўлган эканлар, шунинг учун ҳам
 уларнинг сўзлари каттиқ қалбларни эритиб,
 шафқатсизликдан фориғ қилди».

Имом Муслим Абу Ҳурайра رضي الله عنه дан ушбу ҳадисни ривоят
 қилади:

«إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ يُفْضَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَيْهِ، رَجُلٌ اسْتُشْهِدَ، فَأُتِيَ بِهِ فَعَرَفَهُ نِعْمَهُ فَعَرَفَهَا،
 قَالَ: فَمَا عَمِلْتَ فِيهَا؟ قَالَ: قَاتَلْتُ فِيكَ حَتَّى اسْتُشْهِدْتُ، قَالَ: كَذَبْتَ، وَلَكِنَّكَ
 قَاتَلْتَ لِأَنْ يُقَالَ جَرِيءٌ، فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُحِبَ عَلَيَّ وَجْهِهِ حَتَّى أَلْقَيْتُ فِي النَّارِ.
 وَرَجُلٌ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ وَعَلَّمَهُ وَقَرَأَ الْقُرْآنَ. فَأُتِيَ بِهِ، فَعَرَفَهُ نِعْمَهُ فَعَرَفَهَا، قَالَ: فَمَا عَمِلْتُ
 فِيهَا؟ قَالَ: تَعَلَّمْتُ الْعِلْمَ وَعَلَّمْتُهُ وَقَرَأْتُ فِيكَ الْقُرْآنَ، قَالَ: كَذَبْتَ، وَلَكِنَّكَ تَعَلَّمْتَ
 الْعِلْمَ لِيُقَالَ عَالِمٌ، وَقَرَأْتَ الْقُرْآنَ لِيقَالَ هُوَ قَارِئٌ، فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُحِبَ عَلَيَّ
 وَجْهِهِ حَتَّى أَلْقَيْتُ فِي النَّارِ. وَرَجُلٌ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَعْطَاهُ مِنْ أَصْنَافِ الْمَالِ كُلِّهِ، فَأُتِيَ بِهِ
 فَعَرَفَهُ نِعْمَهُ فَعَرَفَهَا قَالَ: فَمَا عَمِلْتُ فِيهَا؟ قَالَ: مَا تَرَكْتُ مِنْ سَبِيلٍ تُحِبُّ أَنْ يُنْفَقَ فِيهَا
 إِلَّا أَنْفَقْتُ فِيهَا لَكَ، قَالَ كَذَبْتَ، وَلَكِنَّكَ فَعَلْتَ لِيقَالَ هُوَ جَوَادٌ، فَقَدْ قِيلَ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ
 فَسُحِبَ عَلَيَّ وَجْهِهِ، ثُمَّ أَلْقَيْتُ فِي النَّارِ»

«Қиёмат куни одамлар ичида энг аввал ҳукм
 қилинадиган киши шаҳид бўлган кишидир. Уни олиб
 келинади. Аллоҳ унга Ўз неъматларини эслатади. Банда
 уларни тан олади. Сўнг Аллоҳ: Уларнинг шукронасига
 нима амал қилдинг, деб сўрайди. Банда: То шаҳид
 бўлгунимга қадар сенинг йўлингда жанг қилдим, деб
 жавоб беради. Шунда Аллоҳ: Ёлғон айтяпсан, сен

одамлар жасур дейишлари учун жанг қилдинг ва дарҳақиқат, одамлар шундай дейишди ҳам, дейди. Сўнг буйруқ берилади, уни дўзахга ташлаш учун юзтубан ерга судраб, олиб кетилади. Кейин илм ўрганган ва уни ўргатган ҳамда Қуръон ўқиган кишини олиб келинади. Аллоҳ унга ҳам Ўз неъматларини эслатади. Банда уларни тан олади. Сўнг Аллоҳ: Буларнинг шукронасига нима амал қилдинг, деб сўрайди. Банда: Сен учун илм ўргандим, уни бошқаларга ўргатдим ва Қуръон ўқидим, деб жавоб беради. Аллоҳ: ёлғон гапирдинг, сен одамлар илмли дейишлари учун илм ўргандинг, Қуръонни эса, одамлар кори, дейишлари учун ўқидинг, дарҳақиқат, одамлар шундай дейишди ҳам, дейди. Шундан сўнг буйруқ берилади, уни дўзахга ташлаш учун юзтубан ерга судраб, олиб кетилади. Шундан кейин Аллоҳ ризқини кенг қилиб берган, бойликнинг ҳамма туридан инъом қилган киши олиб келинади. Аллоҳ унга ҳам Ўз неъматларини эслатади. Банда уларни тан олади. Сўнг Аллоҳ: Буларнинг шукронасига сен нима амал қилдинг, деб сўрайди. Банда: мол давлатни Сен хуш кўрган бирон йўлни қолдирмай, ҳаммасига Сен учун сарф қилдим, дейди. Аллоҳ – ёлғон айтяпсан, сен бу ишни одамлар сахий, деб айтишлари учун қилгансан, дарҳақиқат, одамлар шундай дейишди ҳам, дейди. Сўнг буйруқ берилади, уни дўзахга улоқтириш учун юзтубан ерга судраб олиб кетилади». □

УЛАРНИНГ ҲИДОЯТЛАРИГА ЭГРАШИНГ:

АБДУЛЛОҲ ИБН УММУ МАКТУМ رضي الله عنه

[Аллоҳ Таоло бу кўзи ожиз инсон тўғрисида тиловат қилинган, тиловат қилинаётган ва қиёмат кунига қадар тиловат қилинажак ўн олтита оят нозил қилди]

Муфассирлар

Сарвари олам Муҳаммад صلى الله عليه وسلمнинг етти осмон тапасидан жуда қаттиқ маломат қилинишларига ва диллари оғришига сабаб бўлган бу киши ким ўзи?!

Жаброил جبرائيلнинг суюкли Пайғамбаримиз صلى الله عليه وسلم қалбларига Аллоҳдан ваҳи олиб келишига сабаб бўлган бу киши ким?!

Шубҳасиз, у Росулulloҳ صلى الله عليه وسلمнинг муаззини Абдуллоҳ ибн Умму Мактумдир.

Абдуллоҳ ибн Умму Мактум маккалик қурайшлик бўлиб, Росул صلى الله عليه وسلمнинг қариндоши, яъни, мўминлар онаси Хадижа бинт Хувайлид رضي الله عنهاга холаваччадир. Отаси Қайс ибн Зоиддир. Онаси эса, Абдуллоҳни туғма кўзи ожиз қилиб туққан ва шу туфайли уни Умму Мактум (ожизнинг онаси), дейилган.

Абдуллоҳ ибн Умму Мактум Макка узра нур таралишининг гувоҳи бўлди. Аллоҳ унинг қалбини имонга очди ва Исломга биринчи кирган зотлардан бири бўлди. Маккадаги мусулмонлар билан бирга бўлиш ва қурбонлик, фидоийлик, сабот ва сабр каби барча азоб-уқубатлар лаззатини тотиш бахтига муяссар бўлди. Асҳоби киромлар Қурайшдан қандай озору синовларга, қандай зулму ситамларга учраган бўлсалар, у ҳам ҳаммасини бошдан кечирди. Аммо буларнинг бирортаси унинг азм-қарорини синдиrolмади, қаддини буколмади, имонини заифлаштиrolмади. Билъакс, бу билан у Аллоҳнинг динини янада маҳкам ушлайдиган, Аллоҳнинг Китобини янада мукаммал тушунадиган, Аллоҳнинг шариатини фикҳий жиҳатдан англайдиган ва Росулulloҳ صلى الله عليه وسلمнинг ёнларига янада кўп борадиган бўлди. Дарҳақиқат, ул зотнинг олдиларига тез-тез бориб, Қуръони Каримни ёдлашга бўлган ҳарислиги шу даражага етдики, бирор фурсатни топди дегунча, уни ғанимат билди, ҳар қандай имкониятни кўрди дегунча, ундан фойдаланмай қолмади. Баъзан шундай бўлардики, Росулulloҳ صلى الله عليه وسلمдан таълим олиш ва Қуръони Каримни ёдлашдаги ўз насибасини олиш билан кифояланмасдан ҳатто бошқаларнинг ҳам бу борадаги насибасини олишга ўчлик қиларди...

У пайтда Росулulloҳ صلى الله عليه وسلم Қурайш зодагонларини тинимсиз курашга чорлаб, Исломга киришларига қаттиқ ҳаракат қилар эдилар. Кунларнинг бирида Росулulloҳ صلى الله عليه وسلم Утба ибн Робиа, унинг

акаси Шиба ибн Робиа, Амр ибн Ҳишом (яъни Абу Жаҳл), Умайя ибн Холф, Сайфуллоҳ Холиднинг отаси Валид ибн Муғира каби қурайшлик зодагонлар билан учрашиб, улар билан муноқаша қилишга, яқиндан суҳбатлашишга ва уларни Исломни қабул қилишга даъват қилишга киришдилар. Зора, даъватимни қабул қилишса ёки ҳеч бўлмаса, асҳобларига озор беришдан тийилишса, дея умид қилдилар. Ана шундай бир ҳолатда турганларида, ул зот олдиларига Абдуллоҳ ибн Умму Мактум келади ва Аллоҳнинг Китобидан бирор оят тиловат қилиб беришларини сўраб, «Ё Росулаллоҳ, Аллоҳ сизга берган таълимдан менга ҳам беринг», дейди. Шунда Росулulloҳ ﷺ ундан юз буриб, кош чимирдилар ва ўша қурайшлик зодагонлар томонга юрдилар, азбаройи, даъватни қабул қилишар ва Исломга киришлари билан Аллоҳнинг дини куч-қудратга тўлиб, Росулнинг даъватини кўллаб-қувватлашар, деган умидда шундай қилдилар. Росулulloҳ ﷺ улар билан гаплашиб, суҳбатларини тамомлаб, ўз аҳлига қайтиб кетишлари биланок, Аллоҳ ул зотнинг кўзларини қоронғулаштирди ва бошларида оғриқ сездилар... Кейин Росулulloҳ ﷺга Аллоҳ Таолонинг ушбу каломи нозил бўлди:

﴿عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿١﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزْكَى ﴿٣﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ ﴿٤﴾ أَلَمْ يَكُنْ مِنْ آسِئَتِنَا ﴿٥﴾ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزْكَى ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْفَى ﴿٩﴾ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ﴿١٠﴾ كَلَّا إِنَّا تَذَكَّرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾﴾

«1-2. У (пайгамбар алайҳис-салом) ўзининг олдига кўзи ожиз киши келгани учун кош чимирди ва (ундан) юз ўгирди. 3. (Эй Муҳаммад), сиз қаердан билурсиз, эҳтимол у (сиздан ўрганадиган илму маърифати ёрдамида ўз гуноҳларидан) покланар. 4. Ёки панд-насиҳат олар-да, сўнг бу панд-насиҳат унга фойда берар?! 5. Энди (ўз мол-мулки билан имондан) истиғно қилиб турган кимсага келсак, 6. Бас, сиз ўшанга иқбол қилиб — юзланмоқдасиз! 7. Ҳолбуки у (ўзининг куфридан) покланмаслиги сабабли сизга бирон зиён етмас! 8-9. Энди (Аллоҳдан) қўрққан ҳолида олдингизга югуриб-елиб келган зотга келсак. 10. Бас, сиз ундан чалғиб-юз ўгириб олмоқдасиз! 11. Йўқ, (сиз асло бундай қилманг)! Албатта (Қуръон оятлари) бир панд-насиҳатдир. 12. Бас, ким хоҳласа ундан панд-насиҳат олур. 13-14. (У оятлар

Аллоҳ наздида) азизу-мукаррам, қадри баланд, покиза саҳифаларга; 15-16. Улуғ, итоатли мирзолар (яъни фаришталар) қўллари билан (Лавҳул-Маҳфуздан кўчириб битилгандир)»

[Абаса 1-16]

Аллоҳ Таоло бугунгача ҳануз тиловат қилиб келинаётган ва то Аллоҳ ер юзи ва ундаги инсонларни мерос қилиб олгунига қадар тиловат қилинишда давом этадиган ушбу ўн олтита оятни Абдуллоҳ ибн Умму Мактум сабабли Аллоҳ Росул ﷺнинг қалбларига нозил қилди. Ўша кундан бошлаб, суюкли Пайғамбаримиз Абдуллоҳ ибн Умму Мактум келса, ҳурматини жойига қўядиган, ўтирмақчи бўлса, ўзига яқин ўтказадиган, ҳолаҳволини сўраб, ҳожатини чиқарадиган бўлдилар. Бунинг ажабланарли ери йўқ. Ахир, шу инсонни деб, етти само устидан қаттиқ ва аччиқ дашномлар емадиларми?!

Қурайшнинг Росулуллоҳ билан мўминларга қилаётган озорлари жуда кучайиб кетиб, Аллоҳ мусулмонларга ҳижрат қилишга изн бергач, Абдуллоҳ ибн Умму Мактум юртини ташлаб, динини олиб қочишга шошилган қавм орасида энг биринчилардан бўлди. Ўшанда Росулуллоҳнинг асҳоблари ичида биринчи бўлиб, Мадинага кетган Абдуллоҳ ибн Умму Мактум билан Мусаъб ибн Умайр бўлди. Ҳа, Исломга биринчи кирганлардан бири бўлган ва Макка ташқарисига у ҳақда биринчи бўлиб хушхабар етган, сўнг Уҳуд жангида шаҳид бўлган Мусаъб رضي الله عنه билан Абдуллоҳ ибн Умму Мактум, Яриб аҳлига қўшилиб кетдилар ва уларга Қуръон тиловат қилиб беришга, Аллоҳнинг динидан таълим беришга киришдилар. Росулуллоҳ صلى الله عليه وسلم Мадинага келгач, Абдуллоҳ ибн Умму Мактум билан Билол ибн Рабоҳни мусулмонларга ҳар куни беш вақт тавҳид калимасини баралла айтадиган, беш вақт уларни энг яхши амалга чақириб, нажотга даъват қиладиган муаззин қилиб тайинладилар... Баъзан Билол азон айтар, Абдуллоҳ ибн Умму Мактум эса, такбир айтар, баъзан Абдуллоҳ ибн Умму Мактум азон айтса, Билол такбир айтарди. Айниқса, бу икки муаззин учун Рамазонда бошқача бўлди. Чунки Мадина мусулмонлари улардан бирининг азони билан саҳарликка турсалар, иккинчи азони билан оғиз беркитардилар. Билол тунда азон айтиб, одамларни саҳарликка уйғотса, Абдуллоҳ ибн Умму Мактум бомдод бўлишини кузатиб борар ва қидириб топарди, ҳеч хато қилмасди.

Пайғамбаримиз ﷺнинг Абдуллоҳ ибн Умму Мактумни ҳурмат қилиши шу даражага етдики, кўп марта уни ўзининг ўрнига Мадинага раҳбар қилиб қолдирдилар. Масалан, бир марта Маккани фатҳ қилиш учун кетаётиб, шундай қилганлар.

Бадр ғазоти ортидан Аллоҳ Таоло Росули ﷺга мужоҳидлар шаънини кўтариш ва уларни ғазотга чиқмаганлардан афзал эканликларини билдириш тўғрисида Қуръондан оят нозил қилди. Бу мужоҳидларга ғайрат бағишлаш ва ғазотга чиқмаганларни эса, ғазотга чиқмасликдан афсуслантиришга қаратилган оят эди. Ушбу оят Абдуллоҳ ибн Умму Мактум қалбига таъсир қилди ва ушбу фазлдан маҳрум қолиш оғир ботди. У «Ё Росулаллах, агар жиҳод қила олсам, албатта жиҳодга чиқаман», деди. Сўнг тақволи қалб ила Аллоҳга дуо қилиб, ўзи ва жиҳодга чиқолмаган бошқа ногиронлар ҳақида Қуръонда оят нозил қилишини сўради. «Аллоҳим, узримга барҳам бер, узримга барҳам бер», дея ёлворди. Ҳеч қанча фурсат ўтмаёк, карами кенг Аллоҳ унинг дуосини ижобат айлади.

Росулulloҳ ﷺнинг ваҳи ёзувчиси Зайд ибн Собит ҳикоя қилади: Мен Росулulloҳ ﷺнинг олдиларида эдим, ул зот хушини йўқотдилар ва сонлари соним устига тушди... Росулulloҳ ﷺнинг сонлари жуда-жуда оғир эди... Кейин ваҳининг шиддати ва оғирлигидан Росулulloҳ хушларига келиб, «Эй Зайд, ёзинг», дея қуйидаги каломни айтдилар, мен уни

«لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»

«Мўминлардан (жиҳодга чиқмай) ўтириб олган кишилар билан Аллоҳ йўлида мол ва жонлари ила курашган зотлар баробар бўлмайди», дея ёздим. Шунда Абдуллоҳ ибн Умму Мактум ўрнидан туриб, «Ё Росулulloҳ, жиҳод қилишга қодир бўлмаганлар нима бўлади», деди. У гапини тугатиб-тугатмай, яна Росулulloҳ ﷺ хушини йўқотдилар ва сонлари соним устига тушди... унинг сонлари жуда-жуда оғир эди... Кейин ваҳининг шиддати ва оғирлигидан Росулulloҳ хушларига келиб, «Эй Зайд, ёзганингизни ўқинг», дедилар, мен *لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ* дея ўқиган эдим, (*غَيْرِ* *أُولِي الصَّرْرِ* *بِشِيكَاتٍ بُولِيْبِ تُوْرِيْبِ*) каломи нозил бўлди. Яъни,

«لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرِ أُولِي الصَّرْرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»

«Мўминлардан ўзлари бешикаст бўлиб туриб (жиҳодга чиқмай) ўтириб олган кишилар билан Аллоҳ йўлида мол ва жонлари ила курашган зотлар баробар бўлмайди» [Нисо 95]

Аллоҳ Субҳанаҳу Абдуллоҳ ибн Умму Мактум ва унинг сингари инсонларни жиҳод қилишдан маъзур этган бўлса-да, бироқ у жиҳодга қаттиқ интилиб, қалби ўтириб олганлар сафида

бўлишни истамади ва Аллоҳ йўлида жиҳод қилишга қарор қилди. Чунки олийҳиммат диллар, фақат олий ишлар билан қаноатланади. Шунинг учун ўша кундан бошлаб Абдуллоҳ ибн Умму Мактум қаттиқ туриб, ҳеч бир ғазотни ўтказиб юбормади ва жангоҳларда ўзига алоҳида вазифа белгилаб олди. Масалан, у доим «Мени сафга қўйиб, қўлимга байроқ тутқазиб қўйинг, уни юқори кўтариб, маҳкам сақлаб турай, чунки мендек бир кўзи ожиз, орқага қочиб кетолмайди», дер эди.

Хижратнинг ўн тўртинчи йили Умар ибн Хаттоб форсларга қарши жанг қилиш ва уларнинг давлатларини ўзгартириб, мамлакатларини йўқ қилишга, мусулмонлар қўшини олдини очишга азм қилди. Ўзининг барча омилларига «орангиздан ҳар бир қуроли бор ёки оти бор ёхуд мард бўлган ёки фикрга эга киши бўлса, қолдирмай менга рўпара қилинг, ғазотга шошилинг, ғазотга шошилинг», деди.

Форук мурожаатига барча мусулмонлар лаббай дея, дунёнинг ҳар четидан оқиб келди. Ўшанда улар орасида кўзлари бутунлай кўрмайдиган Абдуллоҳ ибн Умму Мактум бор эди... Форук ушбу йирик қўшинга Саъд ибн Абу Ваққосни амир қилди унга васиятлар қилиб, видолашди. Қўшин Қодисияга етиб келганда совут кийган, мукамал тайёрланган ва мусулмонлар байроғини кўтариб, уни ё сақлаб туриш ёки унинг йўлида ҳалок бўлишга қатъий қарор қилган Абдуллоҳ ибн Умму Мактум намоён бўлди.

Икки қўшин ўртасида уч кун шиддатли жанг бўлди, томонлар ўртасидаги бу уруш фатҳлар тарихида мисли кўрилмаган эди... Ва ниҳоят учинчи кун мусулмонлар нусрат кучиб, давлатлар ичида энг кучли давлатни йўқ қилдилар, тахтлар ичида энг буюги ағдарилди, бутпарастлар замини узра тавҳид байроғи ҳилпиради... Бу очиқ нусрат юзлаб шаҳидлар эвазига келди ва улар орасида Абдуллоҳ ибн Умму Мактум ҳам бор эди... Уни мусулмонлар байроғини маҳкам кучоқлаган ва қонига беланиб ётган ҳолида топдилар. □

«Исроил» АСАДНИНГ ЖЎЛОНГА ҚАЙТИШИ ХАВФСИЗЛИГИМИЗНИНГ ҚАЙТИШИДИР, ДЕЯ ХУРСАНД БЎЛМОҚДА

Сурия режими ва иттифоқчиларининг жанубда ҳужум олиб бориши ортидан, жорий йилнинг апрелида «Исроил» бош вазири босиб олинган Жўлон тепалигига хотини билан бирга анъанавий саёҳат уюштирди. Бу саёҳатни «исроиллик»лар Башар Асаднинг Жўлондаги ўт очиш тўхтатилган ҳудудларни назорат остига олиши «хушxabар»и сифатида нишонлашди. Кейин «исроиллик» мансабдор шахслар ўз баёнотларида Асад режимининг Жўлондаги ҳарбий ҳаракатларни қайта тизгинлаб олиши тўғрисида башорат бера бошлашди:

– «Исроил» мудофаа вазири Авиғдор Либерман баёноти: «Исроил билан Россия яқдил ҳаракат қилиши ортидан Суриядаги вазият аввалги вазиятга қайтди. Фикримизча, вазият фуқаролар урушидан олдинги вазиятга қайтмоқда. Бу эса, Сурияда мурожаат қилиш мумкин бўлган жиҳат ва масъул шахс, марказий бошқарув бор, деганни англатади. Мен Асад ҳам шундай фикрда, дея ишонаман».

– «Бутун «исроиллик» зобитлар «Исроил»да чиқадиган «Гаарец» газетасида бир хил мазмунда интервью беришди. Уларга кўра, Асад режими кучларининг Сурия жанубида жойлашиши «Исроил» учун кутқарув чамбараги бўлиб, истаган киши бу чегара ҳудудига келиши мумкин. Бу билан босқинчилар давлати Жўлонга Сурия кўзғолонидан олдинги вақтдагидек хотиржам қайтишиш мумкинлигига умид қилмоқда. Уларнинг таъбири билан айтганда, «Бу Исроилнинг ғоят тинч жабҳаси» эмиш.

– «Исроил»даги энг катта икки университетнинг бири саналган «Бар-Илан» университетига қарашли «Бегин–Садат» стратегик тадқиқотлар маркази ҳисоботида бундай дейилади: «Башар Асад ўзининг, режимининг ҳамда Алавийларнинг манфаати «Исроил»ни дарғазаб қиладиган ҳар қандай ҳаракатдан сақланишни тақозо қилишини яхши билади. Бу эса, уни Жўлон ва Сурия жанубидаги тинчликни сақлашга каттик ҳаракат қилишга ундайди».

Ўз навбатида, Россия ҳам биз Сурияда фақат режим кучларининг жойлашуви учун ҳаракат қиляпмиз, дея «Исроил»ни хотиржам қилди. Масалан, Россия ҳарбий полицияси кучлари кўмондони ўринбосари Виктор Зайцев бундай баёнот берди:

– «Бу ҳудудда ҳилпираётган Россия байроғи тинчлик тарафдори бўлган аҳолини бу юртда абадий тинчликка эришишларини кафолатлайди».

– Сурия режимига келсак, иш шу даражага етдики, босқинчи яҳудийлар билан Қантария йўлагини қўлга киритиш сари ҳаракат бошлади. Бу улар билан тузилган битимга мувофиқ бўлиб, айна битим Жўлондаги сурияликларнинг айна йўлак орқали Сурияга ўтишларини, бунга «Қизил хоч» ташкилоти мутасаддилик қилишини кафолатлайди. Шу билан бирга, режимдаги мансабдор шахслар БМТга қарашли Тинчликпарвар кучларининг Жўлонга ҳамда 1974 йилда имзоланган «тўқнашувни бартараф қилиш» шартномаси асосида Сурия билан «Исроил» ҳудудига қайта жойлаштиришга доир келишув механизмини ишлаб чиқишни муҳокама қилишди.

Ал-Ваъй: Ҳа, «Исроил» ота-ўғил Асадларнинг Жўлон тепалигидаги чегаралар хавфсизлиги ва тинчлигини сақлашга қанчалар ғайратли эканини яхши билади. Андак сиёсий тушунчаси бор ҳар қандай кишига бу ҳақиқат сир эмас экан, анави Эрон режими ва унинг гумашталарига нега ҳам сир бўлсин. Ахир, улар илмонийларнинг сўнгги суянган тоғи саналган Асадга ёрдам бериб ётишибди?! Буни Асаднинг ўзи ҳам ҳаммага маълум эканини айтди. Балки, бу кимсанинг малайлиги америкача, орзулари эронча, шиори «терроризмга қарши кураш» бўлиб, Исломга қарши ушбу жангда унга бутун куфр давлатлари ёрдам бермоқда. □

ФРАНЦИЯДАГИ МАКТАБЛАРДА АРАБ ТИЛИ ДАРСЛИГИ ЎҚИТИЛИШИ ОРТИДА НИМА ЁТИБДИ?!

– Франциядаги муслмонлар исломофобия, деган нарсанинг ривожланиши сабабли ҳам халқ томонидан, ҳам расмийлар томонидан босим остида қолишди. Масалан, Франция Таълим вазири Мишел Бланкер «экстремистик ислом», деган нарсага қарши кураш мақсадида умумтаълим масканларида араб тили ўқитиш таклифини қўллаб-қувватлашни билдирди. Кўриниб турибдики, Париждаги Ментени номидаги тадқиқотлар институти томонидан қилинган бу араб тили ўқитилиши таклифи ортида тарбия эмас, балки сиёсий мақсад ётибди. Чунки бу ўз фарзандларига араб тили ва Ислом дини билимларини эгаллашлари учун масжидларга юбораётган Франциядаги араб диаспорасига қаратилган.

– «Мактабларда араб тили ўқитилишини бошлашимиздан мақсад, масжид ва диний марказлар қўлидан айнаи ролни тортиб олишдир», дейди Франция академиги Ҳаким Қаравий. «Экстремистик ислом яшаш» китоби муаллифи бўлган ҳамда қарор чиқарувчи маъмуриятга, хусусан, президент Эммануэль Макронга яқин асли тунислик бу кимса «Араб тилини ўргатиш Францияда экстремистик фикрларни ёйиш учун исломчилар фойдаланаётган кўролдир», дея қўшимча қилди.

– «Барчага адолат ва ҳуррият учун» ташкилоти асосчиси ҳуқуқбон Ёсир Лавотий Ал-Жазирага берган интервьюсида бу таклифни танқид қилар экан, жумладан, «Бу таклиф муслмон диаспоранинг ўз динини танимаслиги ва эътиқодига қаттиқ амал қилмаслиги учун масжидларни уларнинг фарзандларидан холи қилиш мақсадида ишлаб чиқилган», деди. Унинг таъкидлашича, Ментени номидаги тадқиқотлар институтининг бу қароридан Франция муслмонларига нисбатан нафрат кўриниб турибди. Раҳбарлар худди мустамлакачилик даврида бўлганидек, муслмонларга нисбатан васийлик назарида қараб, уларнинг ўз тартиб-интизомларига эга бўлишларини ва ҳақ-ҳуқуқлари тўла таъминланишини талаб қилишларини ишташмайди.

– Бундан бир йилдан зиёд вақт олдин президент Эммануэль Макрон ҳокимиятга келганида «Франциядаги Исломни қайта қуриш» ниятида эканини билдирган. Франция ҳукумати жорий йил бошида етмишта ижрони ўз ичига олган «экстремизмдан ҳимояланиш миллий режаси»ни қабул қилди. Ижролардан баъзилари «фундаменталистик фикрлардан масжидлар ва интернетни тозалаш ва Суриядан қайтган францияликлар устидан хавфсизлик назоратини кучайтириш, маърузалари Франция қадрият ва принципларига тўғри келмайдиган имом-хатибларни масжидлардан ҳайдашдан иборат. 2017 йил октябрда Франция парламенти терроризмга қарши курашнинг якуний қонунини қабул қилди. Унда куч ишлатар тизимига экстремизмда айбланган шахсларнинг уйларида тинтув ўтказиш ҳуқуқи берилиши, зўравонликка чақирувчи ибодат масканларини ёпиб қўйиш, ҳамиятга хавф туғдирувчи шахслар эркинлигини чеклаш айтилган.

Ал-Ваъй: Сиёсий Ислом Фарб раҳбарлари ҳаловатини бузмоқда. Улар Исломни динни ҳаётдан ажратишга қаратилган ўзларининг йўналишлари бўйича ўргатишга мажбурлаш билан Ислом моҳиятини ўзгартиришга уринишяпти, Ислом аҳкомларининг ўзларидаги шахсий ҳолатлар, деган нарсага чекланишини ишташяпти. Аммо Исломни асл моҳияти билан танувчилар динимизнинг ўз шарияти ва давлати борлигини яхши биладилар. Аммо бундай кишилар Франция раҳбарлари наздида қарши курашиш ва йўқ қилиш керак бўлган экстремистлардир. Шунинг учун Исломга қарши ҳарбий ҳужумдан бир мунча хавfli бўлган фикрий курашга гувоҳ бўляпмиз. □